

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΕΛΕΤΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΠΟΠΕΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ-ΘΗΡΕΣΙΑ ΒΟΖΙΚΗ-ΠΕΤΑΛΑ

ΠΑΤΡΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ- ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

Το νησί της Κεφαλονιάς κατοικήθηκε ήδη από την 10^η χιλιετία π.Χ. και το όνομά του προέρχεται από τον μυθικό ήρωα Κέφαλο. Τα πρώτα γραπτά στοιχεία για την πολιτική και κοινωνική οργάνωση της Κεφαλονιάς έγιναν γνωστά όταν ήρθε στο προσκήνιο η περίφημη Κεφαλληνιακή Τετράπολις, δηλαδή οι τέσσερις αυτόνομες αρχαίες πόλεις- κράτη Σάμη, Κράνη, Πάλλη και Πρόνοι. Σχετικές αναφορές γίνονται και στην Οδύσσεια του Ομήρου. Στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας το νησί αποτελούσε μαζί με τα υπόλοιπα Επτάνησα το Θέμα Κεφαλληνίας. Για αιώνες η επτανησιακή γη άλλαζε χέρια. Νορμανδοί, Ενετοί, Τούρκοι και μετά πάλι οι Ενετοί, Γάλλοι, Ρώσοι και τέλος οι Άγγλοι διατέλεσαν για μεγάλα ή μικρότερα χρονικά διαστήματα αφέντες της περιοχής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη μελέτη ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος στην Κεφαλονιά βασισμένο στην τοπική αρχιτεκτονική, έγινε εμβάθυνση στην συνθετική διαδικασία ενός συγκροτήματος μέτριας κλίμακας και μεγάλης έκτασης, το οποίο θα είναι κατασκευασμένο με σύγχρονα υλικά αλλά παράλληλα θα σέβεται την τοπική παράδοση.

Σε ένα οικόπεδο εντάσσεται το κεντρικό κτίριο του ξενοδοχείου και σε διάφορα επίπεδα τα δωμάτια.

Δίνεται έμφαση στον συνδυασμό τους στον χώρο και στην οργάνωση των μονάδων, αντιμετωπίζοντας την κάθε μία χωριστά ως μονάδα αλλά και ως μέρος του συνόλου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το οικόπεδο που θα γίνει η μελέτη βρίσκεται στην επαρχιακή οδό Σκάλας-Πόρου στην Κεφαλονιά. Αποτελεί περιοχή αναψυχής με διαρκή ανάπτυξη. Η οικονομική της δραστηριότητα κυριαρχείται από τον τομέα του τουρισμού.

Οι χρήσεις τουρισμού, αναψυχής και αθλητισμού που εξυπηρετεί, απευθύνονται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων και κυριαρχούν σε αυτήν την περιοχή, η οποία αποτελεί επίσης πόλο έλξης και για τους κατοίκους του νησιού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αρχιτεκτονική παράδοση στην Κεφαλονιά	5
2. Ιστορικό πλαίσιο.....	6
3. Τύποι κατοικιών.....	10
3.1.α. Κατοικίες από τον 16 ^ο μέχρι και τα μέσα του 18 ^{ου} αιώνα.....	10
3.1.β. Κατοικίες του 2 ^{ου} μισού του 18 ^{ου} αιώνα.....	11
3.1.γ. Κατοικίες του 19 ^{ου} μέχρι και τα μέσα του 20 ^{ου} αιώνα.....	11
3.2. Κατηγορίες κατοικιών.....	12
3.2.α. Κατοικίες χρυσοβιβλικών οικογενειών.....	13
3.2.β. Κατοικίες την ανώτερης τάξης.....	13
3.2.γ. Κατοικίες της μεσαίας τάξης.....	13
3.2.δ. Κατοικίες της εργατικής και αγροτικής τάξης.....	13
3.3. Εσωτερική διαρρύθμιση κατοικιών 18 ^{ου} αιώνα.....	14
3.3.α. Αρχοντικά και κατοικίες ανώτερης τάξη.....	14
3.3.β. Κατοικίες μεσαίας τάξης- αστικές.....	14
3.3.γ. Κατοικίες μεσαίας τάξης στα χωριά.....	14
3.3.δ. Κατοικίες εργατών και αγροτών.....	15
3.4. Δάπεδα.....	15
3.5. Ταβάνια.....	15
3.6. Περιβάλλον χώρος	16
3.7. Εξωτερική εμφάνιση και διακόσμηση.....	16
3.8. Στέγες.....	17
3.9. Παράθυρα.....	18
3.10. Πόρτες εισόδου.....	19
3.11. Χρώματα.....	20
3.12. Σκάλες	20
3.13. Μπαλκόνια.....	21
4. Οικοδομικές άδειες τον 19 ^ο αιώνα.....	22

5. Αντιπροσωπευτικά δείγματα Κεφαλλονίτικης αρχιτεκτονικής.....	23
5.1. Οικία Μαρίνου Γκεντιλίνη.....	23
5.2. Κατοικία Βάσου Βανδώρου.....	23
5.3. Κατοικία Μαρίνου και Κάτε Τυπάλδου- Φόρεστη.....	24
5.4. Ιακωβάτειος βιβλιοθήκη.....	25
6. Τεχνικά χαρακτηριστικά.....	26
6.1. Οικοδομικά υλικά και παραδοσιακοί τρόποι κατασκευής.....	26
6.2. Οι τεχνίτες της Κεφαλονιάς.....	27
7. Κατοικίες αρωγής.....	28
8. Σύγχρονες κατοικίες στην Κεφαλονιά.....	29
8.1. Κατοικία Μανεσιώτη.....	29
8.2. Κατοικία Κωνσταντάτου.....	29
8.3. Κατοικία Καππάτου.....	30
8.4. Κατοικία Αμπατιέλου.....	30
9. Λεξιλόγιο τεχνικών όρων της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.....	31
10. Παραπομπές.....	32
11. Φωτογραφική τεκμηρίωση.....	33
12. Μελέτη υπαρχόντων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων.....	54
12.1. Ανεξάρτητη επιπλωμένη βίλα στην περιοχή Αγκώνας, Θηνιάς.....	55
12.2. Ξενοδοχείο στην περιοχή Σκάλα.....	58
12.3. Ξενοδοχείο στην περιοχή Αποστολάτα.....	60
13. Μελέτη ξενοδοχειακού συγκροτήματος.....	62
13.1. Περιγραφή οικοπέδου.....	62
13.2. Κτιριολογικό πρόγραμμα.....	66
13.3. Τεκμηρίωση σκοπιμότητας του έργου.....	66
14. Τεχνική περιγραφή ξενοδοχειακού συγκροτήματος.....	67
14.1. Κτιριολογικό πρόγραμμα μελέτης.....	67
14.1.1. Αναλυτική περιγραφή δωματίων.....	73
14.2. Καταγραφή λειτουργιών στον περιβάλλοντα χώρο.....	74

14.3. Στοιχεία παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην κατασκευή μας.....	75
14.4. Υλικά που χρησιμοποιούνται για τις όψεις των κτιρίων.....	76
14.5. Μελέτη πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες.....	76
15. Βιβλιογραφία	77
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	78
A1: Διάγραμμα περιβάλλοντος χώρου	78
A2: Κάτοψη επιπέδου 1Κεντρικού κτιρίου υποδοχής.....	79
A3: Κάτοψη επιπέδου 2 Κεντρικού κτιρίου υποδοχής.....	80
A4: Κάτοψη στέγης Κεντρικού κτιρίου υποδοχής.....	81
A5: Τομές T1-T1 & T2-T2 Κεντρικού κτιρίου υποδοχής.....	82
A6: Όψεις 1 &2 Κεντρικού κτιρίου υποδοχής.....	83
A7: Όψεις 3 & 4 Κεντρικού κτιρίου υποδοχής	84
A8: Κάτοψη ισογείων δωματίων.....	85
A9: Κάτοψη ορόφου και στεγών δωματίων.....	86
A10: Τομές T3-T3 & T4-T4 δωματίων.....	87
A11: Όψεις 5 & 6 Δωματίων.....	88
A12: Όψεις 7 & 8 δωματίων.....	89
A13: Κυλικείο κάτοψη ισογείου και στέγης.....	90
A14: Κυλικείο τομές T5-T5 & T6-T6.....	91
A15: Κυλικείο όψεις 9,10,11,12.....	92
A16: Λεπτομέρεια κλιμακοστασίου κεντρικού κτιρίου.....	93
A17: Κάτοψη και όψη κοινόχρηστης πισίνας.....	94
A18: Κάτοψη και τομή πισίνας διαμερίσματος Δ1	95
ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ.....	96

1.ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

«Γι' αυτό ο νεότερος παραδοσιακός πολιτισμός των Επτανήσων, που διαμορφώθηκε την ίδια περίοδο, είναι αρκετά διαφορετικός από τον αντίστοιχο της υπόλοιπης Ελλάδας, πράγμα που φαίνεται καθαρά και στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική τους, τόσο τη θρησκευτική, όσο και την κοσμική».

Ε.Μ.Π. Κων/νος Παπαϊωάννου, 'Το Ελληνικό Παραδοσιακό Σπίτι'

Όπως κάθε άλλη μορφή έκφρασης ανθρώπινης δημιουργίας, έτσι και η αρχιτεκτονική εξελίσσεται σταδιακά μέσα στο χώρο και στο χρόνο. Πολλοί είναι οι παράγοντες που καθορίζουν την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής ενός τόπου, όπως : το φυσικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση, η μορφολογία του εδάφους, οι κλιματολογικές συνθήκες, τα ιστορικά γεγονότα, τα κοινωνικά στρώματα, το μορφωτικό επίπεδο, η επιρροή από άλλους πολιτισμούς, οι οικονομικές δυνατότητες των κατοίκων και οι τεχνικές δυνατότητες κάθε εποχής. Έτσι, και στην Κεφαλονιά, όλοι οι παράγοντες διαμορφώνουν την χαρακτηριστική μορφή στις κατοικίες.

Στην Κεφαλονιά οι ιστορικές συγκυρίες έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής της παράδοσης. Ως ένα νησί των Επτανήσων, που δεν γνώρισε ουσιαστικά τον ζυγό της Τουρκοκρατίας, η Κεφαλονιά έμεινε σταθερά υπό την κυριαρχία δυτικοευρωπαϊκών κρατών, δεχόμενη και τις ανάλογες επιρροές από τα καλλιτεχνικά ρεύματα που επικρατούσαν ανά διαστήματα στην Ευρώπη.

Η Κεφαλονιά έχει βιώσει όμως και αλλεπάλληλες καταστροφές από σεισμούς, με μεγαλύτερη και ολοκληρωτική αυτή του σεισμού της 12^{ης} Αυγούστου 1953.

Η καταστροφή ήταν τόσο μεγάλη, ώστε αποτελεί ορόσημο χρονολογικής αναφοράς. Για τη μελέτη της τοπικής αρχιτεκτονικής από το 1500 (ενετική κατάκτηση) ως το 1953 (σεισμός) οι κυριότερες πηγές είναι τα λίγα διασωθέντα κτίρια που υπάρχουν στο νησί ακόμα, το φωτογραφικό υλικό, τα σχέδια και κείμενα που βρίσκονται στο Ιστορικό Αρχείο Νομού Κεφαλληνίας, τα σχέδια και οι χαλκογραφίες από διάφορους περιηγητές, καθώς και οι μαρτυρίες ηλικιωμένων κατοίκων. (εικ. 1,2,3,4)

Η αρχιτεκτονική του νησιού, επηρεάστηκε από την διαμόρφωση του εδάφους, την αρχιτεκτονική των χωρών της Ευρώπης που βρισκόταν σε επικοινωνία, και ιδιαίτερα από τις χώρες- κατακτητές του νησιού (Βενετία- Αγγλία), και κυρίως από την παράδοση των κατοίκων, οι οποίοι, προσάρμοσαν τα ξενόφερτα στοιχεία στην αρχιτεκτονική, δημιουργώντας ένα πιο λιτό και κλασικό στυλ, απόλυτα χαρακτηριστικό.

Την αρχιτεκτονική των κατοικιών της Κεφαλονιάς, μπορούμε να την χωρίσουμε χαρακτηριστικά σε τρεις μεγάλες περιόδους :

- α. Κατοικίες από τον 16^ο αιώνα έως και τα μέσα του 18^{ου} αιώνα
- β. Κατοικίες του δεύτερου μισού του 18^{ου} αιώνα, (εποχή που το Αργοστόλι ορίζεται πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς.)
- γ. Κατοικίες του 19^{ου} αιώνα έως και τα μέσα του 20^{ου} αιώνα.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τον 12^ο αι. μ.Χ. η Κεφαλονιά αποχωρίζεται από τον κορμό της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μετά τις αλλεπάλληλες επιδρομές και κατακτήσεις που δέχεται από δυτικούς δυνάστες αλλά και τους Τούρκους. Από και έως το 1500, εποχή που οι Ενετοί εγκαθίστανται οριστικά στο νησί, η κατάσταση παραμένει ιδιαίτερα ασταθής. Στο διάστημα αυτό, το νησί πολλές φορές γίνεται το επίκεντρο συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων ευγενών της Δύσης, αλλά και μεταξύ των Δυτικών και των Τούρκων. Οι αιτίες για τις συγκρούσεις αυτές είναι πολλές, με σπουδαιότερη την στρατηγική θέση που κατέχει η Κεφαλονιά στον Ιόνιο χώρο. Γι' αυτό, τόσο οι δυτικοί λαοί όσο και οι Τούρκοι επιδιώκουν να αποκτήσουν τον έλεγχο του νησιού, αφού έτσι θα μπορούν να ελέγχουν και τους θαλάσσιους δρόμους του εμπορίου.

Για τα γεγονότα που συνέβησαν το έτος 1500 αντλούμε σημαντικές πληροφορίες από τα κείμενα του ιστορικού της εποχής Καρδινάλιου Πέτρου Βέμβου, ο οποίος αναφέρει σχετικά : «Περί τας αρχάς του έτους 1500 ο Ενετικός στόλος, διοικούμενος υπό του ναυάρχου Βενεδίκτου Πεζάρου, ευρίσκετο εις τα ύδατα της Μεσογείου, καταδιώκων νικηφόρως τον Τουρκικόν στόλον. Μετά του Πεζάρου συνηνώθη βραδύτερον και ο υπό του Gonzalo Fernandez de Cordona διοικούμενος στόλος των Ισπανών, απεφασίσθη δε να γίνη από κοινού επίθεσις προς ανάκτησιν της Μεθώνης. Επειδή όμως έλειπαν αι απαιτούμεναι εκπολιορκητικαί μηχαναί, ηναγκάσθησαν να κατασκευάσουν τοιαύτας και προς τούτο προσωρμίσθησαν εις την Κεφαλληνίαν, η οποία είχαν άφθονα δάση.

Ενώ δε οι Ενετοί ναυτικοί ησχολούντο εις την υλοτομίαν, δια να μη μένουν αργοί οι λοιποί άνδρες, απεφασίσθη όπως γίνει επίθεσις εναντίον του υπό των Τούρκων κατεχομένου φρουρίου του Αγίου Γεωργίου. Την φρούρησιν του φρουρίου τούτου είχαν αναλάβει ο Αλβανός Κισδάρ έχων μεθ' εαυτού οκτακοσίους, κατ' άλλους δε μόνον τριακοσίους άνδρας γενναιοτάτους και μαχητικωτάτους.

Κατά την ορισθείσαν λοιπόν ημέραν παρετάχθησαν αι Ισπανοενετικάί δυνάμεις και, δοθέντος του σημείου, επετέθησαν κατά του φρουρίου. Ο καιρός όμως ήτο βροχερός και προς στιγμήν απεφασίσθη η αναβολή των επιχειρήσεων. Αλλά μετ' ολίγον η βροχή εσταμάτησε και επανελήθησαν μετά περισσοτέρας ορμής αι επιθέσεις. Η ημέρα εκείνη απέβη αιματηροτάτη δια τους Ενετούς πολλοί ευγενείς εφονεύθησαν, πλείστοι δε ετραυματήθησαν, χωρίς να κατορθωθή η εκπολιόρκησις του φρουρίου, διότι ήτο δυσάλωτον τόνον δια την φυσικήν ευρυμνότητα, όσον και δια την ανδρείαν των εν αυτώ Τούρκων.

Αι επιθέσεις όμως επανελήθησαν βραδύτερον μετά περισσοτέρας ορμής. Ενετοί και Ισπανοί επέδειξαν ανδρείαν και τόλμην. Κατά την δευτέραν ταύτην επιχειρήσιν, αι συμμαχικάί δυνάμεις υπήρξαν ευτυχέστεραι, διότι οι Τούρκοι δεν ηδυνήθησαν να αντιμετωπίσουν την επίθεσιν και ηναγκάσθησαν να υποχωρήσουν. Πλείστοι τούτων εφονεύθησαν, όσοι δε εσώθησαν επροτίμησαν να παραδοθούν εις τον Γονσάλβον, διότι εφοβούντο την οργήν των Ενετών, την οποίαν και άλλοτε είχαν γνωρίσει ».

Κατά τη διάρκεια της ενετικής κυριαρχίας (1500-1797) οι Τούρκοι επιτίθενται στο νησί δύο φορές, το 1537 και το 1571. Και οι δύο επιθέσεις υπήρξαν ανεπιτυχείς, προκαλώντας ωστόσο τρομερές καταστροφές στην ύπαιθρο και τους κατοίκους της Κεφαλονιάς. Κατάλοιπα αυτών των επιδρομών είναι τα τοπωνύμια που υπάρχουν και σήμερα στο νησί, το «Φουσάτο» στο Αργοστόλι και το «Τουρκοπόδαρο» στη Λάσση. Τα χρόνια της ενετικής κυριαρχίας ο αστικός πληθυσμός, στην πλειοψηφία του οικογένειες οι οποίες ήταν εγγεγραμμένες στον κατάλογο της «Χρυσής Βίβλου»², ζούσε μέσα στο φρούριο του Αγίου Γεωργίου, ή στο

προάστιό του, το λεγόμενο «Έξω Μπόργκο». Πιστεύεται ότι ο πληθυσμός του φρουρίου και του προαστίου μαζί έφτασε σε περίοδο ακμής τους 12.000 κατοίκους. Ένδειξη αρχοντιάς και οικονομικής ακμής για τα δεδομένα της εποχής ήταν η διαμονή μιας οικογένειας στην κεντρική πλατεία του προαστίου και στην κεντρική οδό που το διέσχιζε, το λεγόμενο «Φόρο».

Μετά την ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571, όπου ο ενετικό- ισπανικός στόλος καταστρέφει τον οθωμανικό, βάζοντας τέλος στην κυριαρχία των Τούρκων στη Μεσόγειο, χαλαρώνει ο μεγάλος κίνδυνος από τους Τούρκους και σιγά σιγά οι δραστηριότητες των κατοίκων και η ζωή αρχίζει να μεταφέρεται από την περιοχή του Κάστρου του Αγίου Γεωργίου προς την παραλία του Αργοστολίου. (εικ.6) Οι Ενετοί δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν έγκαιρα την επερχόμενη μεταβολή και, ήδη, από το 1555 προχωρούν στην παραχώρηση της παραλίας του Αργοστολίου σε ιδιώτη υπό τη μορφή φέουδου. Μόλις τον 17^ο αιώνα (1635) αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τη σημασία του λιμανιού για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τόπου, αφού από το σημείο αυτό του νησιού γινόταν μεγάλη εξαγωγή σταφίδας. Συγχρόνως, την ίδια περίοδο οι Ενετοί συνειδητοποιούν την αδυναμία τους να το ελέγξουν υγειονομικά και να καταστείλουν το εκτεταμένο λαθρεμπόριο, μιας και η διοίκηση ήταν εγκατεστημένη στο φρούριο του Αγίου Γεωργίου, μεγάλη απόσταση από το Αργοστόλι στο εσωτερικό του νησιού. (εικ.7,8)

Αυτή την εποχή αρχίζουν οι πρώτες προσπάθειες των Προβλεπτών³ να πείσουν τη Γερουσία στη Βενετία να οχυρώσει το λιμάνι του Αργοστολίου, ενώ ακόμη δεν υπάρχει καμία σκέψη για μετακίνηση της πρωτεύουσας και της διοίκησης από το φρούριο του Αγίου Γεωργίου. Εν τω μεταξύ το λιμάνι αρχίζει σιγά σιγά να αποκτά μεγάλη εμπορική κίνηση, να ανεγείρονται νέες μεγάλες οικοδομές, να αυξάνεται ο πληθυσμός του και να αποκτά μορφή οργανωμένης πόλης. Η σκέψη για μετακίνηση της πρωτεύουσας από το φρούριο στη νέα αναπτυσσόμενη παραθαλάσσια πόλη αρχίζει να ωριμάζει. Τέλος, το 1757 παρά τις σφοδρές αντιδράσεις των ισχυρών οικογενειών του Κάστρου, η Γερουσία έκρινε σκόπιμο ύστερα από εκθέσεις του Προβλεπτού του νησιού Magno, συνηγορούντος και του Γενικού Προβλεπτού Sagredo, να μεταφερθεί η πρωτεύουσα στην παραλία.

Η απόφαση των Ενετών για τη μετακίνηση της πρωτεύουσας στο Αργοστόλι είναι και η απαρχή μιας έχθρας, που ακόμη καλά κρατεί, μεταξύ Ληξουρίου και Αργοστολίου. Το Ληξούρι, στα μέσα του 18^{ου} αιώνα ήταν ήδη μια καλά οργανωμένη πόλη, με σημαντικά κτίρια, κυρίως μεγάλων γαιοκτημόνων αρχόντων, σε αντίθεση με το Αργοστόλι, που σχεδόν δεν υφίστατο σαν πόλη. Η θέση όμως του Αργοστολίου ήταν πολύ κεντρικότερη, με συνέπεια να διευκολύνονται οι επικοινωνίες με τις άλλες περιοχές του νησιού, είχε δε ένα μεγάλο και ασφαλές λιμάνι, κατάλληλο για εμπορικές και ναυτιλιακές συναλλαγές. Αυτό βάρυνε την απόφαση των Ενετών να το επιλέξουν για πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς, γεγονός που ποτέ δε μπόρεσαν να αποδεχθούν οι Ληξουριώτες.

Αρκετοί ευγενείς καθώς και εύπορες οικογένειες παρέμειναν στο Κάστρο.

Ο Ν. Φωκάς Κοσμετάτος στο βιβλίο του "Το Κάστρο του Αγίου Γεωργίου", γράφει σχετικά: «Συν τω χρόνω όμως η άλλοτε ακμάζουσα πολιτεία του Κάστρου απώλεσε την ρομαντική αυτής όψιν, ολιγοστεύουν οι υψηλοί πύλοι, και ολίγον κατ' ολίγον, κατέστη έρημος». (σελ. 23).

Ειδικότερα, για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η μεταφορά της διοίκησης από το Κάστρο του Αγίου Γεωργίου στο Αργοστόλι μαθαίνουμε από τον ιστορικό Γεώργιο Ν. Μοσχόπουλο, ο οποίος στο βιβλίο του "Ιστορία της Κεφαλονιάς", σελ. 34, σημειώνει

χαρακτηριστικά: «Το 1757 με ειδικό δουκικό γράμμα κοινοποιείται η απόφαση της Γερουσίας για τη μεταφορά της πρωτεύουσας στ' Αργοστόλι. Λόγοι καθαρά εμπορικοί υπαγορεύουν στα μέσα του 18^{ου} αιώνα την αξιοποίηση του λιμανιού, που ήδη είχε αποκτήσει σημαντική εμπορική κίνηση. Η χρησιμότητά του εξάλλου είχε πολλές φορές επισημανθεί με αναφορές των Προβλεπτών του νησιού από τις αρχές κιόλας του 17^{ου} αιώνα. Το 1603 ο Προβλεπτής Νικόλαος Bragadin σημειώνει με ιδιαίτερη έμφαση στην αναφορά του ότι το Αργοστόλι είναι το πιο βελτιωμένο, κατάλληλο για πρακτικό λιμάνι της βενετοκρατούμενης Ανατολής. Την ίδια γνώμη εκφράζουν στις αναφορές τους λίγα χρόνια αργότερα οι Προβλεπτές Φραγκίσκος Bragadin (1620) και ο Φραγκίσκος Boldu (1622). Ο δεύτερος μάλιστα τονίζει ότι το φρούριο του Αγίου Γεωργίου, η έδρα δηλαδή των βενετικών Αρχών, είναι μακριά από το λιμάνι, και η υπεράσπιση του εμπορικού αυτού κέντρου από τις πειρατικές επιδρομές είναι αδύνατη. Γι' αυτό ακριβώς και προτείνει την ανοικοδόμηση νέου φρουρίου κοντά στο Αργοστόλι. Το έργο μεταφοράς πραγματοποίησε ο Προβλεπτής Αλμπέρτος Magno παρά τις ισχυρές αντιδράσεις των κατοίκων του φρουρίου του Αγ. Γεωργίου, ανάμεσα στους οποίους πρωτοστάτησε, όπως αναφέρει ο Τσιτσέλης, ο Νικ. Πανάς».

Στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, νέες πολιτικές, ιδεολογικές και στρατιωτικές συνθήκες δημιουργούνται στον ευρωπαϊκό χώρο. Η παντοδυναμία των δύο μεγάλων αντιπάλων, των Ενετών και Τούρκων, για σειρά αιώνων στη Μεσόγειο και στους δρόμους του εμπορίου, φθίνει. Καινούριες δυνάμεις καιροφυλακτούν να επωφεληθούν και να τους κληρονομήσουν. Στο προσκήνιο, τώρα, εμφανίζονται κράτη όπως η Γαλλία, η Αυστρία, η Ρωσία, η Μεγάλη Βρετανία κ.α. Η τύχη των Ιονίων Νήσων από εδώ και στο εξής θα καθορίζεται από τις εκάστοτε σχέσεις που αναπτύσσουν οι ευρωπαϊκές αυτές δυνάμεις μεταξύ τους, την ανταγωνιστική διάθεση που θα τις χαρακτηρίζει, τις διπλωματικές οδούς που θα ακολουθούνται και τέλος τις συνθήκες που θα υπογράφονται.

Οι συνθήκες του Κάμπο Φόρμιο το 1797, της Κωνσταντινουπόλεως το 1800, του Τίλσιτ το 1807 και του Παρισιού το 1815 που υπογράφονται ανάμεσα στις νέες μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης, με βάση πάντα την επίτευξη των απώτερων στόχων τους, καθορίζουν και τον εκάστοτε νέο προστάτη της Επτανήσου.

Με τη συνθήκη του Κάμπο Φόρμιο το 1797, οι Γάλλοι Δημοκρατικοί καταλαμβάνουν τα Ιόνια Νησιά, τα οποία αποτελούν σπουδαία στρατηγική βάση, με στόχο να εμποδίζουν την επικοινωνία της Αγγλίας με την Ινδία και συγχρόνως να πλήξουν την αγγλική θαλασσοκρατορία και το εμπόριο.

Ο ιστορικός Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος στο βιβλίο του "Ιστορία της Κεφαλονιάς" περιγράφει τη χαρά με την οποία έγιναν δεκτοί οι Γάλλοι στα Επτάνησα: «Στις κεντρικές πλατείες φυτεύτηκε το 'Δέντρο της Ελευθερίας' και παραδόθηκε στις φλόγες η σημαία του Αγίου Μάρκου. Κάηκαν επίσης εμβλήματα και η Χρυσή Βίβλος, που θύμιζε την ταξική διαφοροποίηση στα χρόνια της βενετικής κυριαρχίας. Υψώθηκε παντού, σ' όλες τις άλλοτε βενετικές κτήσεις, η τρίχρωμη γαλλική σημαία, σύμβολο της ελευθερίας, της ισότητας και της αδελφότητας. Αλληγορικές και σατυρικές παραστάσεις, χοροί και τραγούδια- ανάμεσά τους και ο 'Θούριος' του Ρήγα-, συμπόσια, λόγοι όλα τούτα στοιχειοθετούσαν τη λαϊκή συμμετοχή στη μεγάλη πολιτική αλλαγή και τον ιδεολογικό μετασχηματισμό των κατοίκων. Στην Κεφαλονιά το 'Δέντρο της Ελευθερίας' φυτεύτηκε στην πλατεία του Αργοστολίου και ευλογήθηκε από τον αρχιεπίσκοπο Ιωαννίκιο Άννινο. Εδώ ο ιδεολογικός μετασχηματισμός ευνοήθηκε από την προσφορά του πολιτικού συλλόγου των Ιακωβίνων, που είχε ιδρυθεί στο

νησί και που είχε ακραίες ιδεολογικές τοποθετήσεις. Στα πλαίσια αυτού του συλλόγου είχε γίνει μια σωστή προετοιμασία για τη δημοκρατική και κοινωνική αλλαγή».

Σε σύντομο χρονικό διάστημα οι δυνάμεις της Αγγλίας –Ρωσίας και της Τουρκίας, επειδή αντιλαμβάνονται τις επεκτατικές διαθέσεις του Ναπολέοντα, συνασπίζονται εναντίον της Γαλλίας και με παρέμβαση των Ρωσοτούρκων απομακρύνονται οι Γάλλοι από το Ιόνιο.

Με τη συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως το 1800, ιδρύεται η «Επτάνησος Πολιτεία», το πρώτο ανεξάρτητο κράτος στον ελλαδικό χώρο. Θα ακολουθήσουν διάφορες ακόμη αλλαγές, όπως η δεύτερη γαλλική κυριαρχία για δύο χρόνια 1807-1809, και κατόπιν η Αγγλική έως ότου τα πράγματα σταθεροποιηθούν μετά την ήττα του Ναπολέοντα στο Βατερλό και τις συνθήκες που ακολούθησαν το 1815.

Τότε, επισημοποιείται η αγγλική κατοχή στα Επτάνησα, η οποία θα κρατήσει έως το 1864, όπου γίνεται η ένωση των Επτανήσων με την υπόλοιπη Ελλάδα.

3. ΤΥΠΟΙ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

3.1.α. ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 16^Ο ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Δείγματα από αστικές κατοικίες αυτής της περιόδου δεν σώζονται, καθώς η καταστροφή που υπέστησαν από διάφορους κατά καιρούς σεισμούς, ήταν καταστροφική. Οι περισσότερες κατοικίες πιθανότατα θα βρίσκονταν στο Κάστρο του Αγίου Γεωργίου, που ήταν διοικητικό κέντρο και πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς έως το 1757, όταν η έδρα του Ενετού διοικητή, αλλά και η διοίκηση μεταφέρθηκαν παραλιακά, στο Αργοστόλι. (εικ.18,19)

Σχετικές μαρτυρίες βρίσκουμε σε κείμενα της εποχής, τα οποία δεν περιγράφουν τις κατοικίες, μας μιλούν όμως, για τους εκλεπτυσμένους τρόπους που χαρακτηρίζουν τους άρχοντες του νησιού αλλά και το υψηλό βιοτικό τους επίπεδο.

Τα μοναδικά δείγματα κατοικιών που υπάρχουν σε μορφή ερειπίων αφορούν οικίες αρχοντικών οικογενειών της υπαίθρου και είναι λιγοστά. Παρόλο τον μικρό αριθμό τους, μας δίνουν αρκετά στοιχεία για μελέτη.

Στοιχεία ή μαρτυρίες για τις λαϊκές κατοικίες αυτής της περιόδου δεν διατίθενται, ωστόσο πιθανολογείται ότι ήταν μικρές, ισόγειες και πετρόχτιστες. Από την ομάδα αυτή σώζονται σε αρκετά καλή κατάσταση κάποιες αγροικίες σε περιοχές της Παλικής, στις οποίες όμως έχουν γίνει παρεμβάσεις. Οι ελάχιστες άλλες κατοικίες που βρίσκονται σήμερα σε ερειπωμένη κατάσταση είναι στις περιοχές της Ερίσσου, της Σάμης και του Ελείου και είναι ενταγμένες σε χωριά. (εικ. 13,14) Όλες αυτές οι κατοικίες, αλλιώς πυργόσπιτα λόγω της αμυντικής – φρουριακής τους μορφής, παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες ως προς τα βασικά τους χαρακτηριστικά:

1. όψεις λιτές χωρίς διακόσμηση (εικ.16).
2. εξωτερικοί τοίχοι διευρυμένοι στο κατώτερο τμήμα τους, έτσι ώστε να φαίνονται κεκλιμένοι εξωτερικά («σκάρπα»). Επιλέγεται αυτός ο τρόπος κατασκευής για να αποκτήσουν μεγαλύτερη αντοχή οι τοίχοι (εικ.15,17).
3. πολεμίστρες στο ισόγειο για άμυνα (εικ.12).
4. μικρά ανοίγματα (παράθυρα) στον όροφο για ασφάλεια.

Η αιτία για τη διαμόρφωση του συγκεκριμένου τύπου κατοικιών (πυργόσπιτων) μπορεί να αναζητηθεί στις ιστορικές συγκυρίες της εποχής. Οι κατοικίες δεν βρίσκονται εντός των τειχών του Κάστρου του Αγίου Γεωργίου, με αποτέλεσμα οι ιδιοκτήτες να πρέπει από μόνοι τους να μεριμνήσουν για τον τρόπο προστασίας και την άμυνά τους. Ας μην ξεχνάμε ότι την περίοδο αυτή η Κεφαλονιά, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, βρίσκεται στο επίκεντρο σκληρών και συνεχών πολέμων που διεξάγονται μεταξύ των Βενετών και των Τούρκων, ενώ πλήττεται και από πειρατικές επιθέσεις.

Η έλλειψη ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή επιβάλλει τον συγκεκριμένο τύπο κατοικιών, καθώς ο οχυρωματικός τους χαρακτήρας παρέχει δυνατότητα άμυνας και μεγαλύτερη ασφάλεια.

Ως προς τη διακόσμηση αυτού του τύπου κατοικιών, φαίνεται πως δίνεται ελάχιστη σημασία από τους ιδιοκτήτες και ελάχιστο ενδιαφέρον για την εξασφάλιση ανέσεων, όπως αυτές εννοούνται στις μετέπειτα περιόδους.

3.1.β. ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΙΣΟΥ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Το έτος 1757 οι Ενετοί αποφασίζουν να μεταφέρουν την πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς από το Κάστρο του Αγίου Γεωργίου στο Αργοστόλι. Το Αργοστόλι, δεν διαθέτει ακόμα την μορφή μιας οργανωμένης πόλης και χρησιμεύει μόνο ως λιμάνι. Οι υποδομές είναι περιορισμένες. Τα φωτογραφικά ντοκουμέντα της εποχής όμως, μαρτυρούν πως η ανάπτυξη του είναι ταχεία και σύντομα αρχίζει να κοσμεύεται με μεγαλοπρεπείς κατοικίες(εικ.20,21). Την εξέλιξη αυτή ευνοεί και η δυνατότητα χρήσης μεγαλύτερου χώρου για την ανέγερση κατοικιών, αφού πλέον οι κατοικίες δεν είναι υποχρεωτικό να αναπτύσσονται μέσα στην περιορισμένη έκταση από τα τείχη του Κάστρου.

Οι κατοικίες αυτής της εποχής, όπως μπορεί να διαπιστωθεί και από τις σχετικές φωτογραφίες, ανήκουν σε εξέχουσες οικογένειες της Κεφαλονιάς. Από αυτή την ομάδα των κατοικιών δεν σώζεται σήμερα κανένα δείγμα. Καταστράφηκαν από διάφορους σεισμούς και ολοκληρωτικά από τον μεγάλο σεισμό του 1953. Τα στοιχεία που διατίθενται είναι λίγα, από λιγосτές φωτογραφίες και αφορούν περισσότερο τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά.

Και αυτή την περίοδο ακολουθείται στα κτίρια ο αρχιτεκτονικός ρυθμός μπαρόκ⁴, ο οποίος φαίνεται ότι είχε ήδη αρχίσει να εμφανίζεται και σε κτίρια της προηγούμενης περιόδου στο Κάστρο του Αγίου Γεωργίου και κυριαρχεί στη Βενετία και σε όλη σχεδόν την Ευρώπη.

Στην Κεφαλονιά ο αρχιτεκτονικός ρυθμός μπαρόκ χρησιμοποιείται ως βάση. Τα στοιχεία του, ωστόσο, απλοποιούνται και προσαρμόζονται σε μια πιο λιτή και κλασική αισθητική. Τα απλοποιημένα αυτά στοιχεία μπαρόκ ανιχνεύονται στη διακόσμηση των εισόδων και των παραθύρων της κύριας όψης των κατοικιών, καθώς και στις αετωματικές στέγες. Τα κυριότερα δείγματα αυτής της περιόδου είναι η οικία Μεταξά και η οικία Αννίνου στο Αργοστόλι, οι οποίες χτίστηκαν στα μέσα του 18^{ου} αιώνα.

3.1.γ.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ.

Την περίοδο αυτή τελειώνει η Ενετική Κατοχή του νησιού (1500-1797) και φθίνει η επιρροή των Βενετών. Το Αργοστόλι αναπτύσσεται γρήγορα σε οργανωμένη πόλη. Την ίδια εποχή στην Ευρώπη διαμορφώνονται νέα δεδομένα με την εμφάνιση διάφορων πολιτικοκοινωνικών ρευμάτων που πρεσβεύουν μεγαλύτερες ελευθερίες και διεκδικούν κοινωνικές ανακατατάξεις.

Ο απόηχος αυτών των ιδεών για κοινωνικό μετασχηματισμό φτάνει και στην Κεφαλονιά από τους νέους ανθρώπους, γόνους σημαντικών οικογενειών, οι οποίοι σπουδάζουν στα πανεπιστήμια της Ευρώπης, όπου αναπτύσσονται αυτές οι νέες ιδέες περί κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το σημαντικό γεγονός που καθορίζει την ιδεολογική και κοινωνική αλλαγή στην Κεφαλονιά είναι η κατάκτησή της από τους Γάλλους το έτος 1797, οι οποίοι γίνονται δεκτοί από το σύνολο των Επτανήσιων ως ελευθερωτές. Η κεφαλονίτικη κοινωνία, προετοιμασμένη από καιρό και έχοντας ενστερνιστεί τις δημοκρατικές αρχές της Γαλλικής επανάστασης για ελευθερία, ισότητα και αδελφοσύνη, καίει στην τότε κεντρική πλατεία του Αργοστολίου μαζί με τους Γάλλους Δημοκρατικούς το Librod' Oro, τον γνωστό κατάλογο των Φεουδαρχών Αρχόντων στα χρόνια της Βενετοκρατίας.

Πέρα από τις σημαντικές κοινωνικοπολιτικές αλλαγές που προωθούνται στην Ευρώπη, οι συνεχείς πόλεμοι στους οποίους εμπλέκεται αυτήν την περίοδο από τη μια τα ευρωπαϊκά

κράτη μεταξύ τους και από την άλλη οι Ρώσοι με τους Τούρκους, επιφέρουν ανακατατάξεις και στον έλεγχο των θαλάσσιων δρόμων και του εμπορίου.

Την ίδια στιγμή η δύναμη και το μονοπώλιο της Βενετίας χάνονται. Οι διάφορες συνθήκες που υπογράφονται για τον έλεγχο της Μεσογείου μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και μεταξύ της Τουρκίας και της Ρωσίας, δίνουν την ευκαιρία σε πολλούς Κεφαλονίτες να δημιουργήσουν μόνιμες εγκαταστάσεις σε διάφορες χώρες (Αγγλία, Ρωσία, Γαλλία κ.α.) και να αναπτύξουν ποικίλες οικονομικές δραστηριότητες. Επιπλέον να αναπτύξουν τη ναυτιλία και το εμπόριο προς κάθε κατεύθυνση. Εύστροφοι, ευρηματικοί και δραστήριοι συσσωρεύουν πλούτο και εμπειρίες.

Φαίνεται ότι οι ιστορικές συγκυρίες της περιόδου αυτής επηρέασαν και ευνόησαν σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη του νησιού (εικ.22,23). Η κοινωνική απελευθέρωση που συντελείται από τη μια στην Κεφαλονιά και η οικονομική ευρωστία που επικρατεί από την άλλη λόγω του επιτυχημένου «ανοίγματος» των Κεφαλονιτών προς τη ναυτιλία και το εμπόριο, δημιουργούν μια νέα τάξη πραγμάτων και μια νέα τάξη πολιτών. Η νέα αυτή γενιά Κεφαλονιτών επιθυμεί να βελτιώσει τον καθημερινό τρόπο ζωής της και να προχωρήσει έμμεσα σε επίδειξη του πλούτου της.

Μεγάλη η οικοδομική άνθηση που παρατηρείται τόσο στις πόλεις όσο και στα χωριά της υπαίθρου (εικ.24,25,26). Από την περίοδο αυτή συγκεντρώνονται στοιχεία και για τις περισσότερες κεφαλονίτικες κατοικίες, που είτε διέφυγαν την καταστροφή των σεισμών, είτε διασώζονται σε πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Αυτές είναι που θεωρούνται και οι πιο χαρακτηριστικές κατοικίες της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του νησιού (εικ.28,29).

Με την κατάκτηση της Κεφαλονιάς από τους Άγγλους το 1809 και ιδιαίτερα την περίοδο που διοικητής του νησιού είναι ο Κάρολος Νάπιερ (1822-1830), ο νεοκλασικός ρυθμός αρχίζει να κάνει την εμφάνισή του στα δημόσια κτήρια, τα οποία οικοδομούνται από τον Άγγλο Στρατιωτικό Μηχανικό Τζον ΠιτΚέννεντυ. Ο ρυθμός αυτός εμφανίζεται στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα και στην Αθήνα, την πρωτεύουσα του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους, με την έλευση του Όθωνα και των Βαυαρών και αρχίζει να διαδίδεται και στην επαρχία. Στην Κεφαλονιά εκτός από τα δημόσια κτίρια, υπάρχουν και κατοικίες στις οποίες χρησιμοποιούνται νεοκλασικά μορφολογικά στοιχεία σε θέματα διακόσμησης. Τα στοιχεία αυτά εντοπίζονται κυρίως στις εισόδους τους, στα πορτόνια και παράθυρα, που διακοσμούνται με κίονες, ημικίονες, πεσσούς και αετώματα. Πολύ σπάνια συναντώνται κιονοστοιχίες, κυρίως σε εσωτερικές σκεπαστές βεράντες (εικ.27).

Η γενική, ωστόσο, εικόνα και φόρμα των κεφαλονίτικων κατοικιών δεν επηρεάζεται ιδιαίτερα από το ρυθμό αυτό, καθώς η εσωτερική τους εμφάνιση παραμένει λιτή, απόλυτα αρμονική και ισορροπημένη, χωρίς να παρατηρούνται αισθητές αλλαγές.

3.2.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Οι κατοικίες αυτής της περιόδου θα μπορούσαν να διακριθούν σύμφωνα με την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των ιδιοκτητών τους σε :

- A. κατοικίες των παλαιών αρχοντικών οικογενειών.
- B. κατοικίες που ανήκουν στην οικονομικά ανώτερη τάξη των εμπόρων, εφοπλιστών, γιατρών, δικηγόρων κ.α.
- Γ. κατοικίες της οικονομικά και κοινωνικά ανερχόμενης μεσαίας τάξης.
- Δ. κατοικίες της εργατικής τάξης και των αγροτών.

3.2.α.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΧΡΥΣΟΒΙΒΛΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Οι κατοικίες αυτού του τύπου ονομάζονται αρχοντικά ή παλάτια επειδή ανήκουν σε παλιές αρχοντικές οικογένειες. Βρίσκονται στα αστικά κέντρα του νησιού και ξεχωρίζουν από το επιβλητικό μέγεθός τους. Ο όγκος τους συχνά φτάνει και τα 5.500 κυβικά μέτρα, ενώ εντυπωσιακός είναι και ο αριθμός των δωματίων τους, καθώς συναντώνται κατοικίες που διαθέτουν έως και 30 δωμάτια. Είναι συνήθως διώροφες κατοικίες, σπάνια τριώροφες, ενώ διακρίνονται για την ωραία και πλούσια διακόσμηση τους στις προσόψεις.

Οι ίδιες οικογένειες που διαθέτουν τα αρχοντικά στις πόλεις κατέχουν μεγάλες γεωργικές εκτάσεις, που διατηρούν και μια δεύτερη κατοικία, τη λεγόμενη αγροικία. Το μέγεθος των αγροικιών αυτών είναι επίσης αρκετά μεγάλο, και η διαρρύθμιση τους καλύπτει τις ανάγκες και τις συνθήκες ζωής που επιβάλλει η ύπαιθρος(εικ.31,32).

3.2.β.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΤΑΞΗΣ

Η αρχιτεκτονική των κατοικιών της οικονομικά ανώτερης τάξης παρουσιάζει ομοιότητες ως προς τη διακόσμηση και τη διαρρύθμιση με εκείνη των αρχοντικών. Πρόκειται για κατοικίες αρκετά μεγάλες σε μέγεθος, συνήθως διώροφες, με πλούσια διακόσμηση στις εξωτερικές τους όψεις(εικ.30).

3.2.γ.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Οι εκπρόσωποι της οικονομικά και κοινωνικά ανερχόμενης μεσαίας τάξης του νησιού διαθέτουν κατοικίες που είναι αισθητά μικρότερες σε μέγεθος, γεγονός που παρατηρείται τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές. Είναι και αυτές διώροφες, αλλά με πιο λιτή διακόσμηση, τόσο στις εξωτερικές τους όψεις, όσο και στους εσωτερικούς τους χώρους(εικ.33,34).

3.2.δ.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Οι κατοικίες της εργατικής τάξης και των αγροτών της Κεφαλονιάς χαρακτηρίζονται κατά κανόνα για την απλότητα και τη λιτότητα στη αρχιτεκτονική τους μορφή, καλύπτοντας τις βασικές στεγαστικές ανάγκες μιας οικογένειας. Πρόκειται για κατοικίες μικρές σε μέγεθος και μονώροφες(εικ.35,36).

3.3.ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

3.3.α.ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΤΑΞΗΣ

Σε αυτού του τύπου τις κατοικίες παρατηρείται ότι το ισόγειο αξιοποιείται για βοηθητικές χρήσεις, ενώ οι λειτουργίες που έχουν άμεση σχέση με τη διαβίωση της οικογένειας καταλαμβάνονται στον όροφο.

Πιο συγκεκριμένα, στο ισόγειο των αρχοντικών, το «μετζάο», συναντούμε συνήθως ένα μεγάλο χολ εισόδου που ονομάζεται «πόρτεγο», το γραφείο και τη βιβλιοθήκη του ιδιοκτήτη, την κουζίνα καθώς και μια πρόχειρη τραπεζαρία.

Στο πίσω μέρος του ισογείου βρίσκονται οι αποθηκευτικοί χώροι της κατοικίας. Αν η κατοικία διαθέτει ημιυπόγειο χώρο, χρησιμοποιείται εκείνος ως αποθήκη.

Τα κύρια δωμάτια της κατοικίας δεν βρίσκονται στο ισόγειο, αλλά στον πρώτο όροφο, το «πιάνο νόμπιλε». Εκεί συναντάμε ένα μεγαλοπρεπές σαλόνι, γνωστό και ως «σάλα», όπου συνήθως υπάρχει πιάνο για τις ανάγκες των χοροεσπερίδων και άλλων κοινωνικών εκδηλώσεων, ένα μικρότερο καθημερινό σαλονάκι, την επίσημη τραπεζαρία, τα υπνοδωμάτια και το οικογενειακό εικονοστάσι. Όλα τα δωμάτια είναι ευρύχωρα. Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες οδηγούνται στον πρώτο όροφο από μια εσωτερική άνετη πέτρινη ή ξύλινη σκάλα. Οι εσωτερικοί τοίχοι των ορόφων, εκτός αυτών του ισογείου, είναι συνήθως ξύλινες κατασκευές και ονομάζονται «μοροφίντα». Για την κατασκευή τους χρησιμοποιούνται στενά σανίδια, τα οποία καρφώνονται οριζόντια ή λοξά σε κάθετα δοκάρια και από τις δύο πλευρές. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η δημιουργία διπλού σκελετού. Το κενό ανάμεσα στα σανίδια καλύπτεται με φύκια ή σπάρτα, για να επιτευχθεί καλή μόνωση. Κατόπιν, η ξύλινη αυτή κατασκευή καλύπτεται με σοβά. Ο συγκεκριμένος τρόπος κατασκευής επιλέγεται διότι επιτρέπει να γίνονται ελαφρύτεροι οι τοίχοι και κατά συνέπεια να μην επιβαρύνουν στατικά την οικοδομή(εικ.27,38,39).

3.3.β.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ- ΑΣΤΙΚΕΣ

Οι κατοικίες όσων ανήκουν στη μεσαία τάξη του νησιού ακολουθούν την ίδια γενική διάταξη χώρων στον πρώτο όροφο με εκείνη των αρχοντικών, με τη διαφορά πως τα δωμάτια σε αυτήν την περίπτωση είναι μικρότερα σε μέγεθος και σε αριθμό.

Συγκεκριμένα, η ζωή της οικογένειας οργανώνεται στους χώρους του σαλονιού, της τραπεζαρίας, ενός μικρού καθημερινού σαλονιού και στα υπνοδωμάτια. Το ισόγειο και εδώ χρησιμοποιείται κατά βάση ως αποθήκη ή για τη λειτουργία εργαστηρίων και καταστημάτων(εικ.39).

3.3.γ.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ

Σ' αυτού του τύπου τις κατοικίες στον πρώτο όροφο συναντούμε τη σάλα, την τραπεζαρία και τα υπνοδωμάτια. Το ισόγειο ή ημιυπόγειο αξιοποιείται κατά κανόνα για βοηθητικές χρήσεις.

Σχεδόν πάντα στο κατώι βρίσκονται και τα πατητήρια ή κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι για το στάβλισμα των οικόσιτων ζώων(εικ.40).

3.3.δ.ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΩΝ

Οι κατοικίες των ανθρώπων της εργατικής τάξης και των αγροτών είναι ισόγειες και μικρές σε μέγεθος. Συνήθως, διαθέτουν ένα βασικό δωμάτιο που χρησιμοποιείται για την κάλυψη πολλαπλών αναγκών της οικογένειας, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως κουζίνα, σαλόνι και τραπεζαρία. Η κατοικία ολοκληρώνεται με την ύπαρξη ενός ή δύο υπνοδωματίων.

3.4.ΔΑΠΕΔΑ

Τα δάπεδα τόσο των μικρών κατοικιών του νησιού όσο και των ισόγειων και διάφορων κτισμάτων είναι από πατημένο χώμα ή πέτρινες πλάκες, ενώ τα δάπεδα του πρώτου ορόφου είναι ξυλοκατασκευές.

Για την κατασκευή των δαπέδων του πρώτου ορόφου χρησιμοποιούνται πλατιές σανίδες, οι οποίες στηρίζονται πάνω σε κορμούς δέντρων, μηηγμένους μέσα στους τοίχους. Οι κορμοί αυτοί ονομάζονται «πατερά». Συνήθως τα ισόγεια ή ημιυπόγεια είναι χώροι ενιαίοι, χωρίς ενδιάμεσους τοίχους. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο για τη στήριξη των πατερών να υπάρχει μεγαλύτερο και ισχυρότερο δοκάρι στη μέση του πατώματος, με διεύθυνση κάθετη προς τα πατερά. Η κύρια αυτή δοκός του δαπέδου ονομάζεται «μαΐστρα» και υποστηρίζεται με δοκάρια κατακόρυφα στο έδαφος(εικ.41).

3.5.ΤΑΒΑΝΙΑ

Τα απλούστερα ταβάνια που συναντώνται στις κατοικίες του νησιού είναι αυτά που κατασκευάζονται από πλατιές σανίδες, οι οποίες καρφώνονται στο κάτω μέρος των πατερών της στέγης. Τέτοια ταβάνια βρίσκουμε συνήθως σε κατοικίες της μεσαίας τάξης, καθώς και στις μικρές κατοικίες της εργατικής τάξης και των αγροτών. Στην Κεφαλονιά δεν συναντούμε εμφανή «πατερά» στα ταβάνια του ορόφου, αλλά μόνο στα ταβάνια των υπογείων και των ημιυπόγειων.

Μια άλλη κατηγορία είναι τα ταβάνια που κατασκευάζονται από μικρές ξύλινες πήγες, τα λεγόμενα «καδινέλια», τα οποία καρφώνονται στο κάτω μέρος των πατερών της στέγης και στη συνέχεια καλύπτονται με σοβά.

Στην περίπτωση που η στέγη χρησιμοποιείται ως βοηθητικός χώρος προβλέπεται πάντα η ύπαρξη δεύτερης σειράς, που κατασκευάζεται από πλατιές σανίδες και καρφώνεται στο επάνω μέρος των πατερών της στέγης.

Στα αρχοντικά και στις κατοικίες της ανώτερης τάξης τα ταβάνια από άποψη κατασκευής, εμφάνισης και διακόσμησης διαφοροποιούνται αρκετά. Σε πολλές περιπτώσεις, στα ταβάνια αυτών των κατοικιών διαμορφώνονται φατνώματα (εσοχές), τα οποία διακοσμούνται με διάφορα ευφάνταστα ζωγραφικά θέματα, ζωηρών αποχρώσεων. Στα πολυτελή αυτά κτίσματα, ζωγραφικά θέματα κοσμούν και τα ανώτερα τμήματα των τοίχων των δωματίων. Αντίθετα, οι απλοί και συνηθέστεροι τύποι ταβανίων ασπρίζονται κατά κανόνα μόνο με ασβέστη(εικ.42,43,44).

3.6.ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΧΩΡΟΣ

Στις κατοικίες όλων των τύπων αναπτύσσονται μεγάλες αυλές, οι οποίες περιτριγυρίζονται από ψηλό τοίχο έως και δύο μέτρα, την «κούρτη». Στις αστικές κατοικίες οι αυλές βρίσκονται συνήθως στο πίσω μέρος του οικοπέδου, μιας και οι κατοικίες καλύπτουν σχεδόν πάντοτε ολόκληρη την πρόσοψη του. Στη μεγάλη πλειονότητά τους, οι κατοικίες στα χωριά βρίσκονται και αυτές στην πρόσοψη του οικοπέδου και οι αυλές συνήθως περιβάλλουν την πίσω και την πλαϊνή πλευρά του. Σπανιότερα κάποιες αυλές βρίσκονται στην πρόσοψη του οικοπέδου προς το δρόμο.

Με την κατοικία στην πρόσοψη και τον περιβάλλοντα χώρο να περιτριγυρίζεται από την ψηλή κούρτη, δημιουργείται ένα εσωστρεφές σύνολο και η οικογενειακή ζωή είναι έτσι πιο ανεξάρτητη και προφυλαγμένη.

Στις αυλές υπάρχουν συχνά μικρότερα κτίσματα, τα οποία λειτουργούν ως ανεξάρτητοι βοηθητικοί χώροι για το υπηρετικό προσωπικό, τουαλέτες και πλυσταριά. Στις κατοικίες της υπαίθρου υπάρχουν επιπλέον αποθήκες, κοτέτσια κ.α.

Σχεδόν πάντοτε μέσα στις αυλές συναντάμε μεγάλες στέρνες που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση του βρόχινου νερού, το οποίο διοχετεύεται σε αυτές με βροντάλια από τις στέγες.

Τα δάπεδα στις περισσότερες αυλές των κατοικιών όλων των κατηγοριών είναι καλυμμένα είτε με ορθογωνικές πλάκες διαφόρων μεγεθών, είτε με κυβόλιθους από σκληρή πέτρα, είτε με μικρές πέτρες ή γουλιά, το λεγόμενο «σαλίντζο». Στις αυλές συναντάμε συχνά «αρτάνες», όσον δε αφορά στη σκίασή τους υπάρχουν κληματαριές «περγουλιές» (εικ.45,46,47).

3.7.ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ

Οι κατοικίες και των τριών πρώτων κατηγοριών, δηλαδή αυτές των αρχοντικών οικογενειών, της ανώτερης τάξης και της μεσαίας τάξης είναι διώροφες στην πλειονότητά τους, σπάνια τριώροφες, και έχουν ορθογωνική κάτοψη. Σπανιότερα συναντούμε κατοικίες με τετράγωνη κάτοψη ή σε σχήμα Γ, το λεγόμενο «σέττε».

Η πόρτα εισόδου αυτών των κατοικιών και τα παράθυρα έχουν πάντα συμμετρική τοποθέτηση. Επιπλέον, στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτών των κατοικιών ανήκει και το ιδιαίτερα ευδιάκριτο διάζωμα που βρίσκεται μεταξύ του ισογείου και του πρώτου ορόφου (εικ.48,49).

3.8.ΣΤΕΓΕΣ

Οι στέγες κατασκευάζονται από ξύλινο σκελετό, ο οποίος επικαλύπτεται με κεραμίδια. Οι λόγοι που συντέλεσαν ώστε να επικρατήσει αυτός ο τύπος στέγης καθορίζονται αφενός από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του τόπου, δηλαδή την έντονη βροχόπτωση και την δυνατότητα παραγωγής μεγάλης ποσότητας ξυλείας και κεραμιδιών, και αφετέρου από την ανάγκη για στέγαση χώρων με μεγάλη επιφάνεια, χωρίς τη χρήση ενδιάμεσων στηριγμάτων. Οι επικρατέστεροι τύποι στέγης είναι η δίριχτη στέγη, ονομαζόμενη «τσουπάδο» και η τετράριχτη σκαφοειδής στέγη, «παπιονάδο». Σπανιότερα, συναντούμε κατοικίες με στέγες πυραμιδοειδής, τρίριχτες και πολυκλινείς.

Τα κεραμίδια που χρησιμοποιούνται για τις σκεπές είναι κυρίως αυτά που παράγονται στο νησί, τα οποία είναι βυζαντινού τύπου σε γήινες αποχρώσεις, ενώ σπανιότερα προτιμούνται τα εισαγόμενα κόκκινα κεραμίδια, γνωστά ως «γαλλικά».

Στις κατοικίες με δίριχτη στέγη σχηματίζεται αετωματική απόληξη στους τοίχους των στενών πλευρών της οικοδομής, το λεγόμενο «ατσούπι», στο κέντρο του οποίου συνήθως υπάρχει ένα μικρό παράθυρο, ορθογωνικό ή στρογγυλό, που ονομάζεται «φώτολο».

Όταν υπάρχει η δυνατότητα οι στέγες να χρησιμοποιηθούν ως βοηθητικοί χώροι, προβλέπεται για τον απαραίτητο αερισμό και φωτισμό του χώρου μια ειδική κατασκευή, που ονομάζεται «αναμινάλε».

Στο κάτω εξωτερικό τελείωμα της στέγης σχηματίζεται πάντοτε γείσο τόσο για λόγους αισθητικής, όσο και για να προστατεύεται ο τοίχος του κτιρίου από τα νερά της βροχής που πέφτουν από τη στέγη. Το γείσο κατασκευάζεται είτε από δύο με τρεις σειρές κεραμίδια, είτε, σε πιο ακριβές κατασκευές, από λαξευμένη πέτρα που σχηματίζει κυμάτια. Σε οικοδομές με τετράριχτη στέγη το γείσο κατασκευάζεται περιμετρικά, ενώ στις οικοδομές με δίριχτη στέγη δεν κατασκευάζεται στις πλευρές που σχηματίζονται τα ατσούπια (εικ.50,51,52,53).

3.9.ΠΑΡΑΘΥΡΑ

Τα παράθυρα στις κεφαλλονίτικες κατοικίες διακρίνονται σε τρεις τύπους ανάλογα με την κατασκευή που έχουν τα ξύλινα εξώφυλλα τους, τα λεγόμενα «σκούρα» έτσι συναντιούνται τα εξής:

- α. παράθυρα με συμπαγή σκούρα, τα οποία κατασκευάζονται από τάβλες, οι οποίες είναι τοποθετημένες κατακόρυφα η μία δίπλα στην άλλη. Για να συγκρατούνται, είτε καρφώνονται πάνω σε δύο οριζόντιες τάβλες, στο πάνω και κάτω μέρος, είτε σε τρεις τάβλες που σχηματίζουν σχήμα Z, ή κατευθείαν πάνω σε σιδερένιες λάμες.
- β. παράθυρα που διαθέτουν σκούρα, με κινητές περσίδες, τις «γρίλιες», και ανακλινόμενο το κάτω τμήμα τους, τα οποία, αν και εμφανίζονται επί Βενετοκρατίας στο χώρο των Επτανήσων, έχει επικρατήσει να αποκαλούνται «γερμανικά».
- γ. «γαλλικά» παράθυρα, που έχουν σταθερές γρίλιες. Ο συγκεκριμένος τύπος παραθύρων, παρά την επικράτησή του στα νεοκλασικά σπίτια της Αθήνας, εμφανίζεται στην Κεφαλονιά πολύ αργότερα και κυρίως σε δημόσια κτίρια.

Οι δύο πρώτοι τύποι παραθύρων δεν κατασκευάζονται με κάσα και τα σκούρα στηρίζονται με σιδερένιους μεντεσέδες, τις «πορταδέλες», που περιστρέφονται μέσα στις «φούμπιες» (σιδερένια δακτυλίδια) οι οποίες είναι στερεωμένες στις «έρτες» (λαμπάδες).

Στον τρίτο τύπο παραθύρων, τα εξώφυλλα είναι στερεωμένα στη δική τους ξύλινη κάσα, και το κάθε φύλλο είναι χωρισμένο σε δύο τμήματα που ανοίγουν αναδιπλούμενα. Στον πρώτο τύπο τα εξώφυλλα, όταν είναι ανοιχτά, συγκρατούνται είτε με την ξύλινη «καρδινέλλα» (κομμάτι ξύλου το οποίο περνάει από δύο σιδερένιες θηλιές, εφαρμοσμένες στην εσωτερική πλευρά των συμπαγών σκούρων) είτε με σιδερένιες πετούγιες, οι οποίες είναι εφαρμοσμένες στους τοίχους. Τα εξώφυλλα στα γερμανικά παράθυρα συγκρατούνται με πεταλούδες.

Τα σκούρα των παραθύρων των ημιυπόγειων και των περισσότερων ισογείων ανοίγουν προς τα μέσα, επειδή τα παράθυρα αυτά προστατεύονται από σιδεριές για μεγαλύτερη ασφάλεια. Επίσης, στα ημιυπόγεια και ισόγεια μπορεί να υπάρχουν φεγγίτες.

Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται για τα εξώφυλλα των παραθύρων είναι το απαλό γκρίζο, το καφέ, το πράσινο και το μπλε (εικ.54,55,56,57,58,59).

3.10.ΠΟΡΤΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ

Τις πόρτες εισόδου που συναντούμε στις κατοικίες μπορούμε να τις κατατάξουμε σε τρεις τύπους. Οι πόρτες του πρώτου τύπου βρίσκονται στο μέσο της πρόσοψης και οδηγούν κατευθείαν στο εσωτερικό της κατοικίας, και από εκεί στον πρώτο όροφο με εσωτερική σκάλα. Οι εισοδοί αυτού του τύπου βρίσκονται συνήθως στα αρχοντικά του νησιού και στις κατοικίες της ανώτερης τάξης.

Οι άλλοι δύο τύποι εισόδων δεν βρίσκονται στην πρόσοψη της κυρίως κατοικίας, και ονομάζονται «πορτόνια».

Τα πορτόνια του δεύτερου τύπου, που είναι και ο πιο συνηθισμένος, βρίσκονται ακριβώς στο πλάι της πρόσοψης της κυρίως κατοικίας, και οδηγούν σε εσωτερική αυλή, η οποία συνήθως είναι περιτριγυρισμένη από ψηλό τοίχο.

Τα πορτόνια του τρίτου τύπου συναντώνται σε αγροικίες και κατοικίες στα χωριά του νησιού. Βρίσκονται στη κούρτη, τον τοίχο που περιτριγυρίζει την κατοικία, χωρία να έχει επαφή με αυτή.

Και στις δύο περιπτώσεις από την εσωτερική αυλή μια πέτρινη σκάλα, που εφάπτεται της κατοικίας, οδηγεί στην κύρια είσοδο της, η οποία βρίσκεται στον πρώτο και κυρίως όροφο. Οι εισοδοί των κατοικιών όλων των τύπων, αφιδωτές στη μεγάλη τους πλειονότητα, αποτελούν το σημείο εκείνο όπου δίνεται και η μεγαλύτερη έμφαση στη διακόσμηση. Εκεί οι ιδιοκτήτες προσπαθούν με κάθε τρόπο να προβάλλουν την κοινωνική τους θέση και την οικονομική τους επιφάνεια. Οι εισοδοί διακοσμούνται με κίονες, ημικίονες ή πεσσούς, δεξιά και αριστερά, θυρεούς και χρονολογία κατασκευής στο επάνω μέρος, καθώς και άλλα στοιχεία. Σε αρκετές εισόδους στο κέντρο της ασίδας υπάρχει μικρή ανθρωπόμορφη κεφαλή, ο λεγόμενος «μώρος»⁶, η οποία έχει αποτροπαϊκό χαρακτήρα.

Οι πόρτες εισόδου είναι δίφυλλες, ξύλινες ή σιδερένιες, κατά κανόνα συμπαγείς, και έχουν το ίδιο χρώμα με τα σκούρα των παραθύρων. Οι πόρτες αυτές, είτε ακολουθούν το αφιδωτό σχήμα του πορτονιού ή της εισόδου, είτε έχουν σχήμα παραλληλόγραμμου, με το υπόλοιπο της ασίδας να καλύπτεται με σιδερένια κατασκευή.

Εσωτερικά, για μεγαλύτερη ασφάλεια, οι πόρτες, εκτός από το κλειδί, κλείνουν με τον «φουντραδόρο» (χοντρό σιδερένιο λαστό), ο οποίος στηρίζεται σε σιδερένια θηλιά στο τοίχο και, όταν κλείνει η πόρτα, ασφαλίζει σε δεύτερη σιδερένια θηλιά εφαρμοσμένη στην εσωτερική πλευρά της πόρτας καθώς και τον «καρινάτσο» (σιδερένιο λαστό) εφαρμοσμένο πάνω στην εσωτερική επιφάνεια του ενός φύλλου της πόρτας, ο οποίος σύρεται και μπαίνει σε θηλιά στο άλλο φύλλο της πόρτας ή στον τοίχο. Εξωτερικά οι πόρτες ανοιγοκλείνουν με ένα είδος πετούγιας, τον «σαγιαδόρο» (εικ.60-65).

3.11.ΧΡΩΜΑ

Τα χρώματα που χρησιμοποιούνταν για το βάψιμο των κατοικιών ήταν υδροδιαλυτά, έχοντας ως βάση τον ασβέστη και διάφορες χρωστικές ουσίες, που προέρχονταν από οξείδια μετάλλων ή φυτικές ύλες. Λόγω της σχετικής διαφάνειας αυτών των χρωμάτων, ήταν δύσκολο να καλυφθούν τελείως τα παλαιότερα στρώματα βαφής, με αποτέλεσμα οι εξωτερικοί τοίχοι των κατοικιών συχνά να παρουσιάζουν απόλυτη ομοιοχρωμία.

Η χρήση, πάντως, υδροχρωμάτων από φυσικά υλικά είχε ως αποτέλεσμα να επιτυγχάνονται ήπιες αποχρώσεις, που έδιναν φυσικότητα στα αρχιτεκτονήματα.

Αυτό το αποτέλεσμα είναι δύσκολο να το πετύχουμε σήμερα, καθώς τα σύγχρονα χημικά χρώματα αποδίδουν σκληρούς τόνους με αφύσικη λαμπρότητα και καθαρότητα.

Οι εξωτερικές όψεις των κεφαλονίτικων κατοικιών παρουσίαζαν διχρωμία. Οι γωνίες, τα διζώματα, τα γείσα της στέγης, τα πλαίσια των παραθύρων και των εισόδων, καθώς και τα μπαλκόνια ήταν λευκά ή αφημένα στο χρώμα της πέτρας, ενώ οι μεγάλες επιφάνειες των τοίχων ήταν επιχρισμένες και χρωματισμένες.

Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται είναι η απαλή ώχρα, το ανοιχτό γκριζο, το βενετσιάνικο κόκκινο, το ροζ και το λουλακί. Για τα παράθυρα και τις πόρτες επιλέγονται το ανοιχτό γκριζο, το καφέ, το πράσινο και το μπλε (εικ.66,67).

3.12.ΣΚΑΛΕΣ

Η πέτρινη σκάλα που οδηγεί εξωτερικά, ξεκινώντας από την αυλή, στον πρώτο όροφο βρίσκεται συνήθως στο μπροστινό, πλαϊνό ή πίσω τοίχο της κατοικίας και εφάπτεται με αυτόν. Τα σκαλοπάτια κατασκευάζονται από σκληρή πέτρα, με απόληξη συνήθως ημικυκλικής διατομής. Φτάνοντας στο τέρμα της σκάλας, στο επίπεδο του πρώτου ορόφου, μπροστά από την κυρίως είσοδο της κατοικίας, συναντούμε συνήθως μια μικρή βεράντα, τον «μότζο». Ο μότζος πολύ συχνά είναι στεγασμένος, όπου το σκέπαστρο στηρίζεται σε κίονες. Το σύνολο αυτό ονομάζεται «λόντζα». Ο μότζος μπορεί επίσης να είναι και ελεύθερος, με ένα μικρό τοιχάκι και κάθισμα γύρω γύρω (πεζούλι).

Για την απορροή των νερών της βροχής από τις βεράντες προβλέπεται η ύπαρξη του «μπούζου» (υδρορροής), ο οποίος κατασκευάζεται από σκληρή πέτρα. Οι βεράντες αυτές στηρίζονται σε αψιδωτή κατασκευή, το ονομαζόμενο «βόλτο», παρέχοντας αντισεισμικότητα και δημιουργώντας επίσης καλυμμένη διάδο προς την είσοδο του ισόγειου, όπου βρίσκονται οι αποθηκευτικοί χώροι.

Συνήθως υπάρχει η δυνατότητα και εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ των δύο επιπέδων της κατοικίας. Οι δύο όροφοι επικοινωνούν με μια απλή ξύλινη σκάλα, που ξεκινάει από άνοιγμα στο πάτωμα του πρώτου ορόφου, τον «καταρράχτη», ο οποίος οδηγεί στο ισόγειο. Το άνοιγμα αυτό μπορεί να κλείνει με ξύλινο σκέπασμα (εικ.68,69,70).

3.13.ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ

Τα μπαλκόνια στις κεφαλονίτικες κατοικίες βρίσκονται, συνήθως, μόνο στην πρόσοψη του κτίσματος και είναι σχετικά μικρά σε μέγεθος. Η θέση τους είναι πάνω από την πόρτα εισόδου της κατοικίας, όταν αυτή είναι μόνο μία, ενώ σπάνια εκτείνονται πάνω από δύο πόρτες, στην περίπτωση όπου κάποια αρχοντικά διαθέτουν περισσότερες από μία εισόδους. Και εδώ τηρείται απόλυτη συμμετρία. Το δάπεδό τους είναι συνήθως από μονοκόμματα σκληρή πέτρινη πλάκα και πολύ σπάνια από ξύλο. Στηρίζονται σε πέτρινα φουρούσια, τα «μογδόνια», τα οποία έχουν σχηματοποιημένη μορφή και σπανίως έχουν διακοσμητικά σκαλίσματα. Σε λίγες περιπτώσεις κατοικιών συναντάμε σιδερένια και ξύλινα φουρούσια.

Τα κιγκλιδώματα των μπαλκονιών είναι σιδερένια, κατασκευασμένα στο καμίνι, με σφυρηλάτηση. Διακρίνονται για την λιτότητά τους η οποία συνήθως εκφράζεται με την επανάληψη κατακόρυφων στοιχείων, που συνδέονται μεταξύ τους με καράβολους διαφόρων μορφών. Συχνά στο μέσο της πρόσοψης του εξώστη, υπάρχει στο κιγκλιδώμα κάποιο διακοσμητικό σχέδιο που υποδηλώνει και το επάγγελμα του ιδιοκτήτη (π.χ. άγκυρα). Σε μικρότερη έκταση υπάρχουν κιγκλιδώματα εισαγόμενα από χυτοσίδηρο, τα οποία, λόγω του τρόπου κατασκευής τους φέρουν κατά κανόνα παραστάσεις ή σχέδια, όπως κύκνους, αγγέλους κ.α.(εικ.71,72,73).

4. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΤΟΝ 19^Ο ΑΙΩΝΑ

Η διαδικασία για κάθε κατασκευαστική δραστηριότητα στα Ιόνια νησιά είχε θεσμοθετηθεί από τα πρώτα κιόλας χρόνια της εφαρμογής του Συντάγματος του 1817, όταν συγκροτήθηκε το ευρέως γνωστό ως «Ιόνιο κράτος» που βρισκόταν υπό τη Βρετανική Προστασία. Οι πράξεις αρ. 16/28-3-1820 και αρ. 86/1827 της Ιόνιας γερουσίας ρύθμιζαν τους όρους έκδοσης οικοδομικής άδειας, αλλά και τους όρους δόμησης. Χαρακτηριστικό αυτών των νόμων είναι ότι απαγόρευαν την οποιαδήποτε οικοδομική δραστηριότητα χωρίς την άδεια της Διοίκησης.

Πολύ συνοπτικά η προβλεπόμενη διαδικασία ήταν η ακόλουθη:

Ο ενδιαφερόμενος υπέβαλλε αίτηση στην Τοπική Κυβέρνηση κάθε νησιού μαζί με το αρχιτεκτονικό σχέδιο του οικοδομήματος.

Ο Έπαρχος Κεφαλληνίας έδινε εντολή στο αρμόδιο Εγγώριο Συμβούλιο να ελέγξει το χώρο και να αποφασίσει αν η συγκεκριμένη κατασκευή θα δημιουργήσει κάποιο πρόβλημα. Σε περίπτωση που όλα είναι θετικά εκδίδεται η άδεια από τον Έπαρχο.

Τα σχέδια φέρουν την υπογραφή του μηχανικού και απεικονίζουν συνήθως κατόψεις και προσόψεις των οικοδομών. Αποτυπώνονται επίσης τα ανοίγματα, σημειώνεται η κλίμακα, καθορίζονται τα μεγέθη και οι γειτονικές ιδιοκτησίες και βεβαίως οι δρόμοι και ο προσανατολισμός (εικ.74,75).

5. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΟΝΙΤΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

5.1.ΟΙΚΙΑ ΜΑΡΙΝΟΥ ΓΚΕΝΤΙΛΙΝΗ

Ο Μαρίνος Γκεντιλίνης αγόρασε το κτίριο από τον Ιωάννη Περιστιάνη το 1872. Σύντομα ανέθεσε την αναμόρφωση του στον Ερνέστο Τσίλερ, φημισμένο αρχιτέκτονα της μεγαλοαστικής κοινωνίας της Αθήνας και κορυφαίο εκφραστή του νεοκλασικισμού.

Εξωτερικά η επέμβαση που έγινε ήταν επιφανειακή: προσθαφαιρέθηκαν ορισμένα πλαίσια και ανοίγματα, άλλαξαν οι καπνοδόχες, αναδείχθηκε το υπόγειο- βάση του κτιρίου.

Εσωτερικά, όμως, η επέμβαση που πραγματοποιήθηκε ήταν μεγάλη. Οι χώροι ανανεώθηκαν σε μια κατοικία, με κεντρικό διπλό κλιμακοστάσιο, το οποίο οδηγούσε στον πάνω όροφο, σε μια γαλαρία μουσικών με κομψά νεοκλασικά τόξα που άνοιγε προς δύο συνεχόμενες αίθουσες χορού. Στο ισόγειο, η βιβλιοθήκη- γραφείο με τους 5.000 τόμους, το δωμάτιο μουσικής με το πιάνο, το δωμάτιο του μπιλιάρδου, ήταν ευρύχωρα δωμάτια που χρησιμοποιούνταν για τις καθημερινές κοινωνικές συγκεντρώσεις. Με τα 30 δωμάτια η κατοικία αυτή ήταν από τις πιο μεγάλες της πόλης.

Όλοι οι χώροι διακοσμήθηκαν με οροφोगραφίες, πολυέλαιους, χαλιά, πίνακες, έπιπλα και ασημικά.

Με τη μορφή αυτή το κτίριο διατηρήθηκε μέχρι τους σεισμούς του 1953 και κατείχε σημαντική θέση στην κοινωνία του Αργοστολίου.

Η οικία Γκεντιλίνη έχει ανακηρυχθεί διατηρητέο μνημείο παρόλο που συνεχίζει να της λείπει ο άνω όροφος. Τη χρονιά 2006-2007 έγινε μια εκτεταμένη συντήρηση ορισμένων χώρων της. Παραμένει έτσι το σπίτι αυτό μοναχικός μάρτυρας της αστικής αρχιτεκτονικής του νησιού(εικ.76,77,78).

5.2.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΒΑΣΟΥ ΒΑΝΔΩΡΟΥ

Το διώροφο αυτό σπίτι φαίνεται πως ανεγέρθηκε γύρω στο 1800 από ευγενή της εποχής εκείνης, με το όνομα Ιγγλέσης από την Πεσσάδα. Μέχρι και σήμερα η περιοχή διατηρεί την ονομασία «Ιγγλεσάτα».

Το κυρίως σπίτι χρησιμοποιούνταν από τους απογόνους του κυρίως ως θερινή κατοικία. Ο κύριος χώρος υποδοχής και τα τρία υπνοδωμάτια βρίσκονταν στον όροφο. Στο ισόγειο υπήρχε πρόχειρη τραπεζαρία- κουζίνα, καθώς και το ιατρείο του Βάσου Βανδώρου. Κατά την περίοδο 1940- 1945 το οίκημα μετατράπηκε σε κέντρο υγείας.

Ο σεισμός του 1953 προκάλεσε αρκετές φθορές και σε αυτό το σπίτι, όχι όμως μέχρι κατεδάφισης. Πιθανώς γιατί οι εσωτερικοί πέτρινοι τοίχοι του ισογείου, οι οποίοι στην κάτοψη σχηματίζουν περίπου ένα σχήμα σταυρού, παρείχαν σχετική ακαμψία, με αποτέλεσμα οι εξωτερικοί τοίχοι του ισογείου να μην παρουσιάσουν απόκλιση από την κατακόρυφο. Απόκλιση από την κατακόρυφο ωστόσο παρουσίασαν οι γωνίες των τοίχων του ορόφου στο επίπεδο της τετράριχτης στέγης, λόγω έλλειψης ελκυστήρων.

Κατά την αποκατάσταση του κτιρίου, αρχικά κατασκευάστηκαν από οπλισμένο σκυρόδεμα οι εσωτερικοί τοίχοι του ισογείου, οι οποίοι συνεχίστηκαν και στον όροφο.

Οι εξωτερικοί τοίχοι από πέτρα, πάχους 70 έως 80 εκατοστών, κατεδαφίστηκαν από την εσωτερική τους πλευρά σε πλάτος περίπου 30 εκατοστών και το τμήμα αυτό αντικαταστάθηκε από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η μόρφωση του δαπέδου και της οροφής του ορόφου από πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος συνέδεσε όλα τα στοιχεία ακαμψίας της οικοδομής ώστε να εξασφαλιστεί η αντισεισμικότητα της (εικ.79,80,81).

5.3.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΑΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΕ ΤΥΠΑΛΛΟΥ- ΦΟΡΕΣΤΗ

Η οικία αυτή βρίσκεται στην περιοχή Σαμόλι Παλικής και μπορεί να χαρακτηριστεί ως η παλαιότερη κατοικία της Κεφαλονιάς με συνεχή κατοίκηση και χρήση από την κατασκευή της έως σήμερα.

Πρόκειται για ένα διώροφο οίκημα, κάτοψης περίπου 200τ.μ., το οποίο χτίστηκε στα τέλη του 17ου αιώνα.

Η κατοικία αυτή έχει φρουριακό χαρακτήρα και είναι χτισμένη στην άκρη της παραλίας, με τις δύο πλευρές της να έχουν άμεση επαφή με τη θάλασσα. Η θεμελίωσή της έχει γίνει με τεράστιους ογκόλιθους.

Οι εσωτερικοί τοίχοι του ισογείου έχουν πάχος ένα μέτρο, με το κάτω μέρος τους να είναι παχύτερο, ενώ η αμυντική- φρουριακή οργάνωση της οικίας ολοκληρώνεται με πολεμίστρες. Ο όροφος της κατοικίας έχει εξωτερικούς τοίχους πάχους 80εκ. και ήταν ενισχυμένος στις δύο προς τη θάλασσα γωνίες του με προεξέχοντες πυργίσκους άμυνας, γνωστούς αλλιώς ως «βαρδιόλες».

Εσωτερικά, σε άμεση σχέση με τους εξωτερικούς τοίχους, υπάρχει ξύλινος σκελετός με κάθετα και οριζόντια δοκάρια. Σιδερένια άγκιστρα συνέδεαν τα οριζόντια δοκάρια με τους τοίχους, διαπερνώντας τους έως την εξωτερική τους επιφάνεια, στο επίπεδο του δαπέδου του πρώτου ορόφου και στη βάση της στέγης. Με αυτό τον τρόπο ενισχυόταν η αντισεισμικότητα της οικοδομής.

Η κύρια είσοδος της κατοικίας βρίσκεται στην εσωτερική αυλή. Τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αυλή, υπήρχαν διάφορα κτίσματα, αρκετά από αυτά μεταγενέστερα της κυρίως κατοικίας, για την κάλυψη διαφόρων λειτουργικών αναγκών. Από τα κτίσματα αυτά, ορισμένα προορίζονταν για τους εργάτες, ενώ σε άλλα υπήρχαν ληνοί, ελαιοτριβείο, αποθήκες και στάβλοι. Η εσωτερική αυλή επικοινωνούσε με τη θάλασσα και τον μικρό μόλο με μνημειακό μπαρόκ πορτόνι (εικ.82,83,84).

5.4.ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Δημόσια βιβλιοθήκη Ληξουρίου φιλοξενείται στην προσεισμική κατοικία της οικογένειας Τυπάλδου- Ιακωβάτου.

Το κτίριο της Ιακωβάτειου βιβλιοθήκης διέφυγε την καταστροφή από το σεισμό του 1953, και επισκευασμένο σήμερα, παραμένει ένα σημαντικό δείγμα αστικής αρχοντικής κατοικίας του 19^{ου} αιώνα.

Το κτίριο βρίσκεται στο Ληξούρι, είναι διώροφο, αξιόλογο δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, ενώ άρχισε να κτίζεται το 1866. Η κάτοψη του κτιρίου είναι ορθογωνική και οι εξωτερικές του όψεις ιδιαίτερα λιτές. Η ξύλινη στέγη είναι τετράρρικτη με κτιστό γείσο.

Η κύρια είσοδος στο ισόγειο ανοίγει σε ευρύχωρο διάδρομο, στο τέρμα του οποίου μνημειακή σκάλα οδηγεί στον πρώτο όροφο. Στον διάδρομο αυτό ανοίγονται τα δωμάτια του ισογείου, τα οποία επικοινωνούν μεταξύ τους χωρίς να παρεμβάλλονται άλλοι διάδρομοι. Τα δάπεδα καλύπτονται από μαύρες και άσπρες μαρμάρινες πλάκες, τοποθετημένες σε σκακιέρα. Στο ισόγειο υπάρχει ευρύχωρη εντυπωσιακή τραπεζαρία, τα δε άλλα δωμάτια πιθανόν χρησιμοποιούνταν ως γραφεία. Οι βοηθητικοί χώροι στεγάζονταν σε προσκείμενο μεταγενέστερο κτίσμα.

Στον όροφο βρίσκουμε τα υπνοδωμάτια, τα οποία περιβάλλουν τη σκάλα και το μεγάλο σαλόνι. Όλες οι οροφές κοσμούνται με ζωγραφισμένα φατνώματα, με διαφορετικές παραστάσεις για κάθε δωμάτιο. Μπορντούρες με γεωμετρικά σχέδια στα άνω μέρη των τοίχων οδηγούν το μάτι προς τα ταβάνια (εικ.85-92).

6. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

6.1.ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Η Κεφαλονιά είναι ένας τόπος που διαθέτει οικοδομικά υλικά καλής ποιότητας σε μεγάλη ποσότητα και ποικιλία, όπως πέτρα, πηλό, άμμο και ξυλεία. Παρ' όλα αυτά, η κάλυψη των αναγκών μιας προηγμένης αρχιτεκτονικής, όπως αυτή της Κεφαλονιάς επέβαλε και την εισαγωγή διαφόρων άλλων υλικών, όπως ο σίδηρος, η ξυλεία, τα πλακάκια κ.λπ.

Βασικό οικοδομικό υλικό ήταν ο κοινός ασβεστόλιθος, τον οποίο χρησιμοποιούσαν κυρίως για την τοιχοποιία σε ακατέργαστη μορφή, αλλά και για την παραγωγή ασβέστη στα διάφορα ασβεστοκάμινα του νησιού.

Τα τούβλα, παρά την παραγωγή τους στα πολλά τουβλοκάμινα του νησιού, δεν χρησιμοποιούνταν στην τοιχοποιία, αλλά αποκλειστικά σε θολωτές κατασκευές, τα «ρεμενάτα».

Ως συνδετικό υλικό χρησιμοποιείται το ασβεστοκονίαμα, ενώ σε πολυτελείς κατασκευές προστίθεται και πορσελάνη, γνωστή ως «πορτσολάνα». Σε πιο απλές κατασκευές ως συνδετικό υλικό χρησιμοποιείται λάσπη από κοκκινόχωμα ή πηλός με την προσθήκη, ή όχι, ασβέστη. Ο πηλός εκτός από συνδετικό υλικό στην τοιχοποιία χρησιμοποιείται και για την κατασκευή κεραμιδιών.

Λατομεία βρίσκονταν σε διάφορα σημεία του νησιού. Εξορύσσονταν πωρόλιθος, πέτρωμα καλής ποιότητας, με μεγάλη αντοχή και δυνατότητα εύκολης κατεργασίας. Ο πωρόλιθος χρησιμοποιείται ως διακοσμητικό στοιχείο στις γωνίες των κτιρίων, στα διαζώματα, στα γείσα και στις κορνίζες των ανοιγμάτων.

Σε άλλα λατομεία εξορύσσονταν ασβεστόλιθος πολύ σκληρός τον οποίον χρησιμοποιούσαν κυρίως για γωνιόλιθους, ανώφλια, κατώφλια, σκαλοπάτια, πλακες δαπέδου, μπαλκονόπορτες κ.α.

Ο λεπτός και λεπτόκοκκος ασβεστόλιθος, κατάλληλος για πιο εξειδικευμένες κατασκευές, όπως στόμια στερνών, μνημεία, διακοσμητικά στοιχεία ακόμα και οικιακά σκεύη.

Λόγω της σεισμικότητας της περιοχής είναι αναγκαία η ενίσχυση των σημείων της οικοδομής, που καταπονούνται περισσότερο. Έτσι, οι γωνίες των κτιρίων και τα πλαίσια των ανοιγμάτων κατασκευάζονται από λαξευμένη λιθοδομή. Εξαίρεση αποτελούν ακριβές κατασκευές, όπου με λαξευμένη λιθοδομή χτίζεται η πρόσοψη του ισόγειου και σε ελάχιστες περιπτώσεις ολόκληρη η οικοδομή.

Το πάχος των τοίχων είναι μεγάλο και κυμαίνεται από 0.50μ. έως 0.75μ. στο ισόγειο, μειωμένο κατά 5εκ. ανά όροφο. Η θεμελίωση, ανάλογα με τη σύνδεση του εδάφους, κυμαινόταν σε βάθος από 0.80μ. έως 1μ.

Τα ανοίγματα των παραθύρων έχουν μικρό πλάτος και μεγάλο ύψος, με την αναλογία τους να κυμαίνεται από 1 προς 1.5 έως 1 προς 2, επιτυγχάνοντας με αυτό δύο στόχους: με την επιλογή μικρού πλάτους μικραίνει η διάσταση που γεφυρώνει το ανώφλι, ενώ το μεγάλο ύψος ελαττώνει το βάρος που δέχεται. Επιπλέον, η συμμετρία που παρουσιάζουν τα ανοίγματα ως

προς τον κατακόρυφο κεντρικό άξονα της πρόσοψης του κτιρίου συμβάλλει ώστε το βάρος της τοιχοποιίας που καταπονεί τα ανώφλια στα ανοίγματα να ελαττώνεται σημαντικά. Σε πολλές κατασκευές το ανώφλι είναι από ξύλο, το οποίο πλεονεκτεί έναντι της πέτρας σε αντισεισμική συμπεριφορά, λόγω της ελαστικότητας του. Για να μειωθούν οι δυνάμεις που καταπονούν το ανώφλι, κατασκευάζεται στο εσωτερικό μέρος του τοίχου μια θολωτή κατασκευή που λειτουργεί ως ανακουφιστικό τόξο, το «ρεμενάτο». Τα ρεμενάτα κατασκευάζονται, είτε με λαξευμένο πωρί, είτε με συμπαγή τούβλα.

Τα μεγάλα ανοίγματα στα πορτόνια και στους μόντζους των κεφαλονίτικων κατοικιών γεφυρώνονται με θολωτές καμάρες, κατασκευές απόλυτα αντισεισμικές.

Γενικότερα η συμμετρία που χαρακτηρίζει την εξωτερική μορφή των κτιρίων, πέρα από αισθητικούς λόγους, εξασφάλιζε και καλύτερη αντισεισμική συμπεριφορά (εικ.93-97).

6.2.ΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

Στην Κεφαλονιά βασικό οικοδομικό υλικό είναι η πέτρα. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί και τον μεγάλο αριθμό οικοδόμων σε περιοχές όπου υπάρχουν τα σημαντικότερα λατομεία.

Σχετικά με την επιδεξιότητα και την ιδιαίτερη αισθητική των Κεφαλλήνων μαστόρων αξιοσημείωτο είναι το κεφάλαιο «Τεχνίται και αρχιμαστόροι», από το βιβλίο «Κεφαλληνιακά Β' Αρχιτεκτονικά», του Κοσμά Φωκά- Κοσμετάτου, όπου σημειώνει: «Θα είναι ενδιαφέρον και συγκινητικό να μνημονεύσω εδώ μερικά από τα ονόματα των καλών τεχνιτών και αρχιμαστόρων της παλαιότερης Κεφαλλονιάς, όσα διέσωσεν η παράδοση, από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα μέχρι της προσεισμικής περιόδου. Υπάρχουν ορισμένα χωριά, που περισσότερο από άλλα ανέδειξαν ονομαστούς οικοδόμους, και αναφέρω ως παράδειγμα τα Σαρλάτα και Σβορώνατα-Λειβαθούς, τα Φαρακλατα και τα Κουρουκλάτα. Αλλά η καλή οικοδομία όλων των περιοχών της Κεφαλληνίας δείχνει ότι και εις τας τρεις μεγάλας επαρχίας του Νησιού μας τα μεγαλύτερα ή τα πλέον πετρώδη χωριά επρομήθευαν αρχιμαστόρους εις την περιφέρειαν. Από τα ονόματα που συγκέντρωσα με την προσωπικήν έρευνάν μου σημειώνω: α) από τα Σαρλάτα: τους Δημήτριον και Γεράσιμον-Σάρλον- Αυγουστάτον, τον Πέτρον-Ζαχαράτον και τον Παύλον-Βίγγλην. β) από τα Φαρακλάτα: τους Αλέξην και Λεωνίδαν-Τζουγαννάτον. γ) από το Αργοστόλι: τους Σπύρον και Βασίλειον-Μηλάτον- Φακούντον.» (εικ.98-100)

7. ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΡΩΓΗΣ

Μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1953, ο οποίος αφάνισε την κτιριακή υποδομή των νησιών Κεφαλληνίας, Ιθάκης και Ζακύνθου, δημιουργήθηκε ανάγκη άμεσης αποκατάστασης και ανοικοδόμησης. Εκτιμήθηκε ότι τα νέα κτίρια έπρεπε να κατασκευάζονται πλέον από οπλισμένο σκυρόδεμα, το οποίο περιείχε μεγαλύτερη ανθεκτικότητα, ασφάλεια αλλά και ταχύτητα κατασκευής. Το Υπουργείο Δημοσίων Έργων σχεδίασε και πρότεινε μικρών σε μέγεθος τύπους κατοικιών, οι οποίες θα κάλυπταν σε σύντομο χρονικό διάστημα τις ανάγκες των κατοίκων για στέγαση, ενώ θα είχαν και χαμηλό κόστος κατασκευής. Η χρήση μπετόν έγινε υποχρεωτική, τουλάχιστον για ορισμένα στοιχεία του φέροντος οργανισμού των κτιρίων, ενώ χρησιμοποιήθηκαν τσιμεντόλιθοι και για τους τοίχους, γεγονός που τους καθιστούσε και αυτούς φέροντες. Οι τύποι μέσης κατοικίας που κατασκευάζονταν εκείνη την εποχή στην Κεφαλονιά, είχαν τετραγωνική κάτοψη 8*8 ή ορθογωνική 5*10, και σπάνια συναντάμε διαφορετικές διαστάσεις από αυτές.

Η ανασυγκρότηση των Ιονίων Νήσων έγινε με κρατική μέριμνα, αλλά και με τη βοήθεια διεθνών οργανισμών, όπως και μεμονωμένων κρατών. Για παράδειγμα, η Γαλλία ανέλαβε την ανοικοδόμηση της Λακίθρας και της Αγίας Ευφημίας, η Αγγλία των Φραγκάτων, των Βαλσαμάτων και της Σάμης. Επίσης, η Γερμανία και οι Σκανδιναβικές χώρες απέστειλαν ξύλινες προκατασκευασμένες κατοικίες.

Βάσει των Ν.Δ. 2933 και 2934 του 1954, όλες οι οικογένειες που είχαν μόνιμη κατοικία στην Κεφαλονιά ήταν δικαιούχοι μιας μικρής νέας κατοικίας εφόσον διέθεταν οικόπεδο, ανεξάρτητα με το αν το κατείχαν πριν από το σεισμό ή εάν το απέκτησαν μετά. Υπήρξαν χωριά στα οποία έγιναν απαλλοτριώσεις και παραχωρήθηκαν οικόπεδα στο σύνολο των κατοίκων τους ύστερα από κλήρωση.

Οι κατοικίες που κατασκευάστηκαν την περίοδο εκείνη είναι γνωστές ως «τα σπίτια της αρωγής». Το ύψος της αρωγής για τις οικοδομές στις πόλεις ήταν 42.000δρχ., για τις περιφερειακές συνοικίες των πόλεων 32.000δρχ., ενώ για την ύπαιθρο το ποσό ήταν 20.000δρχ. Η βοήθεια αυτή για τους πληγέντες μπορούσε να δοθεί είτε σε χρηματικό ποσό είτε σε οικοδομικά υλικά (εικ.101).

8. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

8.1.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΑΝΕΣΙΩΤΗ

Κύρια προτεραιότητα στη μελέτη της συγκεκριμένης κατοικίας ήταν να κρατηθούν ορισμένα χαρακτηριστικά της προσεισμικής Κεφαλονιάς, ώστε το κτίριο να θυμίζει ότι είναι εξέλιξη της παραδοσιακής ντόπιας αρχιτεκτονικής, αλλά, παράλληλα, να παρέχει όλες τις σύγχρονες ανέσεις.

Από την αυλή η πρόσβαση στον όροφο- πατάρι γίνεται μέσω μιας εξωτερικής σκάλας με πατήματα από ληξουριώτικη πέτρα.

Το κεντρικό δίπατο κτίσμα με το πατάρι έχει δίριχτη στέγη με διπλή σειρά κεραμίδια, συμμετρικά ανοίγματα και στρογγυλό παραδοσιακό φεγγίτη στον άξονα της στέγης. Το ισόγειο τμήμα, στο οποίο βρίσκεται το παιδικό δωμάτιο, επικοινωνεί με το πατάρι μέσω μιας εσωτερικής ξύλινης σκάλας.

Η διακόσμηση με τη ληξουριώτικη πέτρα γύρω από τα παράθυρα τονίζει ιδιαίτερα το κόκκινο χρώμα με το οποίο επιλέχθηκε να βαφτεί το σπίτι, ως ανάμνηση του βενετσιάνικου χρώματος που υπήρχε στα Επτάνησα (εικ.102-104).

8.2.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΥ

Πρόκειται για μια διώροφη κατοικία 234τ.μ. με βοηθητικούς χώρους στη σοφίτα και στο υπόγειο που κατασκευάστηκε για να στεγάσει τις ανάγκες μιας εξαμελούς οικογένειας.

Στο ισόγειο βρίσκονται η κουζίνοτραπεζαρία, η τραπεζαρία, το καθιστικό και ένας ξενώνας/καθημερινό δωμάτιο, ενώ στον όροφο βρίσκονται τα υπνοδωμάτια.

Λόγω του περιορισμένου χώρου στο οικόπεδο, αποφασίστηκε το κτίσμα να έχει αυστηρό και συμπαγή όγκο, έχοντας αρχιτεκτονικά στοιχεία από την προσεισμική περίοδο ως διακοσμητικά στις λιτές όψεις (διακοσμητικές φάσες στις πόρτες και στα παράθυρα, στις ακμές του κτιρίου και στα διαζώματα μεταξύ των ορόφων).

Επειδή δεν κατασκευάστηκαν εξώστες, δόθηκε έμφαση στη βεράντα του καθιστικού ως σημείο συγκέντρωσης και επικοινωνίας. Μια δεύτερη βεράντα ενσωματωμένη με το κτίριο βρίσκεται στο επίπεδο της σοφίτας.

Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία που έχουν επιλεγεί για να καλύψουν τις ανάγκες ως προς τη θέα και τις κλιματολογικές συνθήκες του νησιού είναι τα μικρά στοιχισμένα ανοίγματα με ξύλινα περσιδωτά κουφώματα και κάγκελα ενδιάμεσα καθώς και η δίριχτη κεραμοσκεπή με ατσούπια (εικ.105-107).

8.3.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΚΑΠΠΑΤΟΥ

Πρόκειται για μια διώροφη κατοικία 223τ.μ. με βοηθητικό χώρο στο υπόγειο. Λόγω της μεγάλης κλίσης του εδάφους, δημιουργήθηκαν και άλλες δύο μικρότερες κατοικίες στη στάθμη του υπογείου.

Η κυρίως κατοικία μελετήθηκε για να στεγάσει τις ανάγκες μιας εξαμελούς οικογένειας. Η κύρια είσοδος είναι προστατευμένη με τοξωτό ημιυπαίθριο χώρο. Στο ισόγειο συναντάμε το καθιστικό, το οποίο ξεχωρίζει σε όγκο λόγω της εμφανούς ξύλινης οροφής, την κουζίνα, την τραπεζαρία και τον ξενώνα. Στον όροφο βρίσκονται τα υπνοδωμάτια της οικογένειας.

Οι όγκοι είναι λιτοί με ορθογωνικές κατόψεις και τετράριχτες κεραμοσκεπές. Οι πόρτες και τα παράθυρα, μακρόστενα στον κατακόρυφο άξονα, έχουν διακοσμητικές φάσες από πέτρα (εικ.108-111).

8.4.ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΥ

Πρόκειται για την προσθήκη 60τ.μ. σε υπάρχουσα ισόγεια κατοικία αρωγής. Στη μελέτη έγινε προσπάθεια να διατηρηθεί ο χαρακτήρας και η αρχιτεκτονική της περιοχής με τα χαμηλά κτίσματα και τους ολάνθιστους κήπους.

Κατασκευάστηκαν με σοβά διακοσμητικά προεξέχοντα στοιχεία στις πόρτες, στα παράθυρα και στα τόξα του ημιυπαίθριου, ενώ τοποθετήθηκαν περσιδωτά κουφώματα και παραδοσιακά κάγκελα. Βασικό χαρακτηριστικό του σπιτιού είναι η κύρια είσοδος και η τετράριχτη κεραμοσκεπή (εικ.112,113).

9.ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

Η οικοδομική τέχνη κάθε τόπου, ανάλογα με τη χρονική περίοδο, είναι συνυφασμένη με τα διαθέσιμα υλικά και τα υπάρχοντα τεχνικά μέσα ενώ επηρεάζεται από την τοπική παράδοση, φορέας της οποίας είναι ο τεχνίτης. Ο τεχνίτης, μέλος μιας συντεχνίας, χρησιμοποιούσε ιδιαίτερους τεχνικούς όρους και εκφράσεις, που χαρακτηρίζουν τα υλικά, τον τρόπο κατασκευής και τα εργαλεία, για να συνεννοείται με τους ομοτέχνους του. Στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική οι ιδιαίτεροι αυτοί όροι χαρακτηρίζονται ως τοπικοί τεχνικοί όροι της οικοδομής.

Στην Κεφαλονιά οι περισσότεροι όροι έχουν βενετική- ιταλική προέλευση λόγω της μακρόχρονης Βενετοκρατίας, αλλά και της χρήσης της ιταλικής γλώσσας, ως επίσημης γλώσσας, κατά τις μεταγενέστερες περιόδους της Επτανήσου Πολιτείας, της Γαλλοκρατίας και της Αγγλοκρατίας μέχρι το 1849. Άλλωστε, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς, όπως και όλων των Επτανήσων, είναι βαθιά επηρεασμένη από δυτικά, κυρίως ιταλικά πρότυπα. Αξιοσημείωτη είναι και η διατήρηση πολλών τεχνικών όρων με ελληνική, αρχαία ή μεσαιωνική προέλευση.

Τέλος, όροι της οικοδομής με τούρκικη προέλευση που έχουν επικρατήσει και χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα, εμφανίστηκαν κυρίως μετά τους σεισμούς του 1953, κατά την περίοδο της ανοικοδόμησης, όταν εργάστηκαν πολλά συνεργεία κυρίως από την Ήπειρο και τη Πελοπόννησο. Η περίοδος αυτή συνέπεσε και με την αλλαγή του τρόπου οικοδόμησης, αφού νέα υλικά εκτόπισαν τα παλαιά και συνεπώς τον τρόπο κατασκευής. Έτσι, οι περισσότεροι όροι της παραδοσιακής οικοδομικής στην Κεφαλονιά έπαψαν να χρησιμοποιούνται και παραμένουν μόνο ως αντικείμενο ιστορικής έρευνας και γλωσσολογικής μελέτης.

10.ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. *Οικογένεια των Τόκκων*: Οικογένεια με καταγωγή από το Μπενεβέντο της Ιταλίας που κατείχε αξιόλογη θέση στη βασιλική αυλή της Νεαπόλεως.
2. *Librod' Oro (Χρυσή Βίβλος)*: Κατά την διάρκεια της ενετικής κατοχής (1500-1797) στα Ιόνια Νησιά υπήρχε κατάλογος, ο οποίος ονομαζόταν Librod' Oro, στον οποίο ήταν εγγεγραμμένες οι ευγενείς οικογένειες, κατά μίμηση της Βενετίας. Οι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο αυτό είτε ανήκαν σε ευγενείς οικογένειες του νησιού, οι οποίες προϋπήρχαν της κατάληψης των Ενετών, είτε ήταν στρατιωτικοί, είτε προέρχονταν από ευγενείς οικογένειες οι οποίες μετανάστευσαν στην Κεφαλονιά από άλλες ενετοκρατούμενες περιοχές της Ελλάδας. Τα μέλη αυτού του καταλόγου, έπειτα από άδεια των Ενετών το 1505 συνιστούσαν το Μέγα Συμβούλιο της Κοινότητας. Μπορούσαν να εγγραφούν και νέα μέλη από την τάξη των αστών, με την προϋπόθεση ότι κανένα μέλος της οικογένειάς τους δεν έχει ασχοληθεί με χειρωνακτική εργασία και αφού έπαιρναν τα 5/6 των ψήφων.
3. *Προβλεπτής*: Κατά τη διάρκεια της ενετικής κατοχής στην Κεφαλονιά (1500-1797) είχε τη γενική διοίκηση του νησιού. Μαζί με δύο συμβούλους και έναν ακόμη υπάλληλο αποτελούσαν την Κυβέρνηση και είχαν όλες τις πολιτικές και στρατιωτικές εξουσίες. Τη γενική διοίκηση της Επτανήσου είχε ο Γενικός Προβλεπτής με έδρα την Κέρκυρα. Όλοι αυτοί οι αξιωματούχοι ήταν Ενετοί.
4. *Μπαρόκ*: Η τέχνη και ο πολιτισμός του 17^{ου} αιώνα αναφέρονται συνήθως ως «Μπαρόκ». Η μπαρόκ τέχνη γεννήθηκε στην Ιταλία και συνδέεται άμεσα με τους σκοπούς της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, η οποία δημιούργησε έναν νέο ρυθμό στη ζωγραφική και στην αρχιτεκτονική, ως απάντηση στους Προτεστάντες που αρνούσαν την χρήση εικόνων και αγαλμάτων στους ναούς. Η λέξη μπαρόκ σημαίνει το παράδοξο και αρχικά χρησιμοποιήθηκε κλευμαστικά, διότι παραγνώριζε τους κανόνες της κλασικής αρχιτεκτονικής και συνδύαζε αρχιτεκτονικά στοιχεία διαφορετικής προέλευσης. Με τον ρυθμό αυτό γίνεται μια προσπάθεια επίδειξης πλούτου, χαρακτηριστικό γνώρισμα των κοινωνιών της Ιταλίας εκείνης της εποχής. Είναι ρυθμός βαρύς και παραφορτωμένος και χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακές κοίλες επιφάνειες και από τάση υπερβολής στη διακόσμηση.
5. *Νεοκλασικισμός*: Το καλλιτεχνικό ρεύμα που κυριάρχησε στην ευρωπαϊκή τέχνη τον 18^ο και 19^ο αιώνα, εποχή κατά την οποία οι αρχιτέκτονες και οι καλλιτέχνες αναζητούν τα πρότυπά τους στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή τέχνη. Ο νεοκλασικισμός εμπνεόταν από τρία στοιχεία: την επιθυμία του να απορρίψει το ροκοκό, το ενδιαφέρον του για το κλασικό παρελθόν και την επιδίωξη της ηθικής.
6. *Μώρος*: Μαυριδερός. Ανθρωπόμορφη κεντρική πέτρα- κλειδί στις ασπίδες των πορτονιών στις κεφαλονίτικες κατοικίες. Οι μώροι έχουν έντονα και άσχημα χαρακτηριστικά, που συνήθως παραπέμπουν στα χαρακτηριστικά των νέγρων και των Αράβων. Για τους ντόπιους, τα χαρακτηριστικά αυτά καθώς και το σκούρο χρώμα των ανθρώπων αυτών των φυλών, φαίνεται ότι αποτελούν κάτι πολύ δυσάρεστο. Ίσως να είναι και επηρεασμένοι από τους συνεχείς αγώνες κατά των πειρατών. Η ανάγκη να υπάρχει ένα άσχημο και φοβικό πρόσωπο στις εισόδους των κατοικιών για να αποτρέπει το κακό μπορεί να έχει τις ρίζες της σε αρχαίες ελληνικές συνήθειες, όπου στα τείχη των πόλεων υπάρχουν γοργόνια για να τρομάζουν τους εχθρούς.

11.ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΥΡΙΩΣΗ

ΕΙΚ.1: Οικίες στην Άσσο. Κτίσματα του 1870

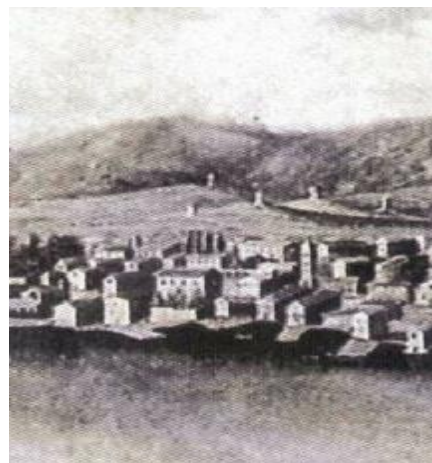
ΕΙΚ.2: Διώροφη αναπαλαιωμένη κατοικία στο Φισκάρδο, 19ος αι.

ΕΙΚ.3: Άποψη της Αγίας Ευφημίας Πυλάρου, 1910

ΕΙΚ.4:Οικία στο Φισκάρδο, κτίσμα του 1893

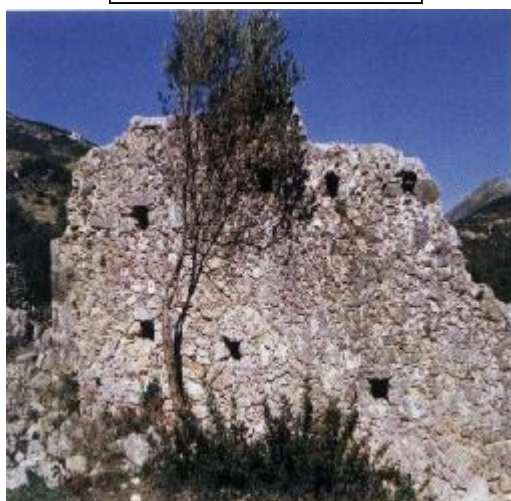
ΕΙΚ.7:Αργοστόλι, γκραβούρα 16^{ου} αι.

ΕΙΚ.8: Οικία, Αργοστόλι, 18^{ος}

ΕΙΚ.5: (πάνω) Κάστρο Αγίου Γεωργίου, το Διοικητήριο.
ΕΙΚ.6: (κάτω) Κάστρο Αγίου Γεωργίου, οικία Βενετικής περιόδου.

ΕΙΚ.14: Πυργόσπιτο, Κατελειός, Ελλειού.

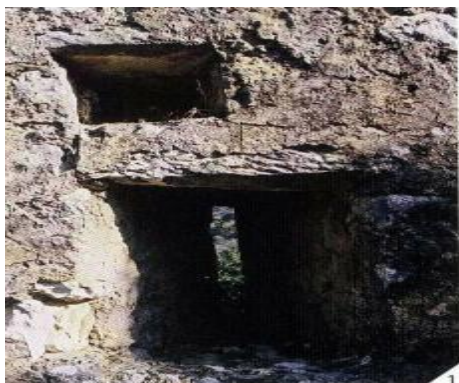
ΕΙΚ.9: Πυργόσπιτο, Σάμη

ΕΙΚ.10: Πυργόσπιτο, Έρισσος.

ΕΙΚ.11: Πυργόσπιτο, Έρισσος.

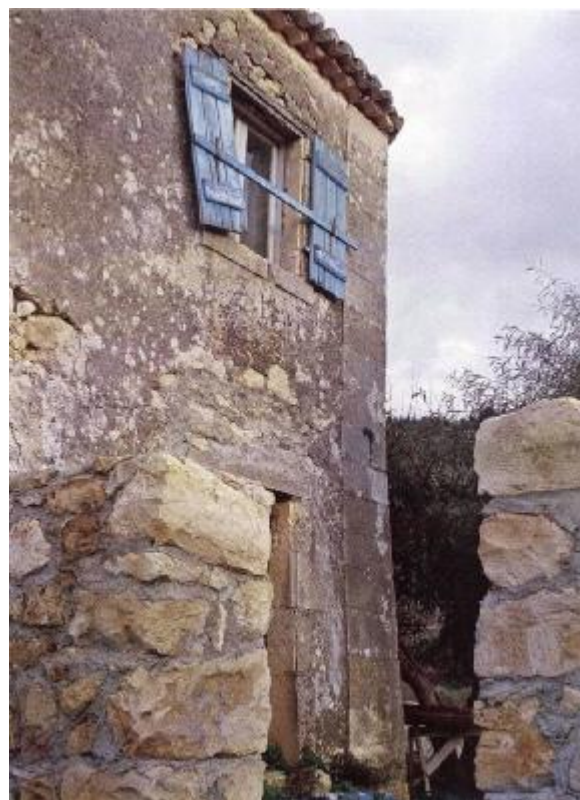
ΕΙΚ.12: Πολεμίστρα
Πυργόσπιτου.

ΕΙΚ.13: Πυργόσπιτο, Σάμη.

ΕΙΚ.15: Οχυρωμένη αγροκία, Παλική.

ΕΙΚ.17: Αγροκία της οικογένειας Λοβέρδου,
κτίσμα 17^{ου} αι.

ΕΙΚ.16: Αγροκία της οικογένειας Λοβέρδου, κτίσμα 17^{ου}

ΕΙΚ.24: Παραλία «Γιαλός», Σάμη.

ΕΙΚ.18: (πάνω) Το Αργοστόλι, χαλκογραφία, Λονδίνο 1840.
ΕΙΚ.19: (κάτω) Το Αργοστόλι, χαλκογραφία, 1798.

ΕΙΚ.20: Οικία Κόντε Καίσαρα Μεταξά, Λιθόστρωτο, Αργοστόλι.

ΕΙΚ.21: Οικία Κόντε Τζώρη Αννίνου, Λιθόστρωτο, Αργοστόλι.

ΕΙΚ.22: (πάνω) Η περιοχή Πλάκα.
ΕΙΚ.23: (κάτω) Τμήμα της παραλίας Αργοστολίου, 1903.

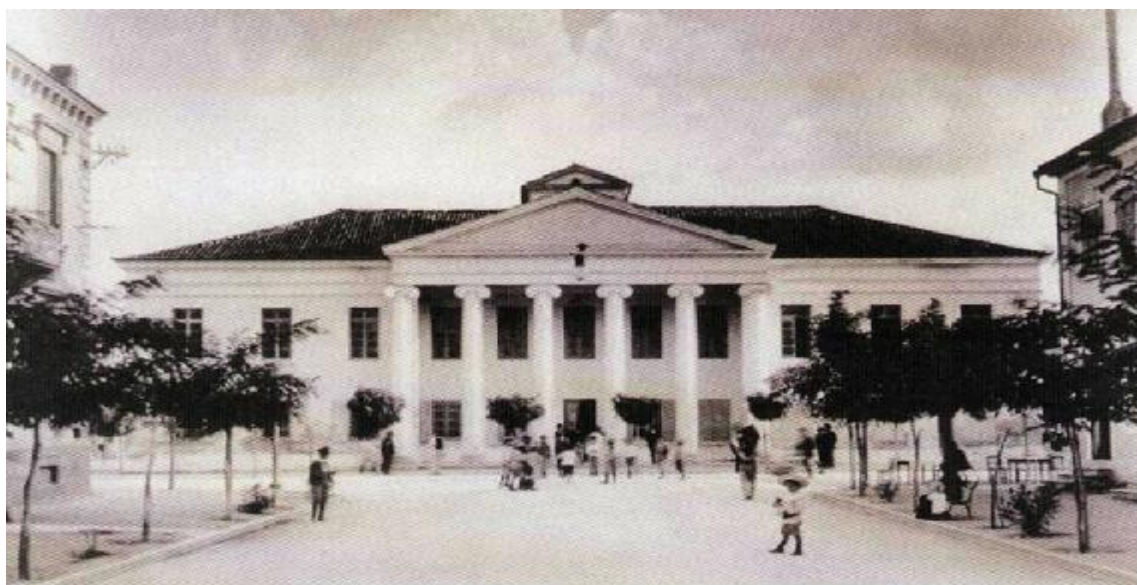
ΕΙΚ.25: (πάνω) Ο οικισμός της Άσου.
ΕΙΚ.26: (κάτω) Συνοικία Βεργωτάτα, Λειβαθός.

ΕΙΚ.27: Βεράντα οικίας, Αργοστόλι.

ΕΙΚ.28: Η οδός Δικαστηρίων, Αργοστόλι, 1906.

ΕΙΚ.29: Το Δικαστικό Μέγαρο, οικοδομήθηκε το 1829.

ΕΙΚ. 31: Αγροκία, Παλλική.

ΕΙΚ.30: Οικίες στο Αργοστόλι.

ΕΙΚ.32: ΟικίεςστοΑργοστόλι.

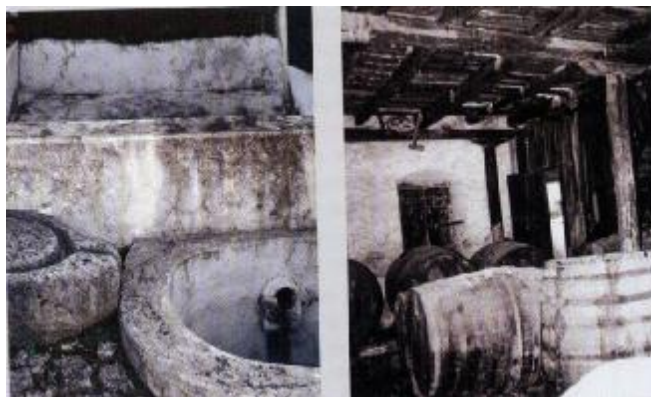
ΕΙΚ.33: (πάνω) Οδός Βύρωνος, Αργοστόλι, 1910.
ΕΙΚ.34:(κάτω) Οικία, Μονοπόλατα, Παλλική.

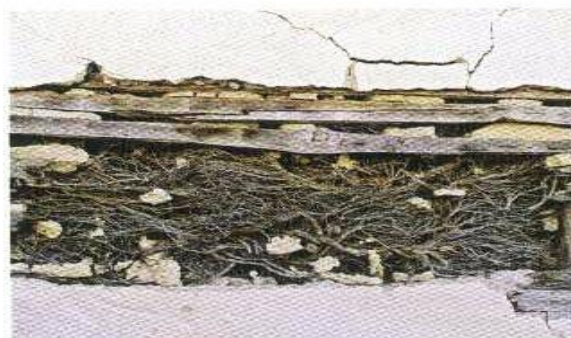
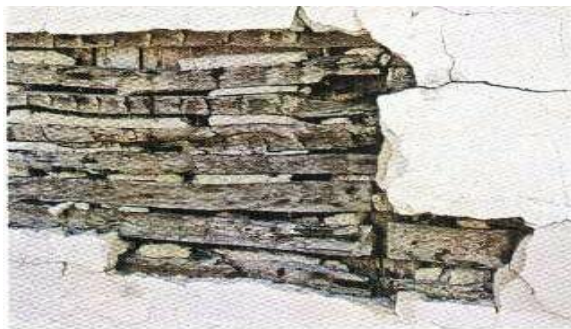
ΕΙΚ.36: (πάνω) Οικία Φαρακλάτα.
ΕΙΚ.35: (κάτω) Οικία στην Έρισο.

ΕΙΚ.37: Κλιμακοστάσιο οικίας στο Ληξούρι.

ΕΙΚ.40: Κατώοικίας.

ΕΙΚ.38: Εσωτερικός ξύλινος τοίχος «μοροφίντο».

ΕΙΚ.39: Εσωτερικόικιών.

ΕΙΚ.41: Πάτωμα 1^{ου} ορόφου και ισογείου.

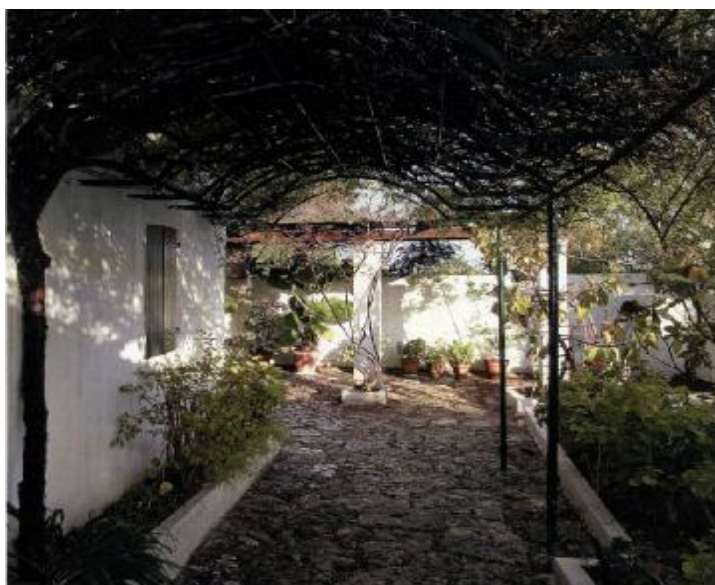
ΕΙΚ.44: Οροφογραφία.

ΕΙΚ.42: Οροφογραφία.

ΕΙΚ.43: Οροφωγραφίες.

ΕΙΚ.45: Αυλή, Πεσάδα, Λειβαθούς.

ΕΙΚ.46: Αγροκία, Μαντουκάτα Παλλικής.

ΕΙΚ.48: Τριόροφη κατοικία στο Αργοστόλι.

ΕΙΚ.47: Αυλές.

ΕΙΚ.49: Οικία, Λειβαθός, 1880.

ΕΙΚ.50: Κατοικία με δίριχτη στέγη και γαλλικό κεραμίδι, Έρισσος.

ΕΙΚ.51: Ντόπια βυζαντινού τύπου κεραμίδια./ Εισαγόμενα κόκκινα γαλλικά κεραμίδια.

ΕΙΚ.52: Στέγημε «αναμνάλε».

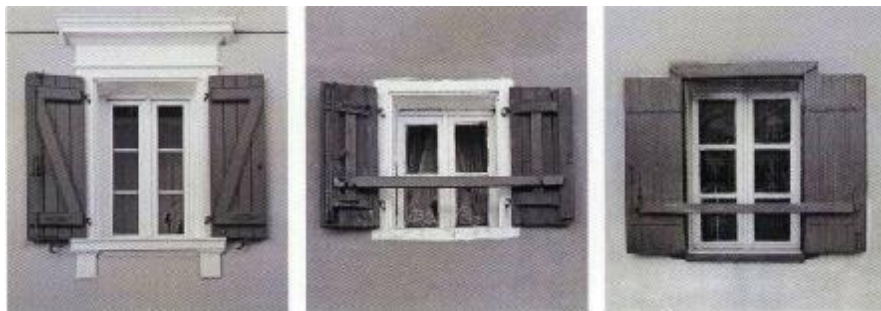
ΕΙΚ.53: Γείσα από πέτρα και κεραμίδια.

ΕΙΚ.55: Οικία με Γερμανικά σκούρα και παράθυρα.

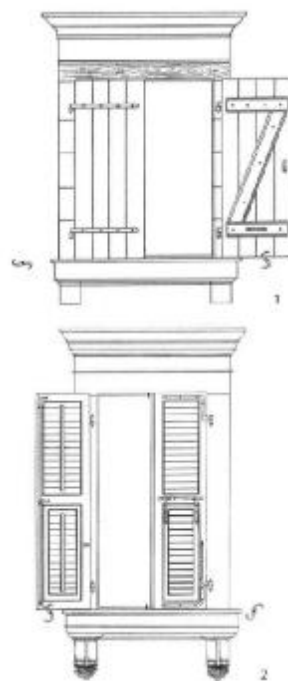
ΕΙΚ.59: Οικία με παράθυρα με συμπαγή σκούρα.

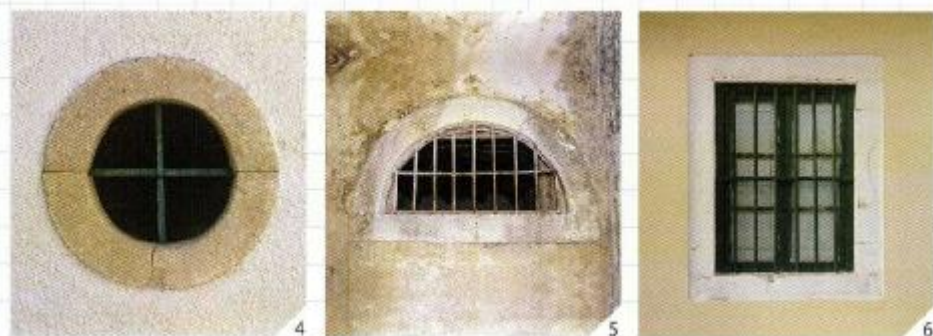
ΕΙΚ.54: Παράθυρα με συμπαγή σκούρα.

ΕΙΚ.56: Παράθυρα με γερμανικά και γαλλικά σκούρα.

ΕΙΚ.57: (πάνω): Παράθυρο με συμπαγή εξώφυλλα/ (κάτω) παράθυρο γερμανικό με κινητές γρίλιες.

ΕΙΚ.58:Φεγγίτες.

ΕΙΚ.60: Ρόπτρα.

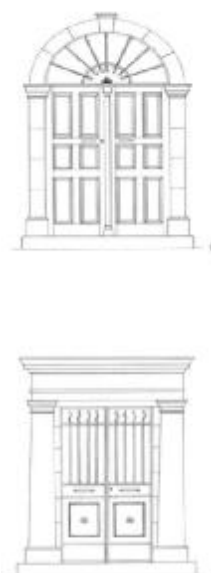
ΕΙΚ.62: Πορτόνι, Ντομάτα.

ΕΙΚ.63: «Μώρου» στο Κάστρο Αγ. Γεωργίου.

ΕΙΚ.61: Οικία με είσοδο στο πλάι.

ΕΙΚ.64: Χαρακτηριστικόίτυπο πορτονιών.

ΕΙΚ.65: Κλείσιμο πόρτας (καδινάτσος, σαγιαδόρος, φουνταδόροι).

ΕΙΚ.66: Ερειπωμένη οικία που διακρίνεται το γαλάζιο, από λουλακί χρώμα.

ΕΙΚ.68: Πέτρινες σκάλες με σκαλοπάτια «μπιζουτάδα».

ΕΙΚ.69: Πέτρινεςσκάλες.

ΕΙΚ.67: (πάνω): Οικία σε χρώμα ροζ αγγελικό / (κάτω): Οικία που διακρίνονται τα πολλά στρώματα χρώματος.

ΕΙΚ.70: Μότζοι και σκάλες.

ΕΙΚ.71: Χαρακτηριστικό πέτρινο μπαλκόνι με σφυρίλατοκιγκλιδώμα και πέτρινα φουρούσια, 1870.

ΕΙΚ.72: Λεπτομέρεια σφυρίλατης διακόσμησης κιγκλιδώματος.

ΕΙΚ.73: Φουρούσια και χυτοσίδηρα κιγκλιδώματα.

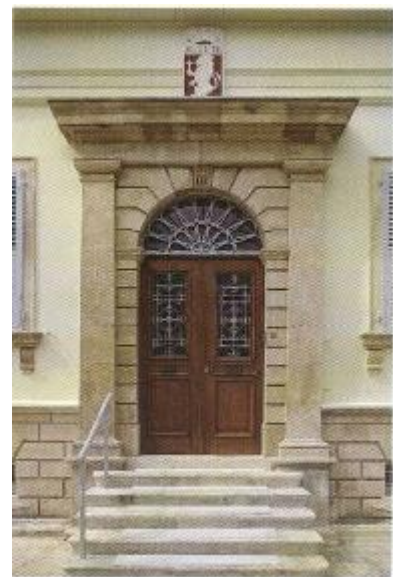

ΕΙΚ.75: Σχέδιο για ανέγερση κατοικίας, Αργυστόλι, 1843.

ΕΙΚ.74: Τοπογραφικό προτεινόμενης κατασκευής φράγματος στον Αγκώνα Θηνιάς.

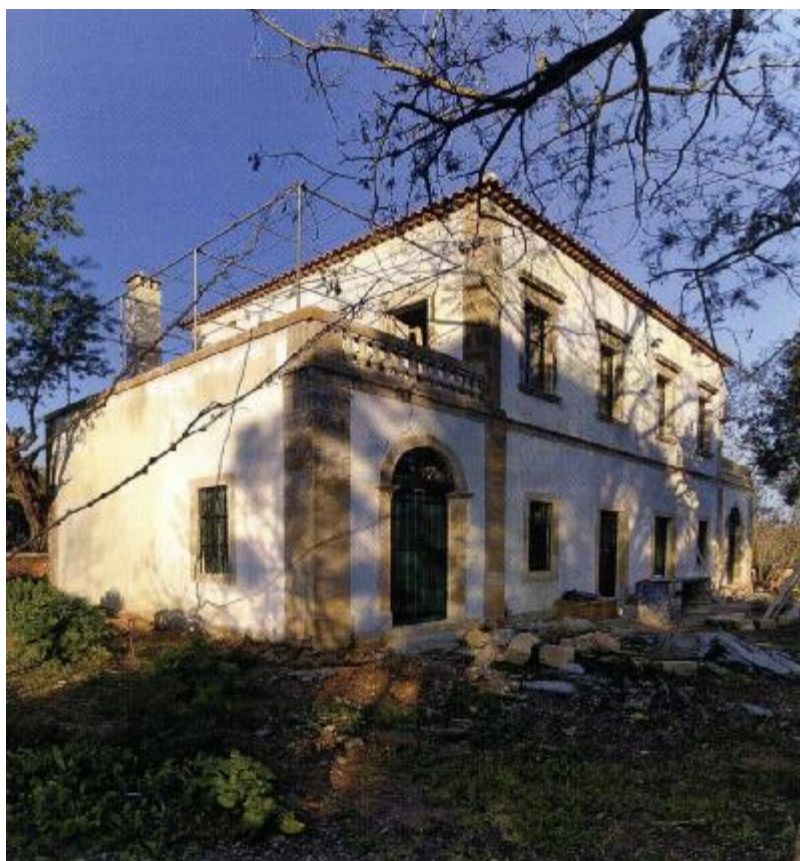
ΕΙΚ.76: Η οικία όπως είναι σήμερα.

ΕΙΚ.77: Κεντρική είσοδος με αιγιδωτό σχήμα και λαξευτή πέτρα.

ΕΙΚ.78: Εσωτερική και εξωτερική άποψη της οικίας πριν την

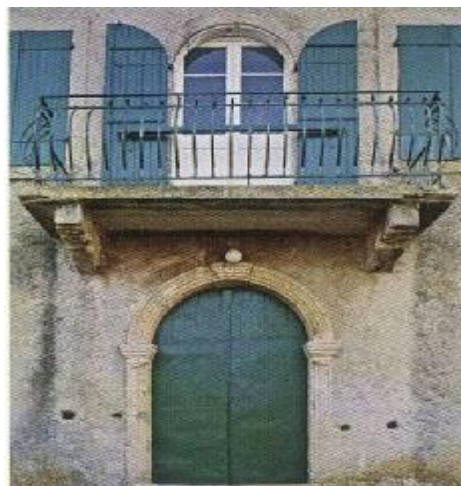
ΕΙΚ.79,80,81: Η οικία στο στάδιο της αποκατάστασης.

ΕΙΚ.82: Η εσωτερική αυλή περιβαλλόταν από μικρά κτίσματα για διάφορες δευτερεύουσες χρήσεις.

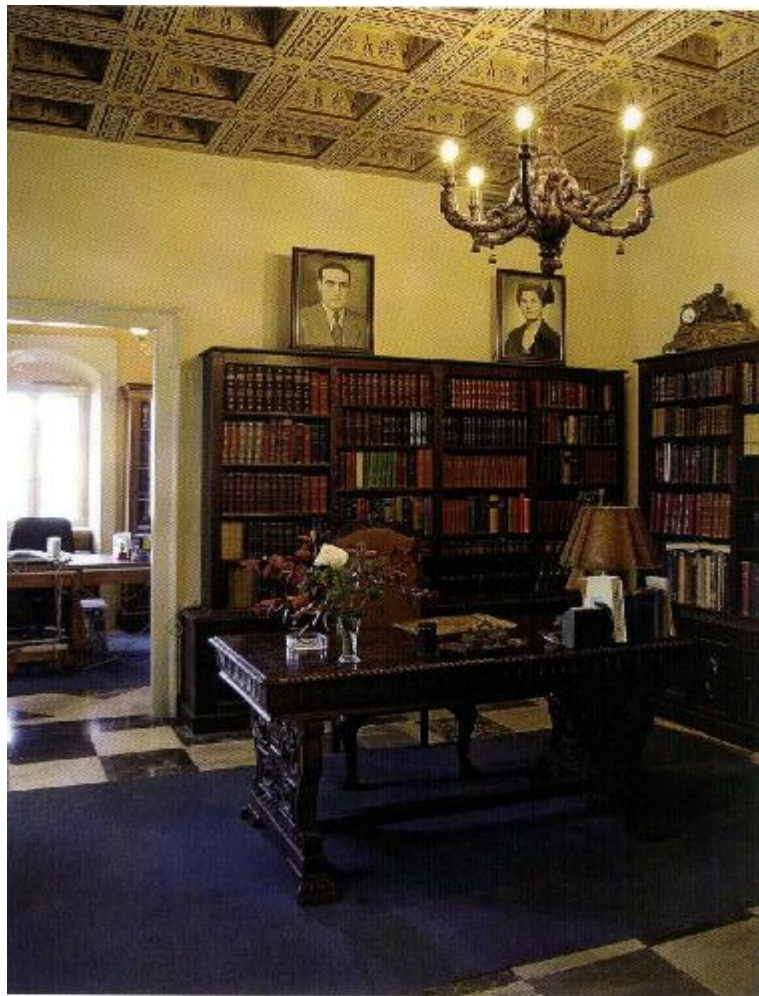
ΕΙΚ.83: Η οικία όπως φαίνεται από τη νότια πλευρά. Αρχικά είχε άμεση επαφή με τη θάλασσα.

ΕΙΚ.84: Αριστερά και δεξιά από την κύρια είσοδο διακρίνονται οι πολεμίστρες.

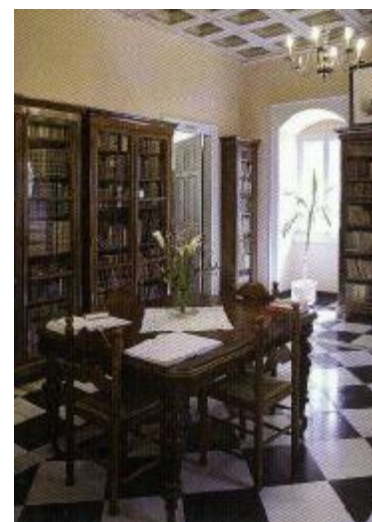
ΕΙΚ.85: Η πίσω όψη της Βιβλιοθήκης.

ΕΙΚ.86: Πέτρινη σκάλα που οδηγεί στην είσοδο.

ΕΙΚ.87: Η πρόσοψη.

ΕΙΚ.89: Το γραφείο, οι βιβλιοθήκες και τα βιβλία.

ΕΙΚ.90: Η τραπεζαρία του ισόγειου. Δάπεδο με μαύρες και άσπρες μαρμάρινες πλάκες.

ΕΙΚ.88: Από τον πρώτο όροφο.

ΕΙΚ.91,92: Στα δωμάτια διακρίνονται το πάχος των τοίχων καθώς και τα περίτεχνα ταβάνια με τα πολύχρωμα φατνώματα.

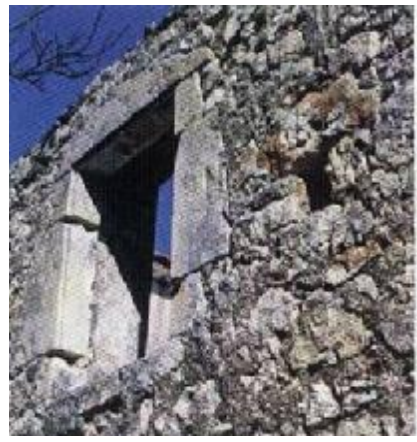
ΕΙΚ.93: Κατοικία παπά-Γιάννη Γαρμπή, κάτοψης «σέττε», Φαρμακίας.

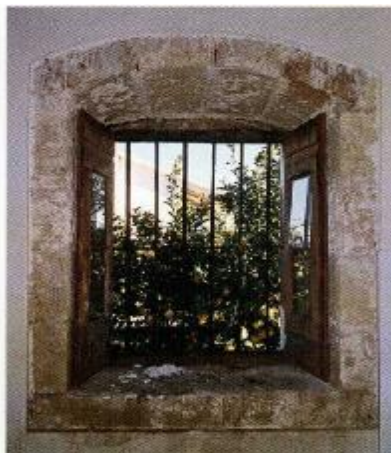
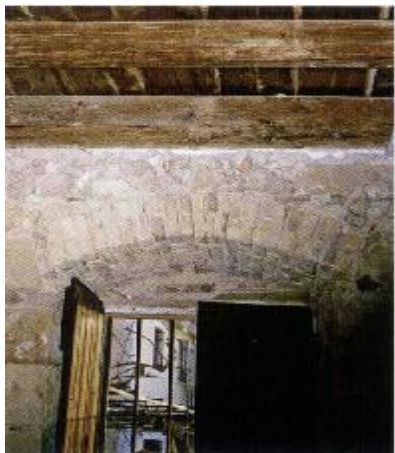
ΕΙΚ.94: Κατοικία πριν το σεισμό του 1953. Ίσως το μοναδικό κτίριο με τόσο επιμελημένη τοιχοποιία από λαξευμένη πέτρα.

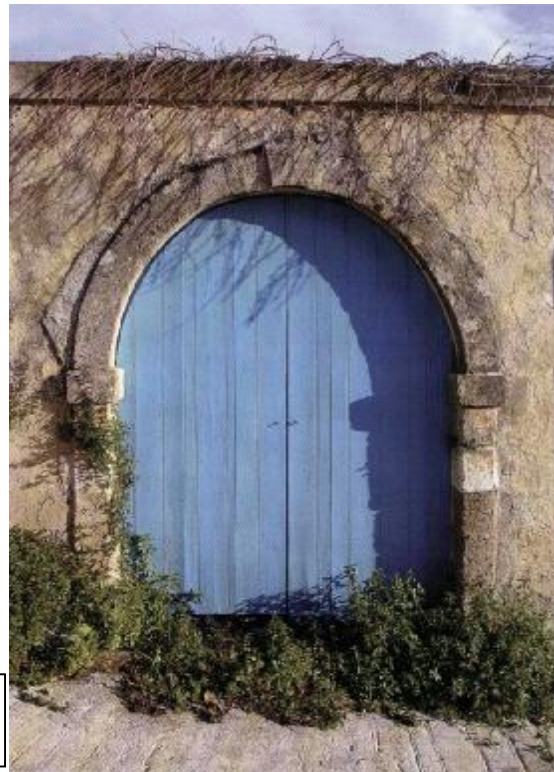
ΕΙΚ.96.α: Χαρακτηριστικές γωνίες κατοικιών που έχει χρησιμοποιηθεί λαξευμένος πορόλιθος.

ΕΙΚ.95: Χαρακτηριστικός τρόπος κατασκευής των εξωτερικών τοίχων των

ΕΙΚ.96.β: Κατασκευή «ρεμενάτου» από συμπαγή τούβλα ντόπιας παραγωγής και από λαξευμένο πορτί.

ΕΙΚ.97: Πορτόνι με πέτρινη θολωτή επιμελημένη κορνίζα. Ντομάτα, Λειβαθούς.

ΕΙΚ.98: Κατοικία κάτοψης «σέττε», Σβορώνατα. Λειβαθούς.

ΕΙΚ.100: Τριώροφη προσεισμική κατοικία, Αργοστόλι.

ΕΙΚ.99: Κατοικία στην οποία διέμενε ο Λόρδος Βύρωνας το 1823. Μεταξάτα, Λειβαθούς.

ΕΙΚ.101: Μικρή κατοικία Αρωγής τετραγωνικής κάτοψης.

ΕΙΚ.102: Όψη της κατοικίας.

ΕΙΚ.103: Κεντρική είσοδος.

ΕΙΚ.104: Ο κύριος όγκος του σπιτιού ενώνεται με το παράσπιτο με περγουλιά.

ΕΙΚ.105: Όψη κατοικίας.

ΕΙΚ.106: Λεπτομέρεια παραθύρου.

ΕΙΚ.107: Η βεράντα του καθιστικού.

ΕΙΚ.109: Θέα προς το κάστρο του Αγ. Γεωργίου.

ΕΙΚ.108: Κύρια όψη.

ΕΙΚ.110: Η πίσω όψη της κατοικίας.

ΕΙΚ.111: Τοκλιμακοστάσιο.

ΕΙΚ.113: Η κύρια είσοδος του σπιτιού έχ τονιστεί με τοξωτό ημιυπαίθριο.

ΕΙΚ.112: Όψη κατοικίας.

12.ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ

Η ανάγκη να κατανοηθούν οι λειτουργίες μιας ξενοδοχειακής μονάδας μας ώθησε να επισκεφτούμε υπάρχοντα κτίρια ίδιας λειτουργίας σε περιοχές της Κεφαλονιάς και να δούμε λειτουργικά το εκάστοτε συγκρότημα.

Έτσι λοιπόν έγινε κατανοητή η δομή και η λειτουργία ενός αντίστοιχου χώρου, ώστε στην προσπάθειά μας για την πρόταση του ξενοδοχειακού συγκροτήματος να αποφύγουμε λάθη.

Κυρίως όμως ήταν επιθυμητό να σχεδιαστεί ένα κτίριο το οποίο να είναι ευχάριστο και λειτουργικό τόσο για τους εργαζόμενους, όσο και για τους ενοίκους.

12.1.ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΗ ΒΙΛΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΚΩΝΑΣ, ΘΗΝΙΑΣ.

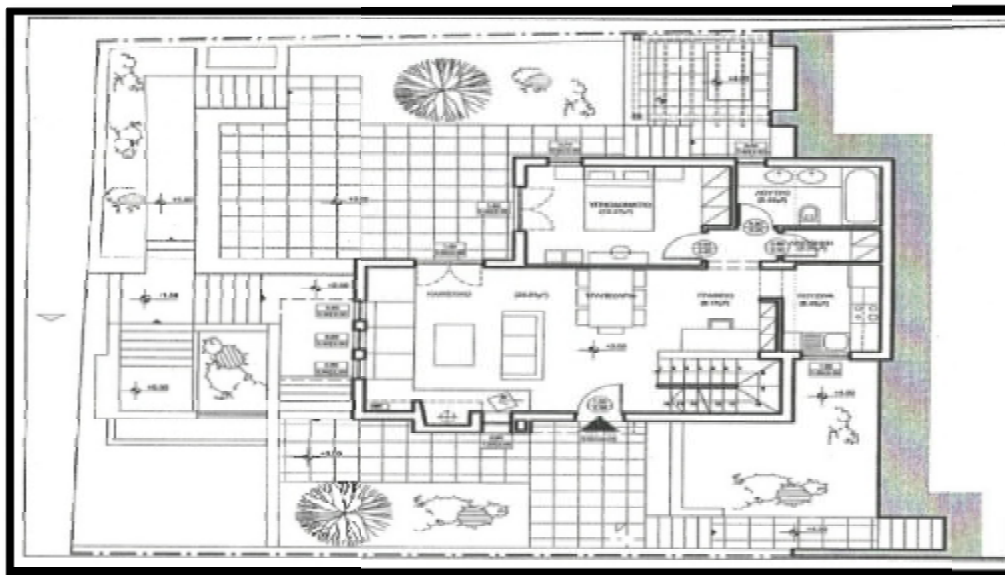
Σε αυτή την περιοχή χτίστηκε η βίλα «Θηναίας Γη» με σεβασμό στον τόπο και στον περιβάλλοντα χώρο. Έχει υψηλή αισθητική με παραδοσιακές πινελιές. Διαθέτει τέσσερα ανεξάρτητα δωμάτια.

Το χωριό Αγκώνας ξαναχτίστηκε εξ' ολοκλήρου μετά τους σεισμούς του 1953 πιο χαμηλά και ανάμεσα σε δύο βουνά, για να προστατευτεί. Σ' ένα ήσυχο χωριό μια βίλα όπου η πέτρα δένει αρμονικά με το ξύλο, συνδυάζοντας την παραδοσιακή διακόσμηση με την μοντέρνα αρχιτεκτονική.(εικ.115-116)

Στο ισόγειο υπάρχει ένα υπνοδωμάτιο με δικό του μπάνιο, καθιστικό, τραπεζαρία, κουζίνα και WC (εικ.114). Στον 1^ο όροφο υπάρχουν δύο υπνοδωμάτια, ένα μπάνιο, μια βοηθητική κουζίνα και ένα WC. Στο υπόγειο υπάρχει playroom με δικό του μπάνιο. Στον ξενώνα, που είναι ανεξάρτητος, βρίσκουμε το υπνοδωμάτιο, ένα ακόμα μπάνιο και μια βοηθητική κουζίνα. (εικ.118-124)

- ü 4 Δωμάτια
- ü Πισίνα
- ü Κυρίαρχα υλικά (ξύλο-πέτρα)
- ü Χώροςστάθμευσης
- ü Έξτρα παροχές (playroom)
- ü Χρονολογία κατασκευής: 2008

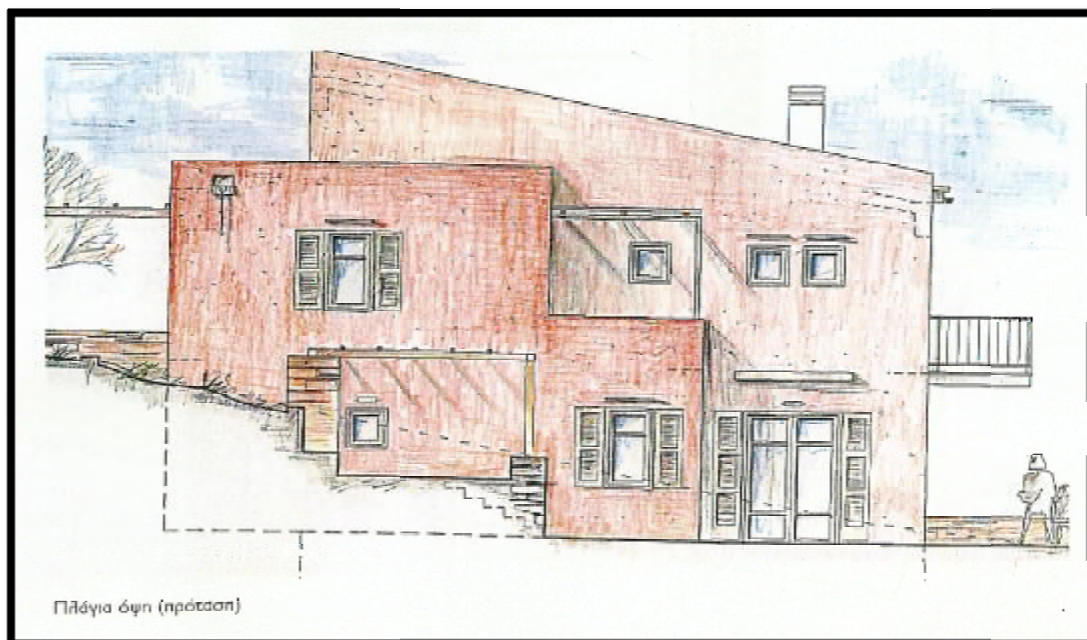
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ/ ΣΧΕΔΙΑ

Εικ.114

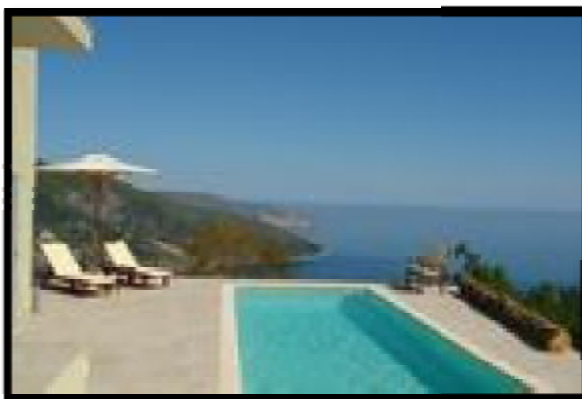
Εικ.115

Εικ.116

Εικ.118

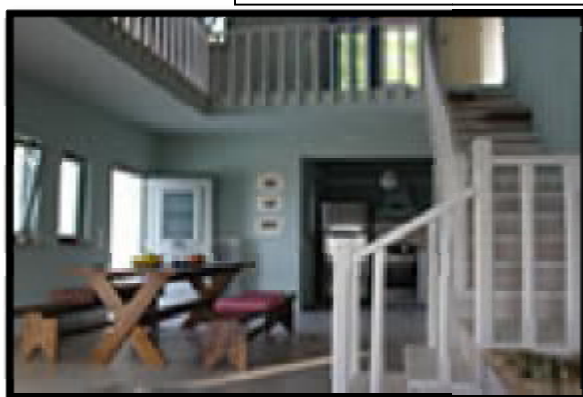
Εικ.119

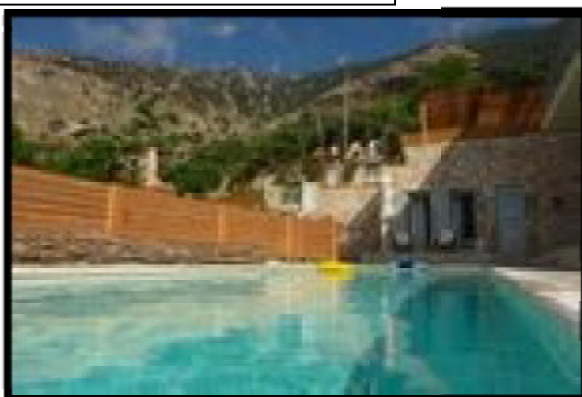
Εικ.120

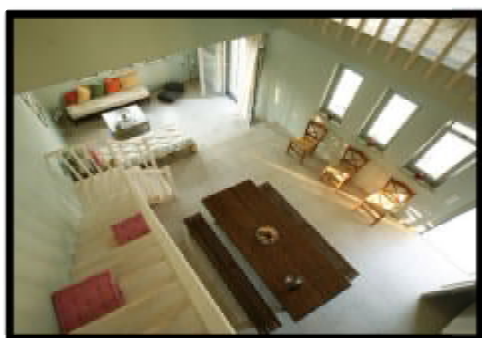
Εικ.121

Εικ. 122

Εικ.123

Εικ. 124

Εσωτερικές και εξωτερικές φωτογραφίες της βίλας.

12.2.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΚΑΛΑ

Η Σκάλα είναι μια περιοχή που εμφανίζεται στην ιστορία και στον πολιτισμό του νησιού, με μία από τις καλύτερες παραλίες στην Κεφαλονιά. Μια από τις πιο τουριστικές περιοχές.

Το ξενοδοχείο «Μάκης» διαθέτει 45 εξοπλισμένα δωμάτια σε τέσσερα ανεξάρτητα κτίρια. Επίσης διαθέτει πισίνα και σνακ μπαρ.(εικ.125-128)

- Û 45 Δωμάτια
- Û Ρεσεψιόν
- Û Bar
- Û Πισίνα
- Û Κυρίαρχα υλικά (σκυρόδεμα)
- Û Χρονολογία κατασκευής: 2003
- Û Χώρος στάθμευσης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Εικ. 125

Εικ.126

Εικ.127

Εικ.128

Φωτογραφίες τουσυνγκροτήματος

12.3.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΑ

Η περιοχή Αποστολάτα βρίσκεται στην περιοχή Σκάλα. Σε απόσταση 4χμ. από το χωριό της Σκάλας και 7χμ. από την περιοχή Πόρος, ένα από τα λιμάνια του νησιού, σε μια πλαγιά που κατεβαίνει προς τη Μεσόγειο Θάλασσα.

Οι εγκαταστάσεις του συγκροτήματος αναπτύσσονται σε αρκετά επίπεδα(εικ.129-130). Στο πρώτο επίπεδο βρίσκεται το κεντρικό κτίριο και στα άλλα τα δωμάτια. Τα δωμάτια του ξενοδοχείου προσφέρουν θέα στην θάλασσα. Υπάρχει μια εξωτερική πισίνα με ξαπλώστρες και ομπρέλες. Οι επιλογές για φαγητό περιλαμβάνουν 2 εστιατόρια. Οι ψυχαγωγικές ευκολίες περιλαμβάνουν εξωτερική πισίνα, εσωτερική πισίνα, πισίνα για παιδιά, health club και σάουνα. Το ξενοδοχείο προσφέρει λεωφορειακι για μεταφορά από και προς το αεροδρόμιο. Διαθέτει 153 κλιματιζόμενα δωμάτια με μίνι μπαρ και χρηματοκιβώτια. Όλα τα καταλύματα διαθέτουν μπαλκόνια.(εικ.131-132)

- Δωμάτια 153
- Ρεσεψιόν
- Bar
- Πισίνα
- Κυρίαρχα υλικά (ξύλο-πέτρα- γυαλί)
- Χρονολογία κατασκευής: 2002
- Χώρος στάθμευσης
- Εστιατόριο
- Έξτρα παροχές (spa- γήπεδα- γυμναστήριο- playground)
- Ανελκυστήρας
- Γραφεία
- Κήπος
- Φύλαξη αποσκευών

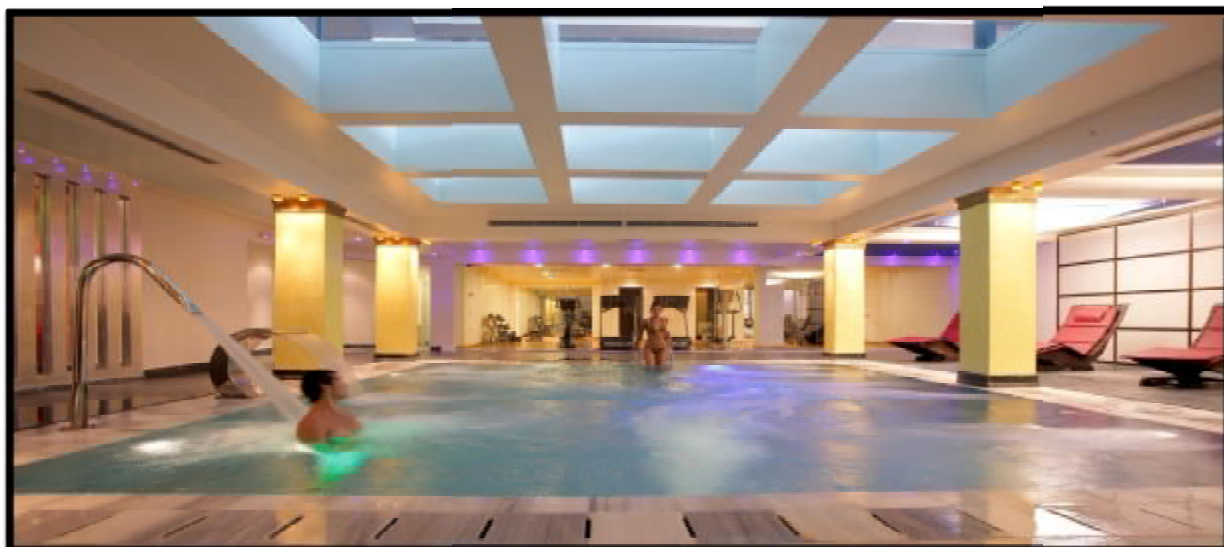
ΣΧΕΔΙΑ/ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Εικ.129

Εικ.130

Εικ.131

Εικ.133

13. ΜΕΛΕΤΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

13.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

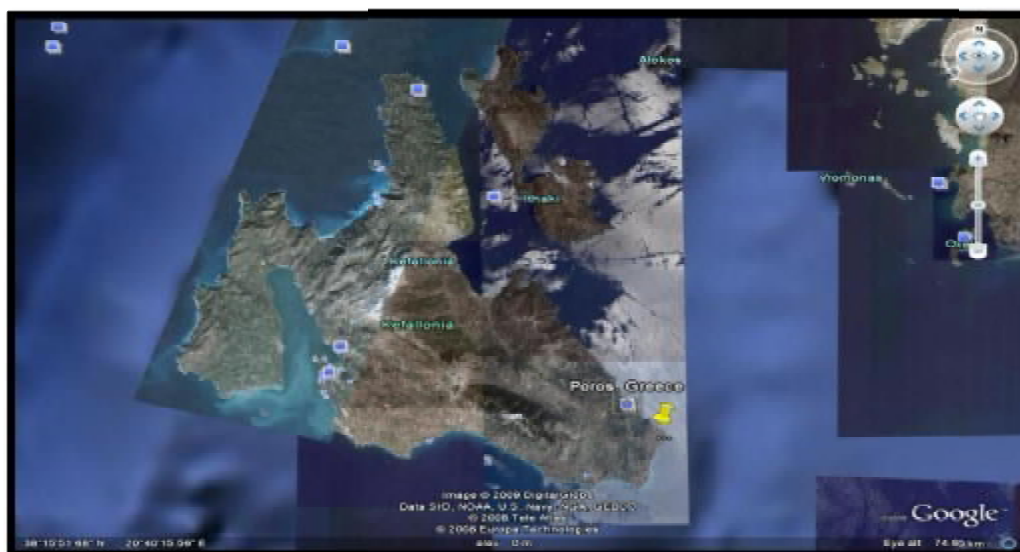
Το οικοπέδο που θα μελετήσουμε βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο του νησιού της Κεφαλονιάς, στην επαρχιακή οδό Σκάλας- Πόρου, εκτός του οικισμού της Σκάλας.(εικ.134-135)

Η αρχική επιφάνεια του οικοπέδου είναι 19.875τ.μ. Λόγω της χάραξης γραμμής αιγιαλού φαίνεται να μειώνεται η επιφάνειά του κατά 3.297τ.μ. περίπου.

Το εμβαδόν του είναι 16.579,52τ.μ. Είναι αμφιθεατρικό με κλίση 18% και συνορεύει με την επαρχιακή οδό και με θάλασσα, η οποία λόγω της μορφολογίας της περιοχής δεν είναι προσβάσιμη.(εικ.136-141)

Οι όροι δόμησης του καθορίζονται ως εξής:

- συντελεστής δόμησης 20%
- συντελεστής κάλυψης 20%
- μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος 7.5μ. + στέγη 2.00μ.
- ημιυπαίθριοι χώροι 20% της δόμησης.

Εικ.134

Εικ.135

Εικ.136

Εικ.137

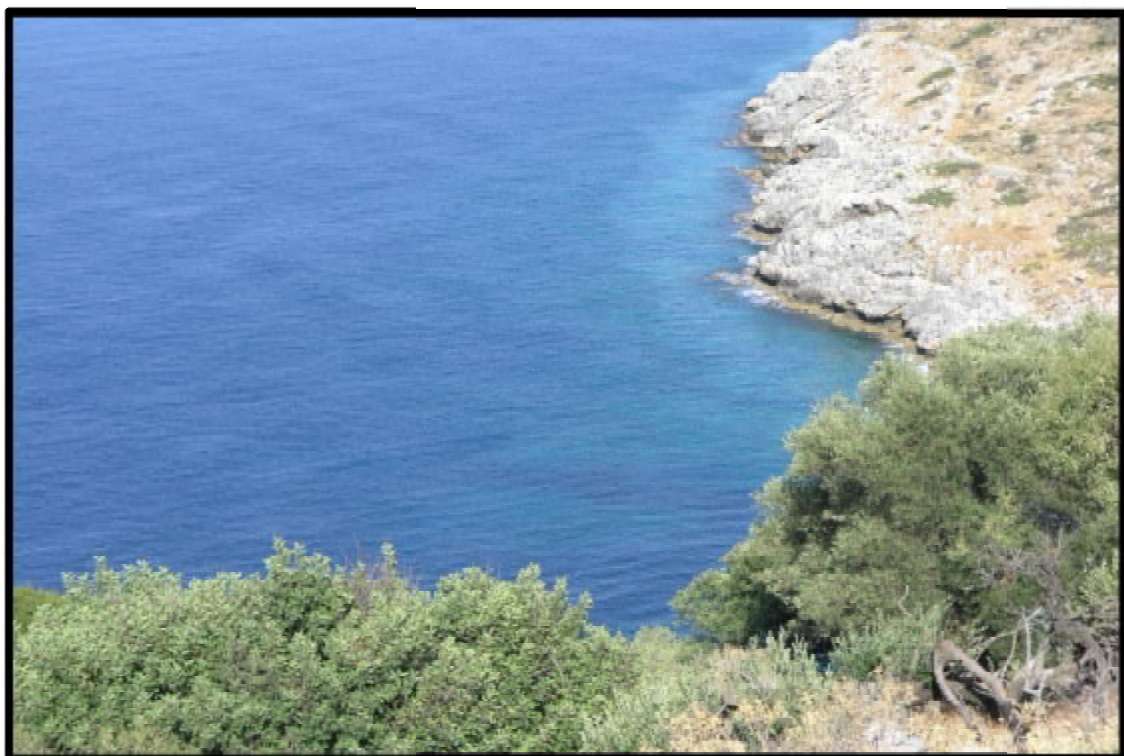
Εικ.139

Εικ. 140

Εικ. 141

Εικ.142

13.2. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Θα σχεδιάσουμε ένα ξενοδοχειακό συγκρότημα μεγάλου μεγέθους, σύγχρονης κατασκευής και με στοιχεία από την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του νησιού.

Το συνολικό μέγεθος της κατασκευής καλύπτει 2.952,76τ.μ. σε δόμηση, 2.362,76τ.μ. σε κάλυψη και οι ημιυπαίθριοι χώροι καλύπτουν 162τ.μ. Το μέγιστο ύψος της κατασκευής φτάνει στα 8,6μ.

Η κατανομή των χώρων θα γίνεται σε πέντε επίπεδα, αμφιθεατρικά, όπως ενδεικτικά φαίνεται στο κτιριολογικό πρόγραμμα που ακολουθεί.

Η επικοινωνία των χώρων στα διαφορετικά επίπεδα θα γίνεται με δρόμους ενώ υπάρχουν επίσης κλιμακοστάσια και ανελκυστήρες. Όλοι οι χώροι εξυπηρετούν τις ανάγκες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

13.3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η ευρύτερη περιοχή της Σκάλας και του Πόρου επισκέπτεται περισσότερο κατά την τουριστική περίοδο. Αναπτύσσονται πολλά ξενοδοχειακά συγκροτήματα και το οικόπεδο που μελετάμε λόγω της θέσης και της έκτασης του είναι μια πολύ καλή επιλογή για να κατασκευάσουμε ένα τέτοιο συγκρότημα που θα εναρμονίζεται με το φυσικό περιβάλλον και θα φέρει στοιχεία της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του νησιού.

14. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

14.1. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η κεντρική ιδέα για την πρόταση κατασκευής ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος μικτού τύπου (σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές του Π.Δ. 43/2002) αφορά στην διαμόρφωση χώρων σε πέντε επίπεδα για να καλυφθούν όσες περισσότερες ανάγκες γίνεται (εικ.143). Παρακάτω δίνεται ακριβής περιγραφή των χώρων ανά επίπεδο.

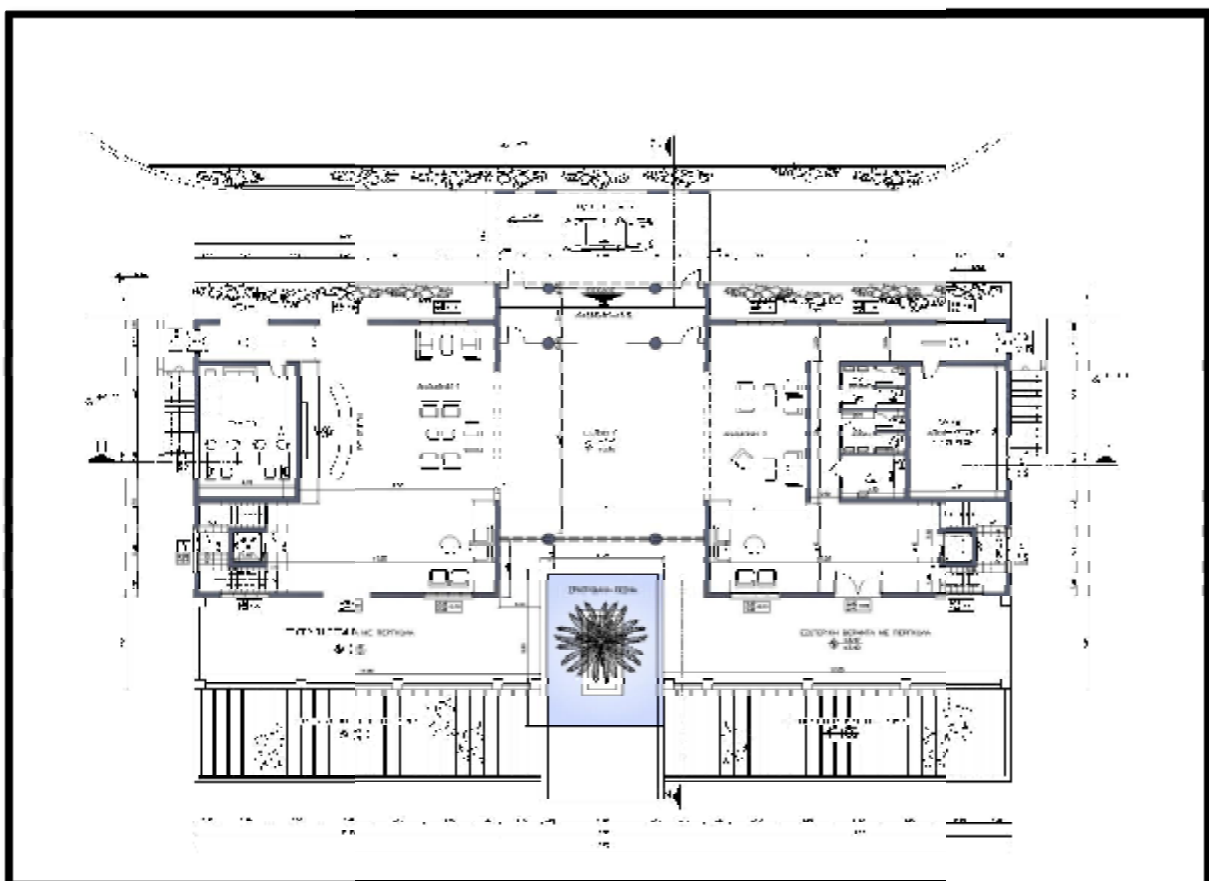
Εικ. 143

Πρώτο επίπεδο-ισόγειο

Στο πρώτο επίπεδο βρίσκεται το κεντρικό κτίριο του συγκροτήματος και το πάρκινγκ. Η επιφάνεια του ισογείου χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο ως χώρος υποδοχής και εξυπηρέτησης.(εικ.144)

Έτσι έχουμε τους εξής χώρους χρήσεις στο επίπεδο του ισογείου του πρώτου επιπέδου:

- Û γραφείο
- Û χώροι αναμονής
- Û ρεσεψιόν
- Û lobby
- Û ανεμοφράχτη
- Û wc
- Û χώρος αποσκευών
- Û ημιυπαίθριος χώρος εισόδου
- Û εξωτερικές βεράντες με πέργκολα
- Û ανελκυστήρες
- Û κλιμακοστάσια
- Û Συνολική έκταση ισογείου πρώτου επιπέδου:591τ.μ.
- Û Επιφάνεια ημιυπαίθριων χώρων: 52,5τ.μ.
- Û Επιφάνεια βεραντών με πέργκολα: 170τ.μ.

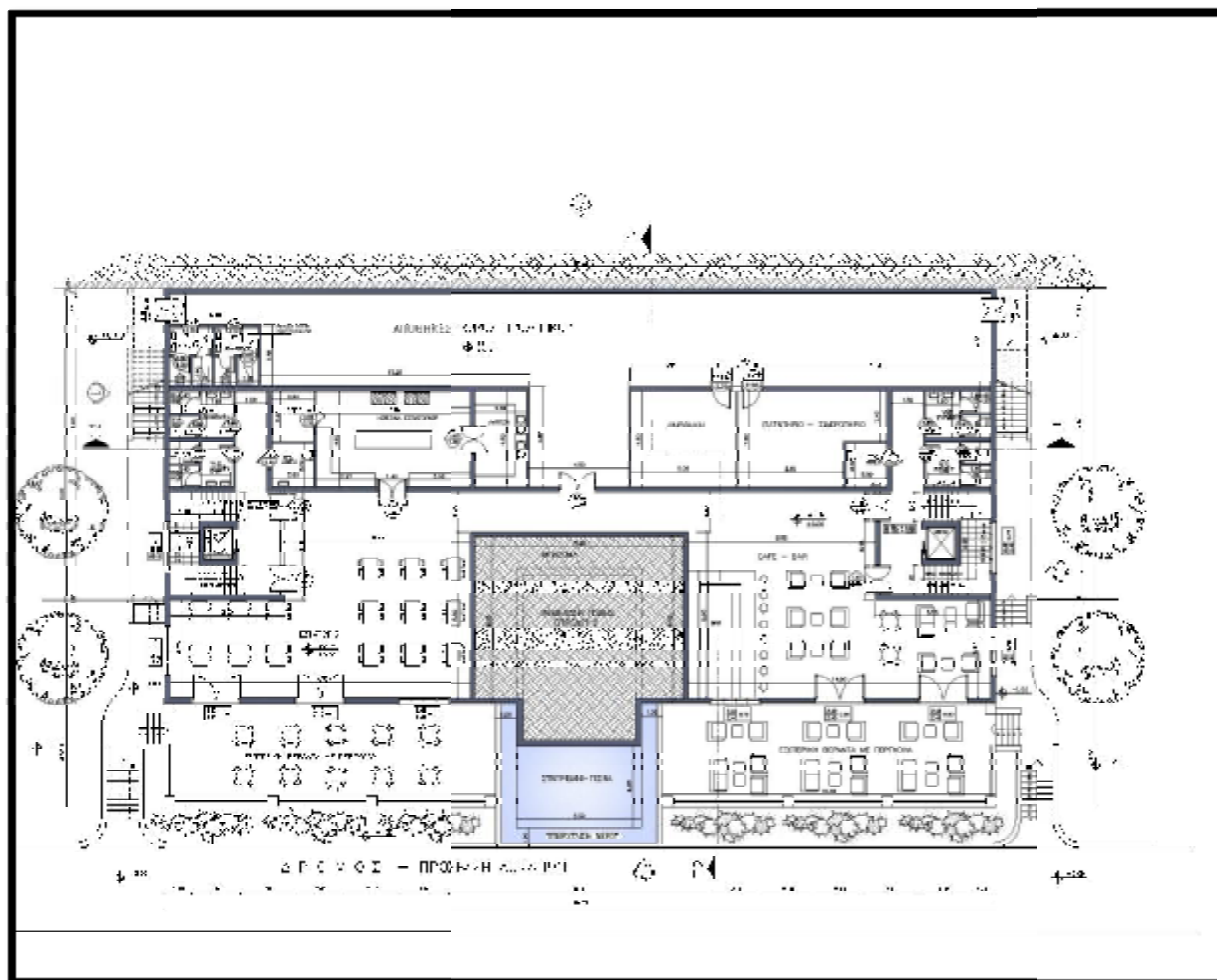

Εικ. 144

Πρώτο επίπεδο-όροφος

Στον όροφο του κεντρικού κτιρίου έχουμε επίσης χώρους που εξυπηρετούν τις ανάγκες ψυχαγωγίας του κοινού, καθώς και τις ανάγκες του προσωπικού (εικ.145). Αναλυτικά έχουμε:

- Û bar
- Û εστιατόριο
- Û café bar
- Û κουζίνα με χώρο ψυγείου
- Û αποδυτήρια προσωπικού
- Û wc
- Û λινοθήκη
- Û χώρο πλυντηρίου-σιδερωτήριου
- Û αποθήκες-χώροι προσωπικού
- Û ανελκυστήρες
- Û κλιμακοστάσια
- Û εξωτερικές βεράντες με πέργκολα
- Û Συνολική έκταση ορόφου πρώτου επιπέδου: 720τ.μ.
- Û Επιφάνεια βεραντών με πέργκολα: 160τ.μ.

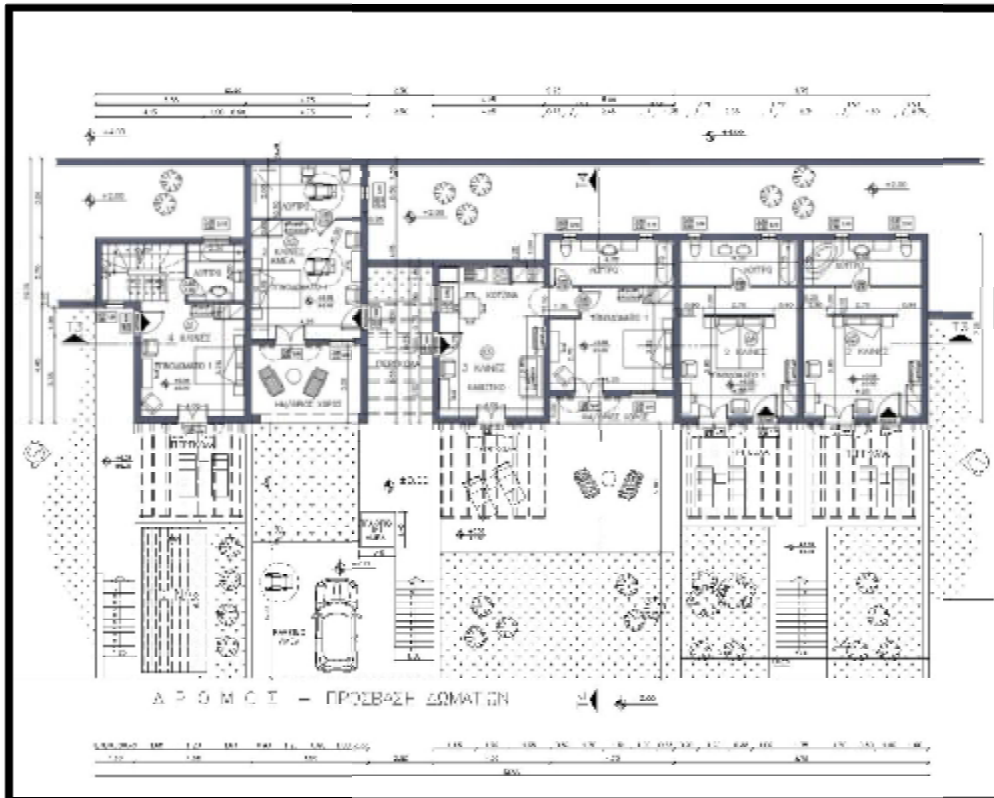

Εικ. 145

Δεύτερο/ τρίτο επίπεδο-ισόγειο

Στο δεύτερο και στο τρίτο επίπεδο βρίσκονται τα δωμάτια/κατοικίες. Υπάρχουν συνολικά πέντε δωμάτια ανά επίπεδο (εικ.146). Αναλυτικότερα, βρίσκονται:

- Û το ισόγειο του ενός τετράκλινου δωματίου
- Û ένα δίκλινο δωμάτιο ΑΜΕΑ
- Û ένα τρίκλινο δίχωρο δωμάτιο
- Û δύο δίκλινα δωμάτια
- Û Συνολική έκταση ισογείου δευτέρου/τρίτου επιπέδου: 197,90τ.μ.
- Û Επιφάνεια ημιπαιθριών: 18,25τ.μ.

Εικ.146. Κάτοψη ισογείου επαναλαμβανόμενης μονάδας δωματίων

Δεύτερο/τρίτο επίπεδο-όροφος

Στο επίπεδο του ορόφου του δευτέρου και του τρίτου επιπέδου βρίσκεται ο όροφος του τετράκλινου δωματίου.

- Û Συνολική έκταση ορόφου δευτέρου/τρίτου επιπέδου: 36,22τ.μ.
- Û Επιφάνεια εξώστη: 3.9τ.μ.

Τέταρτο επίπεδο-ισόγειο

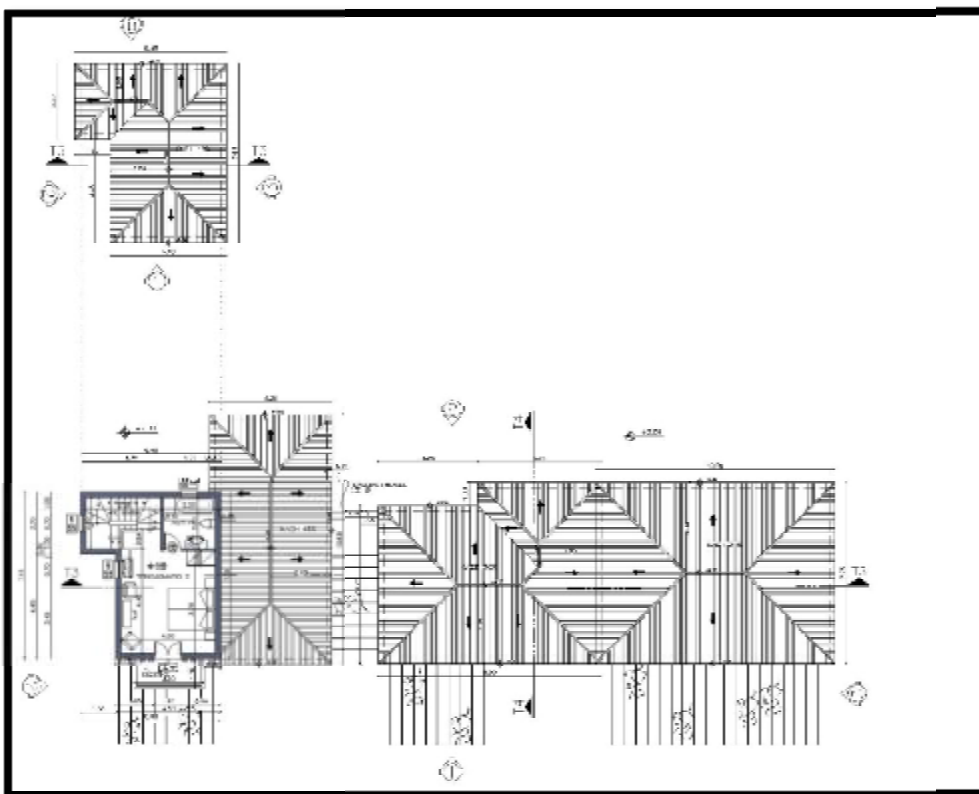
Στο τέταρτο επίπεδο επίσης βρίσκονται δωμάτια. Λόγω της μορφής του οικοπέδου αυξάνονται σε αριθμό σε σχέση με τα άλλα επίπεδα. Αναλυτικά, έχουμε:

- Û τα ισόγεια των τεσσάρων τετράκλινων δωματίων
- Û τέσσερα τρίκλινα δίχωρα δωμάτια
- Û τέσσερα δίκλινα δωμάτια ΑΜΕΑ
- Û οχτώ δίκλινα δωμάτια
- Û Συνολική έκταση ισογείου τετάρτου επιπέδου: 791,6τ.μ.
- Û Επιφάνεια ημιπαιθριών: 73τ.μ.

Τέταρτο επίπεδο-όροφος

Στο επίπεδο του ορόφου του τετάρτου επιπέδου συναντάμε τους ορόφους των τεσσάρων τετράκλινων δωματίων.(Εικ.147)

- Û Συνολική έκταση ορόφου τετάρτου επιπέδου: 144.88τ.μ.
- Û Επιφάνεια εξωστών: 15,6τ.μ.

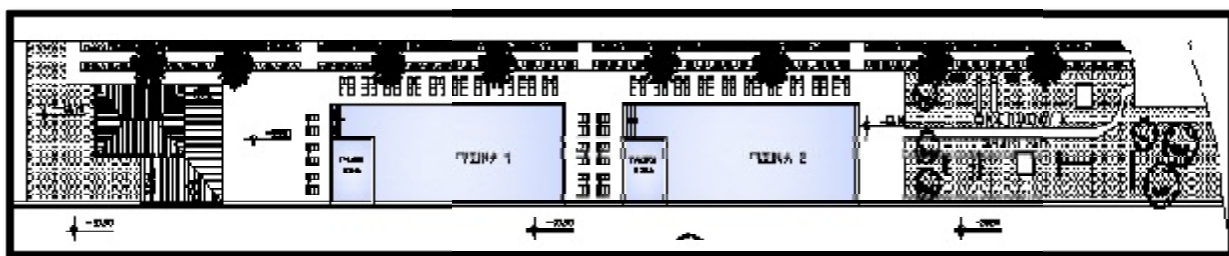

Εικ.147.Κάτοψη ορόφου και στέγης επαναλαμβανόμενης μονάδας δωματίων

Πέμπτο επίπεδο

Στο πέμπτο επίπεδο που αναπτύσσεται η μονάδα μας βρίσκονται: (εικ.148)

- Û Δύο πισίνες
- Û Μία παιδική χαρά
- Û Ένα κυλικείο 75,04τ.μ.
- Û Συνολική έκταση πέμπτου επιπέδου 75.04τ.μ.

Εικ. 148

14.1.1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

Τετράκλινο δωμάτιο

Βρίσκεται σε διώροφο κτίσμα. Στο ισόγειο βρίσκεται το κυρίως δωμάτιο, το μπάνιο και η σκάλα ανάβασης στον όροφο. Υπάρχουν: ένα διπλό κρεβάτι, ντουλάπα, πάγκος αποσκευών, δύο πολυθρόνες, γραφείο/τουαλέτα.

Με την εσωτερική σκάλα επικοινωνεί με τον όροφο. Ο κύριος χώρος του δωματίου υπάρχει εκεί, το μπάνιο και ο χώρος της εσωτερικής σκάλας. Υπάρχουν: δύο μονά κρεβάτια, δύο πολυθρόνες, γραφείο/τουαλέτα, πάγκος αποσκευών, ντουλάπα.

Ο συγκεκριμένος τύπος δωματίου, εκτός από την εξωτερική αυλή διαθέτει χώρο με πέργκολα και αυτόνομη πισίνα.

Δίκλινο δωμάτιο ΑΜΕΑ

Το δωμάτιο περιλαμβάνει τον κύριο χώρο και το μπάνιο. Διαθέτει: ένα διπλό κρεβάτι, πάγκο αποσκευών, ντουλάπα, δύο πολυθρόνες, γραφείο/τουαλέτα.

Το δωμάτιο, καθώς και το μπάνιο του είναι ειδικά σχεδιασμένα για να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με ειδικές ανάγκες. Εκτός από τον χώρο βεράντας του και τον ειδικό υπαίθριο ανελκυστήρα ανάβασης, διαθέτει σκεπαστή βεράντα.

Τρίκλινο δίχωρο δωμάτιο

Βρίσκεται σε δίχωρη κατοικία. Στον πρώτο χώρο βρίσκεται ο ένας χώρος του δωματίου και το ένα κουζίνακι. Υπάρχει: καναπές/κρεβάτι, ντουλάπα, πάγκος αποσκευών, γραφείο/τουαλέτα, δύο πολυθρόνες.

Στον δεύτερο χώρο είναι ο δεύτερος βασικός χώρος του δωματίου και το μπάνιο. Διαθέτει: υπάρχει διπλό κρεβάτι, ντουλάπα, πάγκος αποσκευών, γραφείο/τουαλέτα, μια πολυθρόνα. Και αυτό το δωμάτιο διαθέτει βεράντα καθώς επίσης χώρο με πέργκολα και σκεπαστή βεράντα.

Δίκλινο δωμάτιο

Ο συγκεκριμένος τύπος δωματίου αποτελείται από τον κύριο χώρο και το μπάνιο. Περιλαμβάνει: ένα διπλό κρεβάτι ή δύο μονά, ντουλάπα, πάγκο αποσκευών, δύο πολυθρόνες, γραφείο/τουαλέτα. Διαθέτει βεράντα και ειδικά διαμορφωμένο χώρο με πέργκολα.

14.2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟ

Το οικόπεδο περιβάλλεται από την επαρχιακή οδό Σκάλας-Πόρου, από την θαλάσσια περιοχή και από άλλα δύο ιδιόκτητα οικόπεδα που παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Ο περιβάλλοντας χώρος αυτού του ξενοδοχειακού συγκροτήματος θα χρησιμοποιείται κυρίως από άτομα που έχουν καταφθάσει εκεί με σκοπό την ξεκούραση, την αναψυχή και την ψυχαγωγία τους. Επίσης είναι πολύ πιθανό να είναι επισκέψιμο και από κατοίκους του νησιού.

Το φυσικό τοπίο της περιοχής κυριαρχείται από την παρουσία του πράσινου και του θαλάσσιου στοιχείου. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι πρέπει να δοθεί έντονα το στοιχείο του πράσινου στον περιβάλλοντα χώρο του ξενοδοχείου, με την δεντοφύτευση και την χαμηλή βλάστηση (θάμνοι, γρασίδι) που προτείνεται για να μπορούν να απολαύσουν την διαμονή τους οι επισκέπτες.

Για να ενισχύσουμε το στοιχείο του νερού, θα υπάρχει επίσης ένα σιντριβάνι με υπερχείλιση στο κεντρικό κτίριο. Ας σημειωθεί ότι εκτός από την παιδική χαρά, υπάρχουν και δύο κεντρικές πισίνες, καθώς και του ατομικές των δωματίων.

14.3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΣΚΕΥΗ ΜΑΣ

Η αρχιτεκτονική του νησιού της Κεφαλονιάς πέρασε από αρκετά στάδια. Από το απλό λαϊκό σπίτι, σε αστικό σπίτι και μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1953 σε νέα, πιο σύγχρονα μοντέλα. Παρόλα αυτά όμως, βλέπουμε πως εισάγονται πάλι παραδοσιακά στοιχεία στα νέα κτίρια. Σε μια προσπάθεια διατήρησης της παλιάς αρχιτεκτονικής του νησιού, έχει ψηφιστεί ο νόμος Π.Δ.25-7-1984 ΦΕΚ.446δ που υποχρεώνει όλες τις κατασκευές να φέρουν στέγη.

Σεβόμενη την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και βοηθώντας στην διατήρηση κάποιων στοιχείων της, αποφασίσαμε να κρατήσουμε μερικά και να τα εντάξουμε στο συγκρότημά μας. Στοιχεία όπως: στέγες, διακοσμητικά γείσα, κορνιζώματα, πέργκολες, ξύλινα κουφώματα, κεραμίδια βυζαντινού τύπου και κιγκλιδώματα παρόλο που θα κατασκευαστούν από διαφορετικά υλικά, θα μας θυμίσουν την παράδοση.

Αναλυτικότερα,

- Για την διακόσμηση των όψεων τοποθετήσαμε διακοσμητικά γείσα. Το ένα βρίσκεται στην απόληξη των εξωτερικών τοιχοποιιών. Αποτελεί την αισθητική βάση της στέγης. Το δεύτερο διακοσμητικό γείσο βρίσκεται στην βάση του εξώστη.
- Διακοσμητικό στοιχείο αποτελούν επίσης και τα κορνιζώματα στα ανοίγματα. Έχουμε τοποθετήσει κορνιζώματα απλής ορθογωνικής μορφής.
- Βασικό στοιχείο του περιβάλλοντα χώρου του συγκροτήματος θα είναι και η ξύλινη πέργκολα.
- Τα κουφώματα θα είναι παραδοσιακού τύπου με γρίλιες.
- Να μην παραλείψουμε να αναφέρουμε και την χρήση κεραμοσκεπής.

Οι χρωματισμοί του συγκροτήματος μας θα κυμανθούν σε ήπιες αποχρώσεις που θα δίνουν φυσικότητα στην κατασκευή μας. Οι όψεις θα παρουσιάζουν διχρωμία στα πλαίσια των ανοιγμάτων. (εικ.149)

Εικ. 149

14.4. ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

Η επιλογή των υλικών δεν είναι τυχαία επειδή θέλαμε να σχεδιάσουμε ένα συγκρότημα που να έχει στοιχεία από την τοπική αρχιτεκτονική. Καταλήξαμε στην επιλογή υλικών που ακολουθεί και πιστεύουμε ότι μπορεί να καλύψει ένα σύγχρονο κτίριο με αυτή την μορφή.

Η γενική εικόνα του συγκροτήματος που προσπαθούμε να πετύχουμε έχει να κάνει με ένα σύγχρονο κτίριο, συνδεδεμένο με το περιβάλλον του και την παράδοση. Αποφεύγουμε την χρήση μεταγενέστερων υλικών, πιστεύοντας πως ο σεβασμός στην παράδοση, κατάλληλα προσαρμοσμένος μπορεί να έχει ένα πολύ εντυπωσιακό αποτέλεσμα. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι υπάρχει διατήρηση των στοιχείων των παλαιότερων κτιρίων.

- Για τους εξωτερικούς τοίχους θα χρησιμοποιήσουμε εξωτερικό επίχρισμα αρτιφιέλ σε χρώματα της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.
- Όλα τα κουφώματα του συγκροτήματος θα είναι ξύλινα με γρίλιες σε πράσινη απόχρωση.
- Στις στέγες θα τοποθετηθούν κεραμίδια βυζαντινού τύπου σε κόκκινη απόχρωση.
- Τα διακοσμητικά των όψεων θα είναι λευκά.
- Τα κιγκλιδώματα που θα τοποθετηθούν θα είναι κατασκευασμένα από σίδηρο, θα έχουν απλή μορφή, και πράσινο χρώμα.
- Οι βεράντες του συγκροτήματος θα καλυφθούν από ξύλινη πέργκολα.
- Τα δάπεδα του περιβάλλοντα χώρου διαμορφώνονται με πλακόστρωση.
- Μεγάλη, ωστόσο είναι και η χρήση πρασίνου (δέντρα, θάμνοι, γρασίδι).

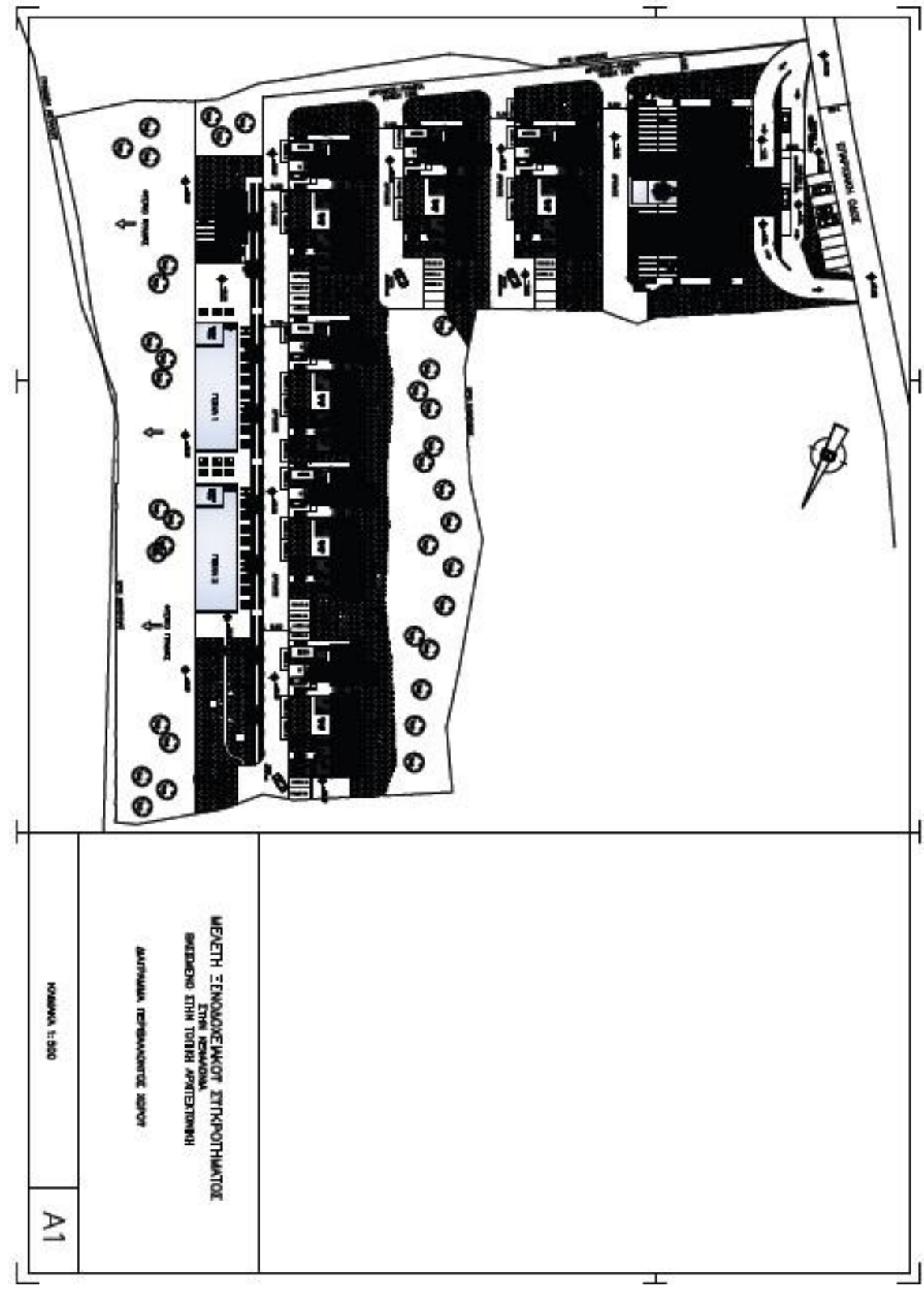
14.5. ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

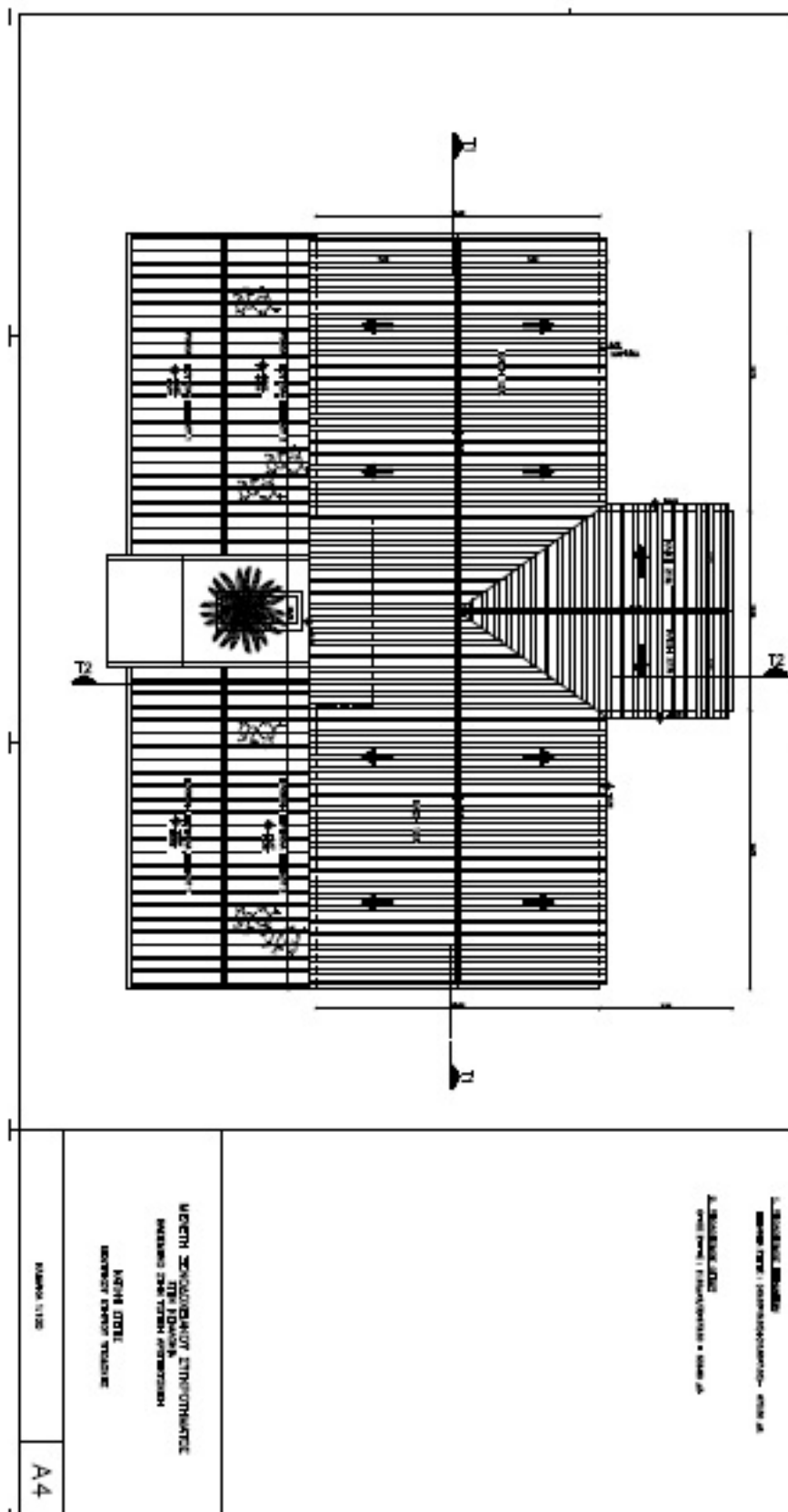
Για την σχεδίαση του ξενοδοχειακού συγκροτήματος έχει γίνει σχεδιασμός σύμφωνα με τις ανάγκες πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ). Έχουν προβλεφθεί ράμπες ανάβασης όπου ήταν εφικτό και ειδικά αμαξίδια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα για την μετακίνηση στους εξωτερικούς χώρους του συγκροτήματος. Ακόμη, οι εσωτερικοί χώροι είναι κατάλληλα σχεδιασμένοι ώστε να είναι εύκολη η μετακίνηση των ατόμων στους χώρους της μονάδας.

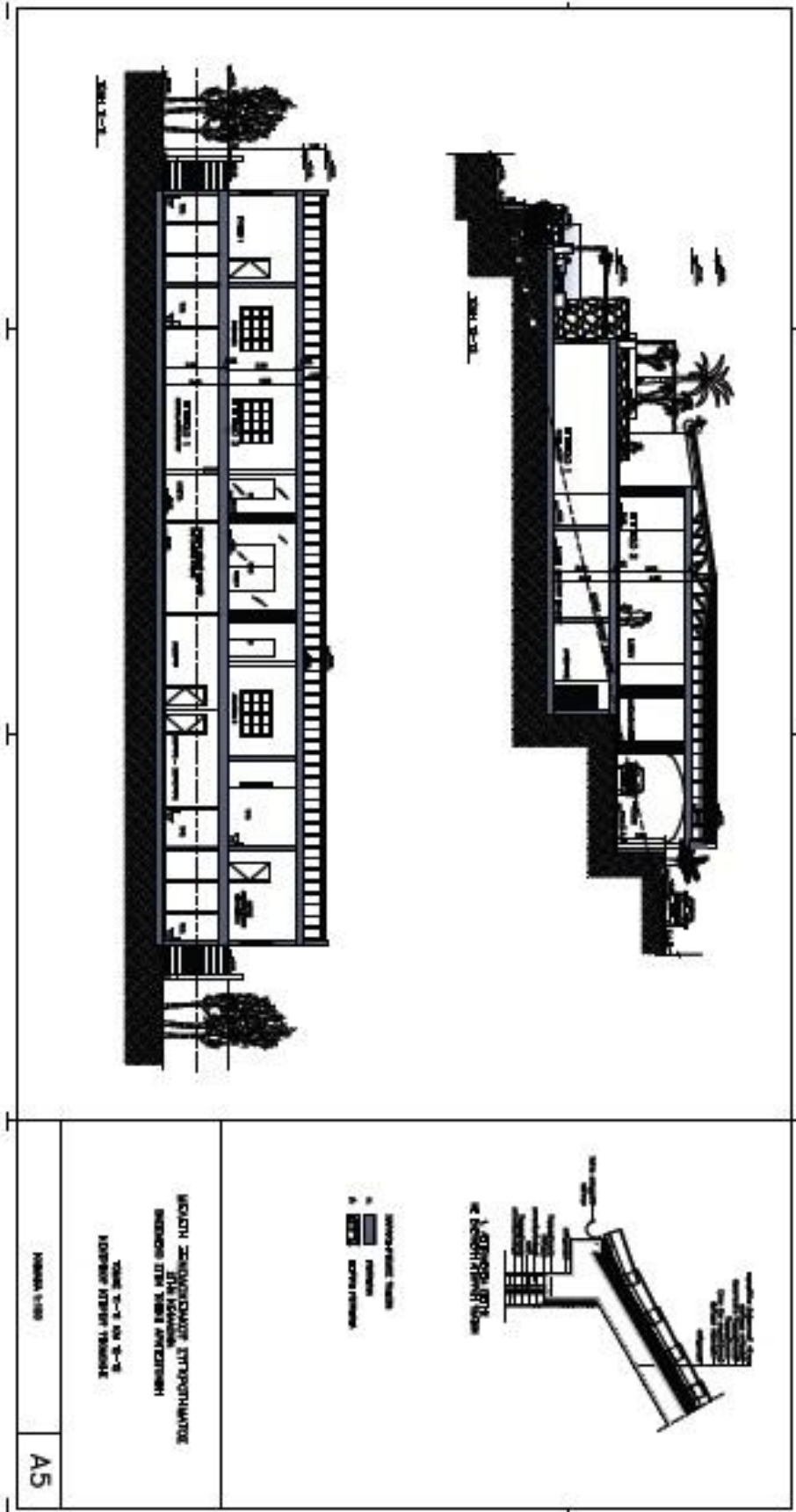
15. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Û Γερουλάνος Μαρίνος, *Το Αηξούρι*, εκδ. Γκοβότση, Αθήνα, 2003
- Û Δεμπόνος Αγγελοδιονύσης, *Η Κεφαλονιά του θρύλου και της παράδοσης*, Αργοστόλι, 1993
- Û Κοργιαλένια Ιδρυμα, *Η παλαιά Κεφαλονιά*, Αργοστόλι, 2004
- Û Κουνάδη- Παπαδάτου Μπούλα, *Παλιά σπίτια στην Κεφαλονιά*, εκδ. Κάκτος, Αθήνα, 1998
- Û Μοσχόπουλος Γεώργιος, *Ιστορία της Κεφαλονιάς*, εκδ. Κέφαλος, Αθήνα, 1985
- Û Παπαιωάννου Κωνσταντίνος, *Το Ελληνικό παραδοσιακό σπίτι*, εκδόσεις Ε.Μ.Π., Αθήνα, 2003
- Û Πουλάκη- Κατεβάτη Διονυσία, *Προσεισμική Κεφαλονιά*, εκδ. Εικών, Αθήνα, 2003
- Û Ραζή Ρεγγίνα, *Τα νεότερα μνημεία της Κεφαλονιάς*, περ. Κυμοθόη, τευχ. 2, Αργοστόλι, 1992
- Û Φωκάς- Κοσμετάτος Κοσμάς, *Κεφαλληνιακά Β' Αρχιτεκτονικά*, Αθήνα, 2003
- Û Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Π.Δ.43/2002, ΦΕΚ 43/Α/07.03.2002), *Κατάταξη ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε κατηγορίες με σύστημα αστερών και τεχνικές προδιαγραφές αυτών*, Αθήνα 2007
- Û www.minenv.gr

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

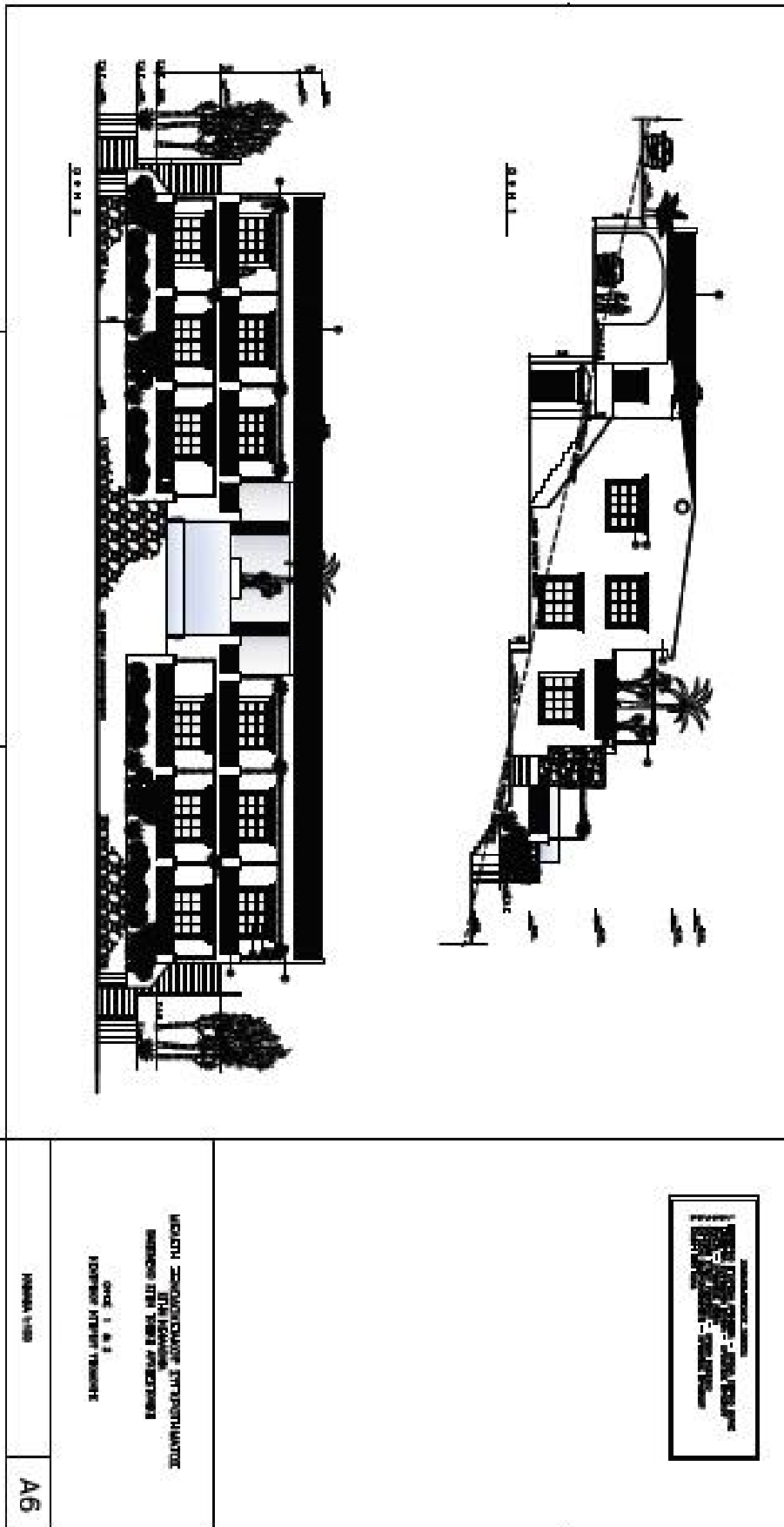

ΜΟΔΕΛΙΟ ΣΧΕΔΙΟΚΟΣΜΟΥ ΣΤΡΩΜΑΤΟΣ
 ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΤΑΒΙΑ
 ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΕΣ: ΚΑΡΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΜΑΚΡΑΣ 1-100

A5

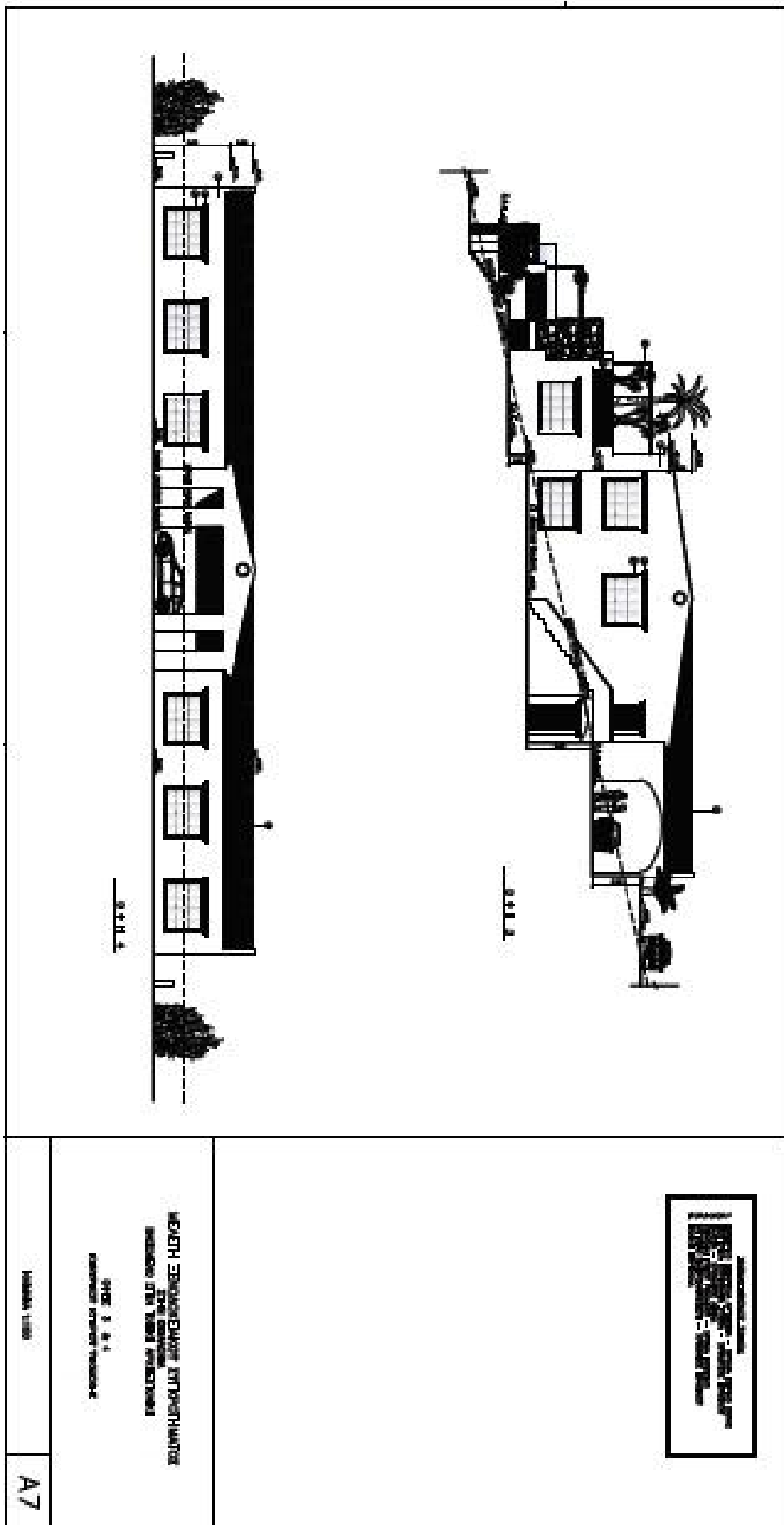

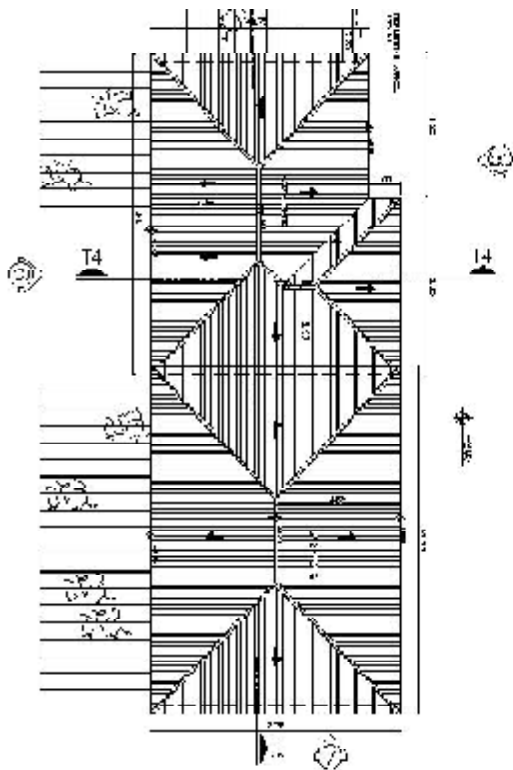
ΜΕΛΕΤΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΕΠΙΣΤΡΩΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ 1. Α. 1.
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΑΜΑΝΑ 1/1/1988

A6

Α. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΕΣ

- 1. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΙ ΠΡΟΒΑΡΕΣ = 1199 μ²
- 2. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΙΣΟΠΛΗ 200 = 3400 μ²
- 3. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΙΣΟΠΛΗ 200
- 4. ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΡΟΥ : ΠΡΟΒΑΡΕΣ = 1199 μ²
- 5. ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΡΟΥ : ΙΣΟΠΛΗ 200 = 3400 μ²

Β. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΟΥΡΟΥ

- 6. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΠΡΟΒΑΡΕΣ = 1199 μ²
- 7. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΙΣΟΠΛΗ 200 = 3400 μ²

Γ. ΒΑΡΥΜΕΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΕΣ

- 8. ΤΕΛΟΣ ΟΥΡΟΥ

Δ. ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΡΟΥ

Α	ΠΡΟΒΑΡΕΣ	ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ	ΙΣΟΠΛΗ	ΤΕΛΟΣ ΟΥΡΟΥ
1	1199 μ ²	1199 μ ²	3400 μ ²	3400 μ ²

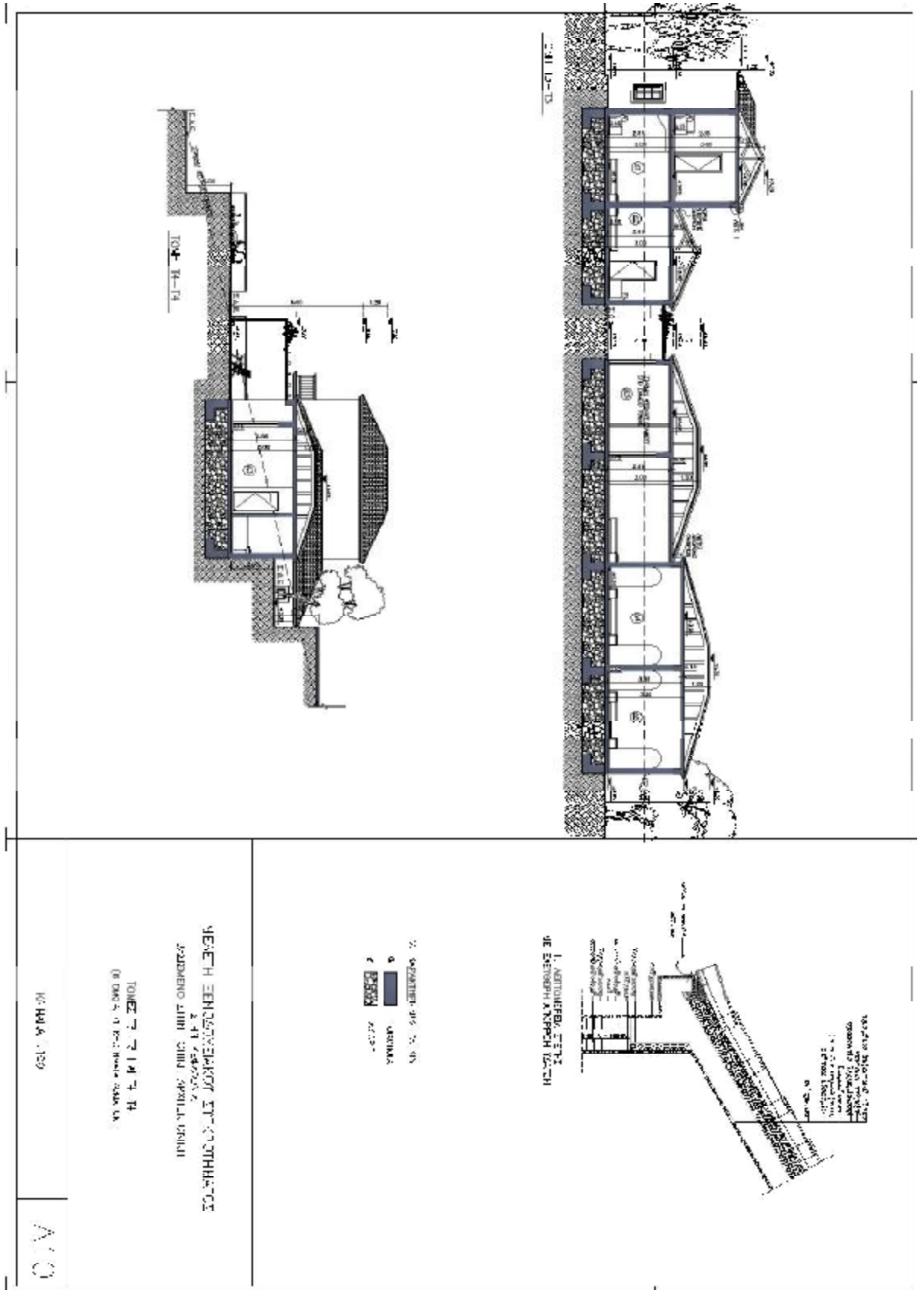
1. ΠΛΑΝΟ ΟΥΡΟΥ : ΠΡΟΒΑΡΕΣ = 1199 μ²

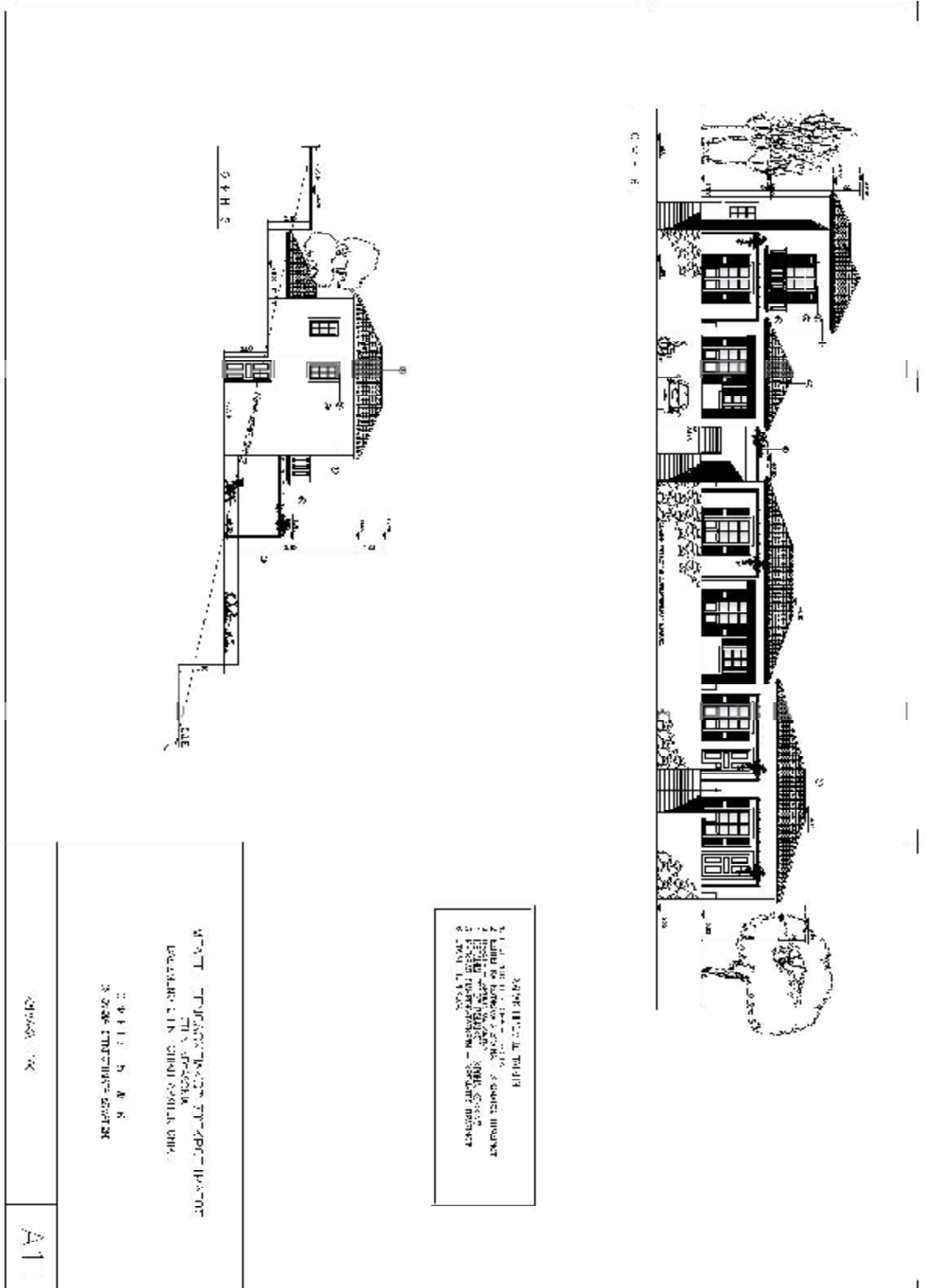
- 9. ΤΕΛΟΣ ΟΥΡΟΥ

Ε. ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΡΟΥ

10. ΔΙΑΦΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΡΟΥ : ΠΡΟΒΑΡΕΣ = 1199 μ²

ΜΕΛΕΤΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ
ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΚΕΡΑΤΕΣ

1. ΠΛΑΤΕΙΑ
2. ΚΑΡΤΑ
3. ΚΑΡΤΑ
4. ΚΑΡΤΑ
5. ΚΑΡΤΑ
6. ΚΑΡΤΑ
7. ΚΑΡΤΑ
8. ΚΑΡΤΑ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

A1

